

T.C.

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**BANKA VE KREDİ KARTLARININ USULSÜZ KULLANIMI
(TCK. 245/1)**

Enes BAKKALOĞLU

KAMU HUKUKU YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DANIŞMAN

Prof. Dr. Mehmet Emin ARTUK

İstanbul, 2021

T.C.

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BANKA VE KREDİ KARTLARININ USULSÜZ KULLANIMI
(TCK. 245/1)

Enes BAKKALOĞLU

KAMU HUKUKU YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DANIŞMAN

Prof. Dr. Mehmet Emin ARTUK

İstanbul, 2021

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar tüm safhalarda etik dışı olabilecek bir davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, bu tez çalışması ile elde edilmeyen tüm bilgi ve yorumlara kaynak göstererek bu kaynakları kaynakçama da eklediğimi, tez çalışmam sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın bulunmadığını beyan ederim.

Enes BAKKALOĞLU

ÖNSÖZ

Bu çalışmada; çıkarıcı kuruluşça usulüne uygun tevdi edilmekle sahte nitelikte bulunmayan gerçek bir banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suçunu, kartlı ödemeler sisteminin yıllar içinde ticari hayatta gösterdiği gelişme adımları irdelenmek suretiyle, eski kanun dönemiyle de mukayese edilerek güncel ceza hukuku uygulamaları bakımından incelenmiştir.

Yüzyıl itibariyle bilişimin hayatın ne derece merkezine yerleştiği göz önünde bulundurularak sanal sistemler aracılığıyla işlenen suçlara dair yorumlamalar da eklenerek yapılan incelemede, suç yollarının kökten kapatılabilmesi adına çözüm odaklı güncel yargı kararları ve doktrinin belirlediği eksikliklere sık sık yer verilmiştir.

Tez çalışmam sırasında engin bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, yönlendirme ve bilgilendirmeleriyle çalışmamı bilimsel temeller ışığında şekillendiren danışmanım duayen hocamız sayın Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk'a, akademik misyona sahip bir birey olarak yetişmem için gayret gösteren babam Dr. Abdussamet Bakkaloğlu'na, tezin planlanması, araştırılması, oluşumu aşamalarında ilgi ve desteğini esirgemeyen üstadım Ar. Gör. Yusuf Sinan Canatar'a ve çalışma sürecimde her konuda yardımcı olmaya çalışarak motivasyonunu bir an olsun bozmayan kıymetli hayat arkadaşım Cumhuriyet Savcısı Selin Balcı Bakkaloğlu'na sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

21.12.2021

Enes Bakkaloğlu

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	vii
ÖZET.....	ix
ABSTRACT	xi
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	6
KARTLI ÖDEMELER SİSTEMİ.....	6
1.1 TARİHSEL GELİŞİMİ VE BANKACILIK SİSTEMİNDEKİ YERİ	6
1.1.1 Tarihsel Gelişimi	6
1.1.2 Bankacılık Sistemindeki Yeri.....	8
1.1.2.1.Kullanıcı Açısından Fayda ve Zararları	8
1.1.2.2 İşyeri Açısından Fayda ve Zararları	11
1.1.2.3 Kart Çıkaran Kuruluş Bakımından Fayda ve Zararları	12
1.1.2.4 Ülke Ekonomisi Açısından Fayda ve Zararları.....	14
1.2 UNSURLARI VE İŞLEYİŞİ	15
1.2.1 Banka Kartları	15
1.2.2 Kredi Kartları.....	16
1.2.3 Banka ve Kredi Kartlarının Sınıflandırılması	18
1.2.3.1 Sistemin Taraflarına Göre	18
1.2.3.1.1 İki Taraflı Kart Sistemi	18
1.2.3.1.2 Üç Taraflı Kart Sistemi	19
1.2.3.1.3 Genişletilmiş Üç Taraflı Sistem	19
1.2.3.2 Akdî Sorumluluğa Göre	20

1.2.3.2.1 Bireysel Kartlar-Firma Kartları.....	20
1.2.3.2.2 Asıl-Ek Kartlar.....	20
1.2.3 Diğer Kavramlar	21
1.2.3.1 Kart Hamili/Kullanıcı.....	21
1.2.3.2 Üye İşyeri	21
1.2.3.3 Kart Çıkaran Kuruluş	22
1.2.3.4 Kartlı Sistem Kuruluşu	22
1.2.3.6 POS Cihazları.....	23
1.2.3.7 Sanal POS Yöntemi.....	24
İKİNCİ BÖLÜM.....	25
GERÇEK BANKA VEYA KREDİ KARTLARININ KÖTÜYE	
KULLANILMASI SUÇU	25
1.2 Korunan Hukuki Değer	26
1.3 Suçun Unsurları	27
1.3.1 Suçun Maddi Unsurları	27
1.3.1.1 Fiil.....	27
1.3.1.1.1 Kartı Ele Geçirme veya Bulundurma	28
1.3.1.1.2 Kartı Rıza Hilafına Kullanma	31
1.3.1.2 Netice	33
1.3.1.3 İlliyet.....	34
1.3.1.4 Fail	34
1.3.1.5 Mağdur.....	35
1.3.1.6 Konu	37
1.3.2 Suçun Manevi Unsuru	37
1.3.3 Hukuka Aykırılık Unsuru	38
1.4 Kusurluluk.....	39

1.5 Suçta Ceza Miktarına Etki Eden Sebepler	40
1.5.1 Ailevi Sebeplerle Şahsi Cezasızlık.....	41
1.5.1.1 Haklarında ayrılık kararı verilmemiş eşler	42
1.5.1.2 Üstsoy veya Altsoy ile bu derece kayın hısımlık.....	43
1.5.1.3 Aynı konutta yaşayan kardeşler	44
1.5.2 Cezada Etkin Pişmanlığa Dayalı İndirim	45
1.5.2.1 Suçun Tamamlanmış Olması	47
1.5.2.2 Pişmanlık Gösterilerek Zararın Giderilmesi.....	47
1.5.2.2.1 Pişmanlık Gösterilmesi	47
1.5.2.2.2 Zararın Giderilmesi	48
1.5.2.2.3 Zararın Fail, Azmettiren, Yardım Eden Tarafından Giderilmesi	49
1.5.2.2.4 En Geç Hüküm Verilmesine Kadar Tazminde Bulunulması.....	50
1.6 Suçun Özel Görünüş Şekilleri.....	51
1.6.1 Teşebbüs.....	51
1.6.2 İştirak	56
1.6.3 İçtima.....	58
1.6.3.1 Bileşik Suç	59
1.6.3.2 Zincirleme Suç.....	62
1.6.3.3 Fikri İçtima	65
1.7 Müeyyide ve Zamanaşımı.....	70
1.7.1 Müeyyide.....	70
1.7.2 Zamanaşımı	72
1.8 Tahkikat ve Muhakeme Usulleri	74
1.8.1 Tahkikat.....	74
1.8.2 Muhakeme Usulleri.....	77
SONUÇ.....	79

KISALTMALAR

AB	: Ankara Barosu
age.	: Adı Geçen Eser
AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AÜHF	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
ATM	: Otomatik Ödeme Makinesi/Automated Teller Machine (İng.)
AY.	: 1982 Anayasası
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
BKKK	: 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu
BKM	: Bankalararası Kart Merkezi
BÜHF	: Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi
c.	: Cilt
CD.	: Ceza Dairesi
CMK.	: 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu
CGK	: Ceza Genel Kurulu
ç.	: Çeviri
DEÜHF	: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi
E.	: Esas Numarası
ET	: Erişim Tarihi
GAÜN	: Gaziantep Üniversitesi
HİDATA	: Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsili Amacı
İKÜ	: İstanbul Kültür Üniversitesi

İng.	: İngilizce'den çeviri
İNÜHF	: İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi
K.	: Karar Numarası
m.	: Madde
MÜHF	: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
P.A.	: Polis Akademisi
POS	: Satış Noktası/Point of Sale (İng.)
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
SÜHF	: Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi
T.	: Tarih
TAA	: Türkiye Adalet Akademisi
TBB.	: Türkiye Barolar Birliği
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TCMB	: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TDK	: Türk Dil Kurumu
TMK.	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TCK.	: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
vd.	: Ve devamı

ÖZET

Tarihin ilk dönemlerinde küçük topluluklar halinde yaşayan insanların ilerleyen süreçte bir araya gelmeleri ve toplum bilinciyle hareket etmeleri birçok teori ile açıklanmaya çalışılmaktadır. Bu teorilerden bağımsız olarak bilinmektedir ki, insanoğlu tüm ihtiyaçlarını karşılayabilecek yeterlilikte olmayan sosyal bir canlıdır. İhtiyaçların karşılanması söz konusu olduğunda, güvenlik ve beslenme olarak iki başlık derhal söz konusu olmaktadır. Kişilerin beslenme başta olmak üzere çeşitli gereksinimlerini temin edebilmek için toplumun diğer bireyleriyle girdikleri ekonomik ilişki, eski çağlarda takas iken vaktin ilerlemesiyle, maddi değeri karşılayan mefhum para haline gelmiştir. Günümüzde ise kartlı ödemeler sistemi bu yükü sırtlanmış ve işlem hacimlerini hayal edilemeyecek seviyelere taşımıştır. Zira, insanlar artık evlerinden dahi çıkmadan; büyükten küçüğe neredeyse her şeyi satın alabilmekte, türlü işlemleri yorulmadan yapabilmektedir. Ancak anılan bu kolaylık kötü niyetli kişilerin de lehine olmuştur, zira ilgili farkına bile varmadan bilişim sistemlerine sızılabilen, eskisi gibi sadece çantasındaki, cüzdanındaki nakitle değil kartın erişebildiği tüm hesaplarla eşgüdümlü suçlar işlenebilmektedir. Sayılan temel ihtiyaçlardan güvenlik de bu noktada devreye girmektedir.

765 sayılı eski ceza kanunu döneminde müstakil bir düzenlemeye sahip olmayan banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması suçu, yeni kanun döneminde bilişim alanındaki suçlar bölümü altında ihdas edilmiştir. Uygulama farklılıkları, hak kayıpları ve hukukumuzdaki kanunilik ilkesi bakımından olumlu sonuçlar doğuran bu gelişme, maddenin ilk fıkrasındaki müstakil suç ile bu düzenlemeye ilişkin hükümler içeren dördüncü ve beşinci fıkralar kapsamında detaylıca incelenecektir. Çalışma neticesinde ulaşılmak istenen hedef suça dair tartışmalı hususlara doktrin ve yargı kararları ışığında çözüm önerileri getirmek ve uygulamadaki birliğe katkı sağlamaya çalışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Bilişim, Bilişim Suçu, Banka Kartı, Kredi Kartı, Rıza, Yarar
Sağlama, İçtima, Yargıtay içtihatları, Kartlı Ödemeler Sistemi

ABSTRACT

The coming together of people who lived in small communities in the early periods of history and their acts with social awareness have been tried to be explained by many theories. Regardless of these theories, it is known that human beings are social creatures that are not capable of meeting all their needs on their own. When it comes to meeting the needs, two topics immediately come into question, security and nutrition. The economic relationship that people entered with other members of the society in order to provide their various needs, especially nutrition, was barter in ancient times, but in course of time, money has become a concept that meets material value. Today, the card payments system has shouldered this burden and has increased transaction volumes to unimaginable levels. Because, people even without leaving their homes; can buy almost everything no matter big or small, and can do all kinds of transactions without getting tired. However, this convenience has also been in favor of malicious people, because information systems can be infiltrated without even being noticed, and coordinated crimes can be committed not only with the cash in a purse or in a wallet, but also with all accounts that the card can access. Security, one of the basic needs listed, comes into play at this point.

The crime of misuse of bank or credit cards, which did not have a separate regulation in the old code period which number of 765, was created under the section of crimes in the field of informatics in the new code period. This development, which has positive results in terms of application differences, loss of rights and the principle of legality in our law, will be examined in detail within the scope of the independent crime in the first paragraph of the article and the fourth and fifth paragraphs, which contain provisions regarding this regulation. The aim to be achieved as a result of the study is to propose solutions to controversial issues related to crime in the light of doctrine and judicial decisions and to try to contribute to the unity in practice.

Keywords: Informatics, Cybercrime, Debit Card, Credit Card, Consent, Benefit, Consensus, Supreme Court Jurisprudence, Card Payments System

GİRİŞ

Hukuk, toplumsal hayatı tüm tarafları yönünden düzenleyen çeşitli kurallar bütünüdür. Bu kuralların yönetim yetkisini haiz kurumlar aracılığıyla akredite edilmeleriyle hukuk sistemleri oluşmaktadır. Kamu hukuku ve özel hukuk olmak üzere iki kısımda meydana gelen hukuk sistemleri, yöneldikleri normlar bakımından tasnife tabi tutulmaktadırlar. Özel hukuk, bireyler arası ilişkileri düzenleyerek toplumsal yaşamı idare ederken kamu hukuku bizatihi otoritenin toplumu idare etmesi olarak özetlenebilecektir. Kamu hukuku alanı içinde kendine yer bulan ceza hukuku mefhumu ise; tarihteki ilk örneklerinden beri, her daim gücü ve muktedir olanın sağladığı statüyü temsil etmiştir. Modern devletler öncesi dönemde monarkları, modern dönemde ise millet egemenliğini her alanda temsil eden devlet gücünü simgeleyen ceza hukuku, kişiler arasındaki nispi ilişkileri baz alan özel hukuktan ziyade, kamu düzeninin bozulmasına sebep olan ihtilaflara odaklanmaktadır. Bu yüzden ki ceza yargılaması, tarafların tasarruflarından ziyade kanunî iddia ve hüküm makamlarının iradeleriyle ilerleyerek maddi gerçekliği tespit etmeye endekslidir. Bu sebeple muktedir güçler, kamu güvenliğinin sağlanması için üstün gördükleri menfaatleri muhafaza etmek adına suçlar ihdas ederek bir takım dokunulmaz alanları koruma altına almışlardır.

Son iki asırda, kodifiye edilmiş modern hukukun hemen hemen tüm dünyada mutlak hâkim olmasıyla birlikte, devletler hukuk sistemlerini meseleci bir yaklaşımla revize etmişlerdir. Bu güncellemeler kapsamında ilk olarak kamu hukuku kuralları ele alınmış ve dönemin yeni kavramlarından hukuk güvenliği öncelikli hedef belirlenmiştir. Devletin; iktidar gücünü ve koyduğu kuralların istikrarlı uygulanışıyla sağladığı huzurun bekasını sağlamak için araç olarak kullanıp kendi alanı kabul ettiği ceza hukukunun sınırları, kamu menfaatleridir. Bu minval üzere yargılama neticesinde belirlenen cezanın infazı da bireysel hakkı ihlal olunanın zararını tazminden ziyade kamusal huzurun bozulması sebebiyle ıslah amacına yöneliktir. Hukukumuzda genel dava açma yetkisinin, bir nevi kamu sözcüsü olan Cumhuriyet savcılarının ait olması da izah olunan durumun bir sonucudur. Özel ve genel ceza

kanunlarımızda yer alan kapsayıcı düzenlemelerde; kamu davalarının esas olduğu, bireysel şikâyet hakkının ve ceza yargılamalarında bu bireysel tasarruflara bağlı kalınmasının istisna olduğu açıkça görülecektir. Failin kamu düzenine karşı tehdit içeren fiilleri nedeniyle ıslah edilmesi gerektiği düşüncesi yukarıda işlenmekle birlikte, bu durum zaman zaman toplumsal infialin önünün kesilmesi ve ihkak-ı hak ihtimallerinin bertaraf edilmesi yahut ceza ile elde edilecek ıslah miktarından çok daha fazlasına zarar verecek koruyucu bir yapının tahrip edilmemesi adına geri plana çekilebilmektedir. Zira yukarıda bahsedildiği üzere ceza hukuku; modern dönemde, milleti oluşturan bireylerin toplu tepki mekanizması olarak ifade edilebilecektir.

Kısaca bahsedilen bu silsile sonucunda elde edilen hukuk sistematığı, öncelikle anayasal düzeni ve neticeten 1982 Anayasası'nı, ardından genel düzenleme mahiyetindeki Türk Ceza Kanunu'nu ve özel ceza kanunlarını ortaya çıkarmıştır. Kanun koyucu, toplumun genelinin sıkça karşılaştığı durumlara dair düzenlemeleri Türk Ceza Kanunu'nda düzenlemekle, kamu barışı adına yasaklanan davranışların herkesçe bilinirliğini sağlamak istemiştir. Kanunun üç kısımdan oluşup genel hükümleri içeren birinci kitabını takip eden ikinci kitap, dört kısımdan ibaret olup özel hükümlere ilişkin düzenlemeler barındırmaktadır. İkinci kitabı oluşturan; "uluslararası", "kişilere karşı", "topluma karşı" ve "millet ve devlete karşı" suçlar şeklindeki dört kısım, adlarından da anlaşılacağı üzere suç tiplerinin yöneldiği mağdur bakımından tasnif edilmiştir. Sayılan kısımlardan olan topluma karşı suçlar başlığı; on bölümden oluşmakta olup, dokuzuncu bölümünde "ekonomi, sanayi ve ticarete ilişkin suçlar"a yer vermekte, son bölümünü ise "bilgi alanındaki suçlar"a ayırmaktadır.

Yukarıda ele alınan fikirler bakımından; iktisadi yaşantının, toplumsal hayatın birincil gerekçe ve sonuçları arasında yer almakta olduğu açıklıkla söylenebilecektir. Devamlılığı ve problemleri ile kısa vadede her ne kadar, mevzubahis işlemlerin taraflarını etkilese de orta ve uzun vadede tüm toplumsal yapıyı etkisi altında bırakacağı muhakkak olan ekonomik suçlara dayalı problemler, otorite tarafından daha başlamadan önü alınmak istenen başlıca olumsuzluklardandır. Bu sebeple,

kanun koyucular birtakım düzenlemelerle iktisadi yaşantının dengeli ilerlemesini temin etmeyi amaçlamaktadırlar. Dengeli ilerlemenin sekteye uğradığı durumlarda; oldukça farklı güç seviyelerinden olabilecek ticari ilişki tarafları, otoriteye olan güvene dayanarak işlem yapacak ve zaman zaman bu güvenlerinin karşılığını alamayarak otoriteye baş kaldıracabilecektir. Zira modern yaşantıda topluluklar çok sıkı ilişkilere sahiptir ve bu ilişkiler akıl almaz hızlarda gerçekleşen ilerlemelere bağlı değişiklikler geçirmektedir. Yaşanılan gezegenin sınırlı kaynakları üzerinde hâkimiyet kurabilmek için verilen mücadeleler, adeta bir kuşun avladığı balığı almak isteyen diğer türdeşleri ile girdiği kavgalara benzemektedir. İnternet imkanları aracılığıyla haberleşmenin anlık hale gelmesi, dünya borsalarına her zaman olduğundan daha hassas bir hareketlilik katmıştır. Bilginin kaynağı sorgulanmadan, doğru-yanlış mahiyeti anlaşılmadan bu denli hızlı ve geniş alanlara yayılabilmesi, kitlesel manipülasyonları da beraberinde getirecektir. Bireylerin ekonomik değerleri oranında paydaşı olabildiği bu pasta, en ufak bir hukuksuzluk söylentisinde dahi toplumlara ağır bedeller ödetebilecektir. Zira kadim Türk kabulüne göre, “Adalet göğün direğidir, o yıkılırsa gökyüzü yerinde duramaz.”¹ şeklinde tasvir edilen distopik² bir ihtimal mevcuttur. Kapitalizme gitgide teslim olan global ticari düzende, resmedilen durumun bireyleri sindirmemesi için normların hukuki değerleri koruyabilmesi ve hukuk güvenliğinin istisnasız tesis edilmesi bu ihtimali bertaraf edebilecek yegâne imkandır. Bu doğrultuda, tüm beşerî tasarrufların olduğu gibi normatif kaynakların da sürekli geliştirme ve güncellemelere tâbî tutulması gerektiği açıktır.

Kanundaki yeri tarif edilen “ekonomi, sanayi ve ticarete karşı suçlar” bu gaye doğrultusunda ihdas edilmekle, bu bölümde yer alan suçların arka planda, asıl korudukları mefhumun ekonomik istikrar ve güven ortamı olduğu söylenebilecektir. Mevzuat sistematığı bakımından müteakip düzenlemenin “bilişim alanındaki suçlar” olması da bilinçli bir tercihtir. Çünkü günümüz itibariyle bilgisayar temelli hayatın iyiden iyiye vazgeçilmezimiz olduğu açıkça görülecektir. Bugün en ufak bir

¹ Hacıp, Yusuf Has: Kutadgu Bilig, 5600. Beyit “Könilik için kök adakın turur”

² “İçinde yaşanılan topluma nazaran her şeyin daha kötü olduğu, ayrıntılı olarak betimlenen ve zaman ve mekâna yerleştirilen hayali toplum” anlamıyla kullanılmaktadır. Atasoy, Emrah: Distopik Kurgu ve Ümitvar Distopya Bağlamında Ütopycılık Geleneği, GAÜN SBE Dergisi, S. 2020/3, s. 1138

alışverişten en büyük taşınmaz devirlerine, basit abonelik görüşmelerinden büyük toplantılara, sağlık kuruluşlarına başvurudan eğitim süreçlerinin ilerletilmesine kadar her noktada bilişim sistemleri yaşıntıya entegre haldedir. Öyleki, anılan imkânların yanında kötü niyetli fiillerin de odak noktası bilişim sistemleri haline gelmiştir. Analog dünyada bilgi kaynaklarına yapılan tahrip edici saldırılar, teknik bilgi kullanılarak emek neticesinde oluşturulan çalışmalar ve hatıralar barındıran medya içeriklerine zarar verilmesine; birçok ekipman kullanılarak güçlkle yapılan hukuksuz müdahaleler, sinyaller manipüle edilerek özel hayat alanlarına yapılan saldırılara; fiziki güç, el çabukluğu kullanılarak yapılan malvarlığına yönelik haksız hareketler, siber dünyada birer numara olarak bulunan bireyleri sanal olarak istismar etmeye dönüşmüştür. Suç oluşturan bu fiiller neticesinde elde edilen haksız menfaatlerin de başka suçlara konu edildikleri görülmektedir. Birkaç örneği verilen hukuka aykırı hareketlerdeki bu sanallaşma akışta alınması gerekli görülen önlemler doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması suçunun 765 sayılı eski ceza kanunu döneminde düzenlenmeyip 5237 sayılı yeni ceza kanunda kendine yer bulması, kartlı ödemelerin artık hayatımızın ayrılmaz bir parçası olmasıyla gerçekleşmiştir. Çalışma konusu suç tipi bakımından ortaya çıkan yeni ihtilaflar, o dönem meri kanundaki hükümlerin el verdiği ölçüde yorumlamalarla çözümlenmeye çalışılmaktaydı. Anlatımda yer verilen silsileler, ceza kanunlarını meseleci hüviyette olmaları ve kendileri hakkında yorum/kıyas yapılamayıp kanunilik ilkesine tabi olmaları yönünde eğrilttiği için bahsi geçen yorumlar ihtilafların tümünü nihayete erdirememiştir. Bu doğrultuda oluşan ihtiyaç neticesinde kanun koyucu, ekonomik suçlardan hemen sonra, bilişim suçları arasında çalışma konusu düzenlemeyi yapmıştır. Düzenleme birçok ihtilaflı hususu sona erdirmiş ve hukuk güvenliğine olumlu etki yapmıştır. Kanun her ne kadar çıktığı dönemde hukukçuların aktif takviyeleriyle hazırlanmış olsa da ilerleyen zaman öngörülemeyen yeni ihtiyaçlar ortaya çıkarmış ve bu yönlerdeki eklerle madde güncellenmiştir.

Kanunun ilgili maddesi halihazırda beş fıkradan oluşmakta olup çalışma konusu, bu maddenin birinci fıkrası ve bu fıkraya dönük dördüncü ve beşinci fıkraların uygulamaları olacaktır. Öncelikle suç tipine konu olan kartlı ödemeler sistemi unsurlarıyla birlikte ele alınacak işleyişine dair bilgi verilecek ve günümüz dünyasında ortaya çıktığı somut durumlar belirtilecektir. İkinci bölümde ise anlatımı yapılan kartlı ödemeler sisteminin ceza hukuku bağlamında ifade ettiği anlam ve önem irdelenmek üzere suç tipi; unsurları, ihtilafa düşülen kısımları, uygulamadaki aksaklıklar, doktrindeki tartışmalar, yüksek yargı kararları ve maddeye olumlu etki edeceği düşünülen değişiklikler bakımından detaylıca incelenecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KARTLI ÖDEMELER SİSTEMİ

1.1 TARİHSEL GELİŞİMİ VE BANKACILIK SİSTEMİNDEKİ YERİ

1.1.1 Tarihsel Gelişimi

Mal ve hizmetlerin nakit kullanmaksızın alınması için tasarlanmış süjelerin bir araya gelmesiyle oluşan sistem ilk kez 19. yüzyılın sonlarında Amerika Birleşik Devletleri'nde düşünülmüştür. Başlarda yalnızca kısıtlı sektörlerle yönelik tasarlanıp diğer alanlarda kullanılması düşünülmeyen kartlı ödemeler sistemine dair bilinen ilk örnek Hotel Credit Letter Company şirketi tarafından çıkarılan kredi kartıdır³. Anılan ve bunu takip eden ilk neslin hemen hepsi, dar çevrelerde kullanıma açık olan ödeme araçlarını kapsamıştır. İlerleme kaydedilen daha sonraki dönemde kartlı ödemeler sistemi, satışlarını artırmak isteyen tacirlerin elit addettikleri müşterilerine iki taraflı anlaşma ile verdikleri veresiye kartları şeklinde kendini göstermiştir. Nakit taşımak istemeyen müşterilerin kısa vadeli veresiyeler için kullandıkları madalyon ve plakaların satışlara olan olumlu etkisini gören benzin istasyonları ise 20. yüzyılın başlarında bu satış yöntemini dar gelirli çevrelere birer rahat nefes imkânı olarak elden geçirmişlerdir. Hasat zamanına kadar ertelenmiş vadeyle alınabilecek mazot fikrini duyan çiftçiler, çok taraflı kartlı ödeme sistemlerine giden serüvende ivmeyi bir hayli artırmışlardır. Fakat yine de üçüncü kişilerin ilişkiye müdahil olmamaları, güvenlik meselesinin tamamen şahsi inisiyatiflere bırakılmış olması, kimlik ispatlamak için kullanılan yöntemlerin uzun ve meşakkatli olması, belli bölge ve sektörler haricinde kullanılamama sebepleriyle güncel örneklerine nazaran oldukça ilkel sayılacakları açıktır.

Günümüzde kullanıldığı suretiyle kredi kartları ise bir rastlantı üzerine yapılan araştırmaların sonucunda ortaya çıkarılmıştır. 1949 senesinde bir restoranda hesabı ödemek için gerekli nakdin üzerinde bulunmadığını sonradan fark eden Frank

---

³ İşgüzar, Hasan: Banka Kredi Kartı Sözleşmeleri, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2003, s.34

McNamara, restorana bankadaki mevduatını referans göstererek ileri bir tarihte ödeme yapacağını beyan etmiş ve kartının üzerine hesap tutarını yazıp imzalayarak ufak çaplı krizi atlattır.⁴ Bu tarz bir olayın oldukça varlıklı biri olan McNamara'nın dahi başına gelebildiğinin duyulmasıyla birlikte, bankalarca verilen çek koçanlarının, bankaya depo edilmiş mevduatları harcamaya yönelik olduğu fakat örnekteki gibi birden doğan ihtiyaçlarda bankaya anlık borçlanma imkânının sağlanabilmesine dair ihtiyaç daha kuvvetli fark edilmiş ve çalışmalar hızlandırılmıştır. Bunun sonucunda 1950 yılında Diners Club dünyanın ilk üçlü ilişkiye sahip kredi kartını tanıtmıştır. DinersClub'ı 1958 yılında American Express Card ve 1959 yılında Bank of America tarafından çıkarılıp 1977 yılında "Visa Card" adını alan kredi kartı izlemiştir. Amerika'nın tüm eyaletlerinde kredi kartları çıkaran çeşitli bankalar daha sonra bir araya gelerek MasterCard'ı çıkarmışlardır.

Türkiye'deki ilk kredi kartı ise 1968'de Setur Anonim Şirketi tarafından Diners Club'tan yetki alınarak çıkarılmıştır.⁵ Ardından Türk Ekspres Havacılık ve Turizm Limited Şirketi "American Express" kredi kartlarını Türkiye pazarına çıkarmıştır. Parasını nakden elinde tutmayı ve parasının yettiği ölçüde alışveriş faaliyetinde bulunarak kanaatkâr bir görüntü çizmeyi tercih eden Türk halkı, başlarda bu yeniliğe pek rağbet göstermemiş olsa da zamanla kredili ödeme sistemlerine ilişkin alışkanlıklarını değiştirmeye başlamıştır. Özellikle küresel çapta yaşanan para politikası değişikliklerine bağlı enflasyon artışının da tetiklemesiyle, 2010'lu yıllarla birlikte gerçekleşen talep artışları kartlı ödeme sistemlerinde Türkiye'yi, zamanla Avrupa'nın birinci ülkesi haline getirmiştir.⁶ Git gide ivme neticesinde 2019 senesinin Eylül ayı itibarıyla seksen bir milyona yakın⁷ gerçek kişinin yanında iki milyona yakın ticaret şirketinin⁸ oluşturduğu seksen üç milyonluk yerli pazarda, yüz altmış milyonu aşkın banka kartı ile altmış sekiz milyonu aşkın kredi kartı kullanılmaktadır.⁹

⁴ Tarihsel Gelişim, <https://www.dinersclubus.com/home/about/dinersclub/story> - E.T.: 25.12.2019

⁵Reisoğlu, Seza: Banka Kredi Kartları ve Uygulama Sorunları, Bankacılar Dergisi, S.2004/49, s.102

⁶<https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/turkiye-avrupa-kart-pazarinda-liderligini-surduruyor/1686722#> - E.T.: 29.12.2019

⁷<https://www.icisleri.gov.tr/turkiyenin-nufus-haritasi> - E.T.: 26.12.2019

⁸<https://kobitek.com/turkiyede-kac-sirket-var> - E.T.: 26.12.2019

⁹<https://bkm.com.tr/pos-atm-kart-sayilari/> - E.T.: 26.12.2019

Kartlı ödemeler sisteminin bir diğer başat faktörü olan banka kartlarına ise kredi kartlarından daha sonraları ihtiyaç duyulmuş ve görece fuzuli bir yenilik olarak değerlendirildiklerinden geç dönemde yaygınlaşmışlardır. Ancak, nakit akışlarının zamanla banka kanalları üzerindeki yükünü artırması ile şube-personel sıkıntısı yaşayan bankalar ve yoğunluğun artmasıyla bekleme süreleri artan müşterilerin banka kartlarının etkili bir çözüm olduğunu fark etmeleri banka kartlarına olan rağbeti artırmıştır. Müşterisine kredi imkânı tanımayan, salt hesaba erişim hedefli, farklı konumlarda çalışabilen, çevrimiçi sistemle uyumlu ilk banka kartı City National Bank tarafından 1972 yılında tanıtılmıştır. 1987'de ilk ATM'nin açılmasıyla birlikte Türkiye'ye gelen banka kartları ilk başlarda tıpkı kredi kartları gibi ön yargıyla karşılanırsalar da 21. yüzyılın başlarında bu kullanım miktarı oldukça artmıştır.¹⁰

1.1.2 Bankacılık Sistemindeki Yeri

Bugün kartlı ödemeler sistemi, kredi kartları başta olmak üzere kendisini var eden tüm parçalarla birlikte bankacılık faaliyetlerini çeviren esas unsurlardan biri haline gelmiştir. Türkiye özelinde, yapılan alışverişlerin %35'inden fazlası¹¹ kredi kartları, banka kartları, sanal kartlar ve çevrimiçi bankacılık yöntemleri aracılığıyla yapılmaktadır. Bankacılık sistemindeki önemi bariz olan kartlı ödemeler sistemi; kullanıcı, üye işyeri, kart çıkaran kuruluş ve ülke ekonomisi bakımından fayda ve zararları birçok noktaya nüfuz eden karmaşık bir yapıdır.

1.1.2.1.Kullanıcı Açısından Fayda ve Zararları

Güncel haliyle; kullanıcı, muhatap ve bankadan müteşekkil üç taraflı bir ilişki üzerinden yürüyen sistemin kullanıcı açısından faydaları dokuz madde halinde şu şekilde sıralanabilecektir:

---

¹⁰ Kocaoğlu, Özlem: Kredi Kartı Sözleşmeleri, Ankara Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Projesi, Ankara-2007, s. 9

¹¹<http://www.dijitalyol.com/bkm-2017nin-banka-ve-kredi-karti-kullanim-verilerini-paylasti/> - ET:28.12.2019

- Kullanıcı nakit taşıma yükünden konum fark etmeksizin kurtarmaktadır. Buna bağlı olarak nakdin çalınması, kaybolması yahut muhtelif sebeplerle zayi olması gibi ihtimallerin de önüne geçilmektedir.
- Kullanıcının nakit yerine kartlı sistemler aracılığıyla yaptığı harcamaları, otomatik olarak bir sisteme kaydedilmekte ve nakit alışverişlere nazaran çok daha kolay kontrol edilebilir bir harcama çizelgesi ortaya çıkmaktadır. Tasarrufta bulunmak ya da tüketim alışkanlıklarını analiz etmek isteyen bireyler için bu olanak gayet değerlidir.
- Kullanıcıya veresiye alışveriş yaptığındakine benzer kısa vadeli bir kredi imkanı tanınmakta, ekstre dönemi sona erene kadar ekstra bir yükümlülük olmaksızın borç ertelenebilmektedir¹². Kullanıcının özellikle maddi bakımdan dar boğazda olduğu dönemlerde kurtarıcılık yapan sistem, ihtiyaçların gecikmeksizin karşılanmasına da imkân sağlayarak kişilerin hayat standartlarının korunmasına hizmet etmektedir.
- Serbest piyasa şartlarıyla birlikte büyüyen rekabet, bankaların kartlı sistemleri baz alarak tasarladıkları birçok kampanyayı beraberinde getirmektedir. İşyerleri ile yapılan taksit anlaşmaları, peşin ödemesi yapılan ürünler için sonradan taksitlendirilmeler, belli şartlar dâhilinde sağlanan promosyonlar, yapılan harcamalarla kazanılan puanlar yahut indirim çekleri vb. faydalar kullanıcıyı cezbetmek için bankalarca kullanılmaktadır.
- Kullanıcıların internet, telefon yahut posta gibi yollarla alışveriş yapma imkânına kavuşmalarına bağlı olarak satın alacakları mal ve hizmete harcayacakları zaman da kayda değer biçimde azalmaktadır¹³.
- Enflasyonun belli oranların üzerinde olduğu dönemlerde, günden güne dahi fiyatların mal bedellerinin değiştiği olmaktadır. Parasını biriktirip nakden satın alımda bulunmak isteyen kişiler yeterli miktarı hazır ettiklerinde bu sefer de artış miktarını karşılama yükümlülüğü altına gireceklerdir. Buna mukabil, taksitle yapılan bir alışverişte satın alım tarihindeki meblağ baz alınarak kullanıcıya ödeme kolaylığı ve sabit fiyat garantisi verilmektedir.

---

¹²Akipek, Şebnem: Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Çerçevesinde Kredi Kartları, AÜHF Dergisi, 2003/52 S.3, s.105

¹³Günarlan, Yüksel: Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2017, s. 31

- İnternet kullanımının yaygınlaşmasıyla ortaya çıkan kolaylıkların birçoğu kartlı ödemeler sistemi üzerinden faaliyet göstermektedir. Ulaşım, sanat faaliyeti, spor müsabakaları gibi aktiviteler için bilet alımı ile otel, tatil programı gibi rezervasyon işlemlerin uzaktan gerçekleştirme imkânı sağlanmaktadır.
- Araç kiralama, taksitle ödenecek abonelik bedeli vb. güvence temin etme gereksinimi bulunan işlemlerde, provizyon imkânı ile kullanıcı ve işyerinin sözleşme kurmasını daha güvenli bir hale getirmektedir. Bu surette kullanıcının değişen tüketim alışkanlıklarıyla birlikte bir nevi modern dünyaya entegre olduğu söylenebilecektir.
- Bankaların hemen her müşterisine, kredibilitelerine göre farklı oran ve şartlarla sunduğu avans imkânı ile beklenmedik anlardaki ihtiyaçlar karşılanabilecek ve borç isteme sürecindeki sosyal sorunlar asgari düzeye indirilecektir.
- Vekaleten iş gördürme durumlarında kullanıcılar nakit emanet etmekte sorun yaşayacakları kişilere kolaylıkla sanal kart bilgilerini vererek işlem limitlerini belirleyebilecektir. Aksi bir durumda, kart çıkaran kuruluşa dahi ulaşmaya gerek kalmadan derhal kart limitlerini değiştirebilecek yahut kartları iptal edebileceklerdir.

Faydalarından bahsedilen sistemin kullanıcı açısından taşıdığı riskler ise faydalarına nazaran daha sınırlı kalacaktır:

- Elinde bulunan somut bir malvarlığından ziyade, o an için bankada bulunan veya ileri bir tarihte eline geçecek olan parayı kullanarak alışveriş yapan kullanıcı, kendisini suni bir rahatlık içinde hissedecek ve harcama eğilimi artacaktır. Kanuna göre¹⁴ belgelenen maaş üzerinden dört kat sınırına tabi olacak şekilde belirlenip Limit Koruma Sistemi olarak adlandırılan harcama limiti, kullanıcıya gerçekte içinde bulunduğu çok daha geniş bir mali olanak sağlayacaktır. Bu imkân bilinçsiz tüketicilerin elinde, kredi çekip bankaya ödeme yapma yahut borcun faizini ödemekten aslına gelememe misali içinden çıkılamayacak büyük mali riskler ile bunlar sonucu ortaya çıkabilecek intihar, cinayet vb. olaylarla sonlanabilecek sosyal buhranlara sebebiyet verebilecektir.¹⁵

¹⁴ 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu, m.9: "Kart çıkaran kuruluş tarafından bir gerçek kişinin sahip olduğu tüm kredi kartları için tanınacak toplam kredi kartları limiti, ilk yıl için, ilgilinin aylık ortalama net gelirinin iki katını, ikinci yıl için ise, dört katını aşamaz."

¹⁵ Uyanık, Cahit: Kredi Kartlarına Çeki Düzen, Standart, Ekonomik ve Teknik Dergi, 2005/44, S.519, s14

- Nakdin taşınmaması ve buna bağlı faydaların yanında; kaybolma-çalınma-emanet edilme gibi hallerde uğranabilecek zarar, sisteme giriş anahtarını çaldıran kişinin ivedilikle önlem almadığı takdirde tüm mevduat üzerinden geri dönüşü olmayacak derecede büyük olacaktır.
- Kişiler sisteme dâhil edilmelerine yönelik sözleşmelerde, hiç kullanılmamış olsa dahi kart aidatı, sanal ödeme kesintileri, kart yenileme ücreti, ek kart ücreti, bankacılık ücretleri gibi periyodik masraflara katlanacaklarını da peşinen kabul etmektedirler.

1.1.2.2 İşyeri Açısından Fayda ve Zararları

Ticaret hayatında faaliyet gösteren işyerleri, kart çıkaran kuruluşlarla anlaşmalar yaparak onlara ait POS cihazlarını dükkânlarında kullanmakta ve yukarıda bahsi geçen üçlü ilişkinin temel sacayaklarından birisi haline gelmektedirler. Bu durumun belli başlı faydaları şunlardır:

- Kartlı ödemeler sistemine üye işyerleri, tüketicilere alternatif satın alım imkânları sunmakla hem müşteri portföylerini genişletmekte hem de iş hacimlerini artırmaktadırlar. Müşterilerine taksitli/vadeli satış imkânı tanımayarak ihtiyaçlarını ötelemelerinin önüne geçmektedirler. Bunun yanında nakit taşımayan yahut o an için yeterli meblağı yanında bulundurmayan müşterilerini de çekmiş olmaktadır.
- Kart çıkaran kuruluşların uluslararası bilinirliğe sahip azami düzeyde güvenilir şirketler olmalarından ve yaptıkları işleri ince eleyip sık dokuyacaklarına yönelik kamuoyundaki inanç neticesinde üye işyerleri bir elemenden geçmiş addedilmektedir. Bir AVM yahut elit bir çarşıdaki dükkânla yol üstü herhangi bir işyeri fark etmeksizin; iş yerlerinin devamlılık ve güvenilirliğine ilişkin bir tasnif bulunmamaktadır. Kart çıkaran kuruluşlara bu eksikliğe dolaylı yoldan hizmet ederek üye işyerlerini akredite etmektedirler. Bununla birlikte iletişim adresleri ve diğer bilgileri belirtilmek suretiyle bir reklam hizmeti de oluşmaktadır¹⁶.
- Üye işyeri taksitli ve vadeli satışlarda ödemeyi banka kanalıyla rahatça tahsil etmekte, müşterinin ödemelerini düzenli yapıp yapmamasıyla alakadar olmamaktadır.

---

¹⁶Acar, Özlem: Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nda Kart Sahibinin Korunması, İKÜ SBE Yüksek Lisans tezi, 2009, s.20

Üye işyerleri bakımından faydaları ele alınan Kartlı Ödemeler Sisteminin dezavantajları da benzer noktalardan hareketle ortaya çıkmaktadır:

- Kart çıkaran kuruluşlar üye işyerleriyle yaptıkları anlaşmalarda her bir satış üzerinden sabit oranlarla komisyonlar kesmektedirler. Bu komisyon bir noktadan sonra üye işyeri için kârına emeksiz bir ortaklık sözleşmesi olarak değerlendirilebilecektir.
- Kartlı sistemlerle yapılan ödemelerde kullanılan araçlar nakit kullanımına nazaran daha yavaş çalışmaktadırlar. Bu durum, yoğunluğun olduğu dönemlerde işyerlerinde zaman kaybı ve ödeme alımı için ekstra istihdam ihtiyacı doğurmakla emek kaybına yol açmaktadır.
- Kart çıkaran kuruluşlar, üye işyerleri ile olan cari hesaplarını her ekstre döneminin sonunda kapatmaktadırlar. Bu da üye işyerinin, ödemesini bir aya varan gecikmelerle tahsil etmesi anlamına gelecektir.

1.1.2.3 Kart Çıkaran Kuruluş Bakımından Fayda ve Zararları

Kartlı ödemeler sisteminin yukarıda sayılan öğelerinden sonuncusu olan kart çıkaran kuruluşların bu sistemin var oluş sebebi oldukları söylenebilecektir. Sistemin fayda ve risklerini en belirgin şekilde hisseden bu kuruluşlar, kullanıcı ve üye işyerlerinden farklı noktalardan hareketle fayda ve zarar ihtimallerine muhatap olmaktadır. Bu ihtimallerden kart çıkaran kuruluşların lehine olanlar şu şekilde ifade edilebilir:

- Kart çıkaran kuruluşlar üye işyerlerinden komisyonlar alarak akar gelir elde edebilecekleri gibi pos cihazları, imprinter cihazı gibi terminaller için alınan kira ücretleri de kart çıkaran kuruluşların akar gelirlerinden birini oluşturmaktadır.
- Kullanıcının karşı karşıya kalacağı riskler arasında da sayılan abonelik aidatı, kart yenileme bedeli vb. bankacılık işlem ücretleri bu noktada kart çıkaran kuruluşun faydaları arasında yer alacaktır. Bunun yanında kullanıcının nakit avans kullanması, taksitlendirme yapması, ekstresinin asgari tutarını ödemesi gibi durumlarda da sözleşmede belirtilen faizler kuruluş lehine tahakkuk ettirilecektir.
- Kart çıkaran kuruluşlar, kullanıcılara puanlama uygulamaktadırlar. Burada maaş, harcama alışkanlıkları gibi kriterlerin yanında kuruluş-kullanıcı ilişkisi de önem arz

ettiğinden, kullanıcılar zamanla aidiyet duygusuna kapılarak işlem hacimlerini geliştirmektedirler.¹⁷

- Kullanıcıların gerçekleştirdiği bazı alımların bedelini, kampanya vs. olmamasına rağmen taksitlendirmek istediğinde yahut ödemesi gereken meblağın tamamını yatırmadığında kuruluşların alacak kalemleri belirlenen faizler oranında artmaktadır. Bu da kuruluşlar için ekstra bir çaba göstermeden sermayeleri aracılığıyla ek gelir elde etmek anlamına gelmektedir.¹⁸

Kart çıkaran kuruluşların daimî gelirler şeklinde kendini gösteren faydalarının yanında karşı karşıya kalacakları sakıncalar, kullanıcılar ve üye işyerlerinininkilere oranla çok daha ağırdır. Bunlar şu şekilde sıralanabilecektir:

- Kanunda kart çıkaran kuruluşlar için ön görülen yeterlilik şartlar oldukça ağırdır.¹⁹ Buna bağlı olarak kart çıkaran kuruluşların; daha faaliyete geçme aşamasında belli riskleri önceden kabul ederek altyapı, güvenlik, personel eğitimi, reklam, pazar çalışması gibi büyük yatırımlar yapması ve devasa sermayeler ortaya koyması beklenmektedir.²⁰ Kurulma aşamasındaki bu zorluklara ek olarak, serbest piyasada yer edinebilmek adına kullanıcılara ve üye işyerlerine tanınan imtiyazlar da peşinen katlanılan giderlerin telafi edilmesini ilk başlarda geciktirecektir.

- Kartlı ödemeler sistemi, kart çıkaran kuruluşun garantörlüğü üzerinden varlık kazanan bir kredilendirme yöntemidir. Taksit işlemleri, puan sağlama, kampanyalar kapsamında indirim tanımlama gibi durumlarda da olduğu üzere, kullanıcı henüz kart çıkaran kuruluşa ödemesini tamamen yapmamış olsa da üye işyeri alacağını tamamen almaktadır. Bu da yüksek kullanıcı rakamları göz önünde bulundurulduğunda kart çıkaran kuruluş için, kredi payının %30 ila %40'ına tekabül eden miktarlarda devasa mevduat kilitlenmeleri anlamına gelmektedir.²¹ Tarafların ödeme yükümlülüklerini yerine getirmemesi ihtimalinde ise daha farklı bir risk gerçekleşmektedir. Kuruluşlar, çok yüksek olan kart limitleriyle borçlanmasına

---

¹⁷Sungur, İlhan: Türkiye’de Banka ve Kredi Kartları Operasyonlarının Hukuki Çerçevesi, İstanbul, BKM Yayınları, 2013, s.129

¹⁸Koç, Ziya: Banka ve Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması, İstanbul, On İki Levha Yayınları, 2011, s.32

¹⁹5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu, m.4

²⁰ Çavuş, Mustafa Fedai: Bireysel Finansmanın Temininde Kredi Kartları: Türkiye’de Kredi Kullanımı Üzerine Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi SBE Dergisi, 2006/15, s.179

²¹Kaya, Ferudun: Türkiye’de Kredi Kartı Uygulaması, İstanbul, Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, 2009, s. 145

müsaade ettikleri kullanıcıların ödemediği imtina etmesi hallerinde yasal yollara başvurabilecek olmalarına rağmen bunun doğuracağı masraflara da peşinen katlanacaklardır. Bu takipler neticesinde de elde edilemeyen alacaklarsa varlık yönetim şirketlerine neredeyse yok pahasına devredilmekte ve kart çıkaran kuruluşa salt zarar olarak kalmaktadır.²²

- Global ekonominin tüm dünyada anında sonuçlar doğuran dalgalanmaları sonucu kredilendiren konumunda bulunan kuruluşlar kartlı ödemenin yapıldığı tarihteki kurlara dokunamamakta ve özellikle uzun vadeli ödemelerde büyük enflasyon sorunları yaşayabilmektedir.

- Kart çıkaran kuruluşlar, sözleşmeler gereği sistemin güvenliğini teminle mesuldürler. Sistemde doğan bir arıza yahut dolandırıcılık, kopyalama, taklit etme gibi usulsüz hareketler nedeniyle uğranan zararlar bahsi geçen yükümlülük kapsamında kart çıkaran kuruluşun üzerine kalmaktadır.

1.1.2.4 Ülke Ekonomisi Açısından Fayda ve Zararları

Kartlı ödemeler sisteminin ülke ekonomisi açısından kayda değer faydaları mevcuttur:

- Sistem tarafların aralarında imzaladıkları sözleşmelerden harcaması yapılan en ufak meblağa kadar her noktayı kaydederek ilerlemektedir. Bu kayıtlar vergi tahakkukundan kaçılmak için elden yapıp faturalandırılmayan satışlardan ekonomiyi korumaktadır. Kayıt dışı ekonominin daralmasıyla vergilendirilebilir işlemlerin sayısı artmakta ve kamunun gelirlerine katkıda bulunmaktadır.

- Kartlı ödeme kullanımlarının piyasada artması ile nakit para kullanımı azalmakta ve buna bağlı olarak tasarruf mevduatlarında kayda değer artışlar görülmekte olup enflasyonist baskılara ve borsa manipülasyonlarına karşı ivedilikle cevap verebilecek imkân finans kurumlarına tanınmaktadır.²³

---

²²Acar, age. s.126

²³Kızılot, Şükrü/ Kılıç, Cem/ Tokatlıoğlu, İbrahim: Kartlı Ödemelerin Ekonomik Faydaları Kart Kullanımının Yaygınlaşması İçin Gereken Düzenlemeler ve Teşvikler, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2014, s.43

- Kredi kartı sisteminin bir diğere doğrudan katkısı da tüketimi arttırarak üretime olan talebi fazlalaştırması ve piyasadaki ticari faaliyetleri canlandırarak ekonomik büyümenin ateşleyicisi olmasıdır.

Kartlı ödemeler sisteminin faydaları yukarıda sayılmakla birlikte zararları da ulusal çapta hissedilecektir:

- Kart çıkaran kuruluşlara yardımcı olup altyapıyı hazırlamalarına destek veren yahut direkt altyapılarını kullanıma açan kartlı sistem kuruluşları mevcuttur. Bu kuruluşlar güvenlik, geçerlilik, altyapı, hizmet ağı gibi avantajlarından dolayı tercih edilmekle birlikte sayıları günümüzde tekel seviyesine kadar gerilemiştir. Bu birkaç şirketin çok uluslu yabancı sermayeli holdingler bünyesinde olması sebebiyle her sene çok büyük oranda hizmet kesintileri, komisyonlar, üyelik aidatları gibi meblağlar yurtdışına akmaktadır.²⁴

- Kartlı ödemeler sisteminin, yüksek oranda kredilendirme imkânıyla satın alım kolaylığı sağlaması nedeniyle, ithalat kalemlerine yüksek rağbet gösteren ülkelerde dışa bağımlılığı da arttıracağı öngörülmektedir. Benzer gerekçeyle olsa gerek, Türkiye’de 2020 yılı itibariyle kredi kartıyla alımlarda cep telefonlarına taksit yapılmamakta, ihtiyaç kredisi kullanımlarında ise taksitler altı ayla sınırlandırılmaktadır.²⁵

1.2 UNSURLARI VE İŞLEYİŞİ

1.2.1 Banka Kartları

Banka kartları, mevzuatta “*mevduat hesabı veya özel cari hesapların kullanımı dâhil bankacılık hizmetlerinden yararlanmayı sağlayan*”²⁶ ve “*bankanın kurduğu sisteme hukuka uygun olarak girmeyi sağlayıp bilinen bir numara marifetiyle, banka görevlisinin yardımı olmadan, kart sahibinin kendi hesabından para çekmesine yarayan*”²⁷ kartlar şeklinde tanımlanmaktadır.

²⁴Günarlan, age. s.38

²⁵Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik, madde 12/A-3

²⁶5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu, madde 3

²⁷ 5237 sayılı TCK’nın gerekçesi, m. 245

İngilizce'den direkt alımla Debit Kart(DebitCard) veya çoğunlukla kullanıldığı platformdan hareketle ATM kartı olarak da adlandırılan banka kartları; çıkaran kurumun adıyla logosu gibi ayırıcı işaretler, kart hamilinin adı-soyadı, kart numarası, kartın geçerlilik süresi, kart ve kullanıcıya ait bilgilerin sayısal veri olarak muhafaza edildiği manyetik şeridi taşımaktadır.²⁸ Bu kartlar, kart çıkaran kuruluş nezdinde açılacak hesabın ardından kullanıcıya teslim edilmekte ve kullanıcının belirleyeceği şifre marifetiyle; para havalesi, fon transferi, döviz veya hisse senedi alım satımı, ödeme işlemleri, para çekilmesi veya yatırılması gibi birçok bankacılık işlemini yapmak üzere herhangi bir aracı olmaksızın sistemlere doğrudan erişme imkânı sağlamaktadır.²⁹

İnternet, ATM gibi platformlar aracılığıyla kullanıcısının banka işlemlerini 24 saat esasına göre çalışarak hızlandırıp kolaylaştırmalarının yanında hesap sahibinin banka ile yapacağı anlaşma neticesinde hesabında para olmamasına rağmen belirli bir limit dâhilinde kredi çekilmesine imkân vermesi de bu kartların bir başka fonksiyonudur.³⁰ Bünyelerindeki çip vasıtasıyla tıpkı bir kredi kartı gibi POS makinelerinde kullanılıp kartlı alışverişe izin vermeleri de son yıllarda hayatımıza giren bir başka kartlı ödemeler sistemi imkânıdır.

1.2.2 Kredi Kartları

Kredi kartı kart çıkarma yetkisini haiz kuruluş tarafından; aralarındaki sözleşmesel ilişki gereği, kullanım hakkı hamile ait olmak kaydıyla, meslek-yaş-harcama eğilimi-müşteri geçmişi gibi bir takım kıstaslarla belirlenmiş limit dâhilinde, yurtiçi/yurtdışı fark etmeksizin hamil adına çıkarılan karttır.³¹ Günümüzde bu kartlar; kullanıcı tarafından çevrimiçi sistemler kullanılmak suretiyle anında çıkarılabiliyor kapatılabilen, limitlerinde anlık değişiklikler yapılabilen sanal kartlar ile

---

²⁸Demir, Mustafa Cemil: Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu, İstanbul, Marmara Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi, 2019, s.10

²⁹Budak, Mesut: Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması, P.A. Başkanlığı GBE Yüksek Lisans Tezi, 2009, s.26

³⁰ Kurt, Levent: Bilişim Suçları ve Türk Ceza Kanunundaki Uygulaması, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2005, s.180

³¹ Ekinci, Mustafa: Ceza Hukuku Uygulamasında Banka ve Kredi Kartları, Ankara, Adalet Yayınevi, 2003, s.14

bilgilerini içeren çipi, kart numarasını belirtir kabartmaları ve kullanıcıya dair bir takım başka bilgileri taşıyıcı şekilde kuruluş tarafından basılıp fiziken kullanıcılara tahsis edilen kartlar olarak ikiye ayrılmaktadırlar. Kanundaki “*Kredi kartı: nakit kullanımı gerekmeksizin mal ve hizmet alımı veya nakit çekme olanağı sağlayan basılı kartı veya fizikî varlığı bulunmayan kart numarasını... ifade eder.*”³² tanımından da anlaşılacağı üzere kartın sanal yahut fiziki olmasının hukuki sonuçları arasında herhangi bir fark yoktur. Kredi kartları, mülkiyeti çıkaran kuruluşta kalmak kaydıyla, kullanıcıya belli ekstre dönemleri dahilinde faizsiz kredilendirme imkânı tanımaktadır.

Ödeme aracı ve kredi sağlama görevlerini bünyesinde barındıran kredi kartlarının güvenliğinin sağlanması, banka kartlarınınkine nazaran daha büyük riskleri bertaraf edecektir. Bu kapsamda, ilk çıktığı yıllarda üzerinde ismi yazılı hamilin kimlik ibrazıyla kullanabildiği kredi kartları, bu işlemin zaman kaybını artırması ve mağazalardaki satış görevlilerine kimlik ibrazının belli güvenlik sorunları doğurması nedeniyle daha farklı güvenlik önlemlerine ihtiyaç duymuştur. İlerleyen yıllarda alışverişe ilişkin slipin imzalanması çözümüyle harcamayı yapanın ve üye işyerinin güvenlikleri sağlanmak istenmiştir. Ancak bu gelişmenin de tarafları mutmain edecek çözüm olmadığına anlaşılmasıyla birlikte BKM chip&pin adıyla bilinen şifreli alışveriş dönemine geçilmesi için karar almış ve 01.04.2006 tarihi itibarıyla kartların şifresiz kullanımı kademeli olarak yasaklanmıştır.³³ Şifre kullanımı ile uluslararası gereksinimleri karşılayan standartlara kavuşulmuştur. Kartlı sistem altyapısı hazırlayıp ileride incelenecek olan üç kuruluşun isimlerinden oluşturulan EMV(Europay, Mastercard, Visa)’ye uyumluluk ile erişilen standart yakın zamana kadar kredi kartlarına dair suçları büyük oranda önleyebilmiştir. 2010’lu yıllardan sonra hayatımıza giren sanal poslarla yapılan mail&order işlemleri, temassız kredi kartları gibi yenilikler ise hâlihazırdaki güvenlik önlemlerini yetersiz bırakmıştır. Çalışmada incelenecek suçlarda yetersiz güvenlik önlemlerinin durumu da ayrıca ele alınacaktır.

---

³²5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu, madde 3

³³ bkm.com.tr/kurumsal-iletisim/basin-bultenleri/ basin-bultenleri-2006 – E.T.: 09.01.2020

1.2.3 Banka ve Kredi Kartlarının Sınıflandırılması

Banka ve kredi kartlarının sözleşmelerinin taraflarına ve hamillerine göre farklı tasnifleri mevcuttur.

1.2.3.1 Sistemin Taraflarına Göre

Banka ve kredi kartları, dayandıkları hukuki sözleşmenin taraflarına göre üç farklı tasnife sahiptirler.

1.2.3.1.1 İki Taraflı Kart Sistemi

İki taraflı sistem, kartlı ödemeler sisteminin ilk örneklerinin tabi olduğu sistemdir. Tarihsel gelişim kısmında ilkel uygulamaları incelenen bu yöntem kapsamında çıkarılan kartlar; doktrinde³⁴ tacir kartı, işletmeye özgü kart, satıcı kredi kartı gibi isimlendirmelere sahip basit ilişkili kartları ifade etmektedir.

Bu sistemde kart çıkaran kuruluşlar işletmelerken, kullanıcılar da işletme müşterileridir. Kullanıcı, elindeki kartı sadece kart çıkaran işletmenin şubelerinde kullanabilecektir. Kartların kullanımı; işletme adına, müşteri takibi, sadakat programlarına alma ile özelleştirilmiş kampanya yapma ve daha fazla müşteriye ulaşma yollarıyla ticarî hacmin büyütülmesi faydalarını getirmekte, müşteriler bakımından ise, taksitlendirme ve ödeme takibi gibi imkanlar doğurmaktadır. Kanundaki tanımlar bu tipteki kartları, araştırmanın konusu olmaktan çıkarmıştır³⁵.

---

³⁴ Demir, age. s.12

³⁵ 5464 sayılı Banka ve Kredi Kartları Kanunu, madde 2 "*Kendi işyerleri ile sınırlı olmak üzere, mal veya hizmetlerin vadeli satışı ile alıcının borç alacak durumunun izlenmesi amacıyla kart çıkaran veya sistem oluşturan veya herhangi bir kredilendirme işlemi yapılmaksızın veya hesaba bağlı olmaksızın belirlenen bir tutarla sınırlı olmak üzere kart düzenleyen gerçek veya tüzel kişiler bu Kanun hükümlerine tabi değildir.*"

1.2.3.1.2 Üç Taraflı Kart Sistemi

Üç taraflı kart sistemi, kartlı ödemeler sisteminin ilk örneklerinden olan iki taraflı kart sisteminden çıkaran kuruluş kıstası itibariyle temel bir noktada ayrılmaktadır. Bu sistemde kart çıkaran kuruluş, üye işyeri ve sistemin son halkası kullanıcı olmak üzere üç temel sacayağı vardır. Sistemin bahsi geçen bu üç tarafın aralarındaki ilişki değerlendirildiğinde şu şekilde bir çerçeve ortaya çıkacaktır:

- Kart çıkaran kuruluş, üye işyeri ile imzaladığı sözleşme kapsamında altyapıyı hazırlayarak ödeme sistemini hazır etmekteyken; ödememe, teknik aksaklık vb. aksaklıklara bağlı muhtemel riskleri de peşinen üstlenmektedir.³⁶

- Üye işyeri sözleşme kapsamında kendisine verilen teknik araçlar vasıtasıyla kartlı ödeme sistemine işyeri olarak giriş yapmakta ve kart çıkaran kuruluş nezdindeki mevduat ya da kredilendirme üzerinden kazanç sağlamaktadır.

- Kart kullanıcısı, kendisine verilen kartlı ödeme sistemi aracını kullanarak nakit taşınmaksızın, hesabında harcama miktarınca meblağ bulundurma şartı olmadan alışveriş yapmakta ve buna ilişkin hesap sonucunu kart çıkaran kuruluşla aralarındaki sözleşme hükümlerine göre ödemeyi taahhüt etmektedir.

1.2.3.1.3 Genişletilmiş Üç Taraflı Sistem

Adından da anlaşılacağı üzere üç taraflı kart sistemi üzerinde yapılan bir değişiklikle ortaya çıkmış olan bu sistem, basit halinden kartlı sistem kuruluşları ilavesiyle ayrılmaktadır. Kartlı sistem kuruluşları, kart çıkaran kuruluşların kartlı ödemeler sistemi kapsamında yükledikleri ağır sorumlulukların hafifletilmesine olan ihtiyaç sonucu ortaya çıkmıştır. Kartlı ödemelerin; donanım sağlama, yazılım optimizasyonu, teknik açıdan destekleme, kullanım tarifi, altyapı güncelleme, yaygınlık geliştirme vb. bakımlardan teknik altyapısının hazırlanması ile siber saldırılar, hırsızlıklar, bilişim suçları gibi tehditlere karşı gelişen teknolojiyle eşgüdümlü bir güvenlik hizmeti yönündeki ihtiyaçları açıktır. Bahsi geçen hizmeti

---

³⁶ Kaya, age. s. 58

tedarik eden kartlı sistem kuruluşları, farklı ülkelerdeki altyapılarını birbirine entegre edip tek bir altyapı ile çalışarak, kartlı ödemelerin uluslararası yaygınlığa sahip olmasında aktif rol oynamıştır. Genişletilmiş üç taraflı sistemin dünya genelinde en çok tercih edilen kartlı ödeme yöntemi olmasının da etkisiyle işleyişin temel yapıtaşı oldukları tartışmasızdır.

1.2.3.2 Akdî Sorumluluğa Göre

Çalışma konusuna dayanak teşkil eden kartlar, kart çıkaran kuruluşlarla kullanıcılar arasında tanzim edilen sözleşmeler kapsamında maddi değerleri temsil eder hale gelmektedir. Kart çıkaran kuruluşla sözleşmeyi imzalayan; çoğunlukla gerçek bir kişiyken zaman zaman tüzel kişilik de olabilmektedir.

1.2.3.2.1 Bireysel Kartlar-Firma Kartları

Kart çıkaran kuruluşlar çoğunlukla bireysel müşterileri ile anlaşmalar yaparak bunları kartlı ödemeler sistemine dahil etmektedir. Bireysel müşteriler kendi adlarına düzenlenen kartları kendileri kullanmakta ve sorumlulukla faydalar şahısları adına sonuç doğurmaktadır.

Firma kartları ise bir tüzel kişi yahut onun yetkilileri adına düzenlenebilen ticari tasnifli kartlardır. Bu kartların kullanımı daha ziyade iş amaçlı seyahatlere çıkan yahut bulunan harcamalarda yönetici-yetkililerin şirket adına harcamaları prosedürel engellere takılmadan yapmasını temin etmektedir.

1.2.3.2.2 Asıl-Ek Kartlar

Kart çıkaran kuruluşların; kendileriyle tanzim edilen sözleşmeler neticesinde sisteme dahil ettikleri kartlar, farklı kişilerin iradesine teslim edilebilmektedir. Bu bağlamda, kart çıkaran kuruluşun, bizzat kendisi ile sözleşme yapılan kişi adına çıkardığı kart asıl kart olarak adlandırılmaktadır. Asıl kullanıcının imzaladığı sözleşme kapsamında kalıp onun belirlediği çerçevede dahilinde kullanıma sunulan

kartlar ise ek kart olarak adlandırılır. Ek kartlarda asli kullanıcının sorumluluğu korunurken, sözleşmeye ek kart sınırları dahilinde tali bir müdahale mevcuttur.

1.2.3 Diğer Kavramlar

Daha önceki kısımlarda hukuk düzeninde ortaya çıkardığı sonuçlar ele alınan Kartlı ödemeler sistemini oluşturan ve uygulamaya dökülmesini sağlayan unsurlar ise kullanıcı-üye işyeri-kart çıkaran kuruluş üçgeni ile bunlar arasındaki haberleşmeyi sağlayan teknolojik altyapıdır.

1.2.3.1 Kart Hamili/Kullanıcı

Kart hamili-kullanıcı ifadesi kanunda³⁷, bankacılık faaliyetlerini kullanan kişileri kapsayacak şekilde tanımlamaktadır. Kart hamili, kart çıkaran kuruluşla aralarındaki sözleşme gereği sisteme dahil edilmektedir. Ancak kartlar ve sistemdeki işleyişleri çıkaran kuruluşun inisiyatifinde olduğundan, hamilin kullanımına teslim edilen kart üzerinde mülkiyet hakkı bulunmamaktadır.

1.2.3.2 Üye İşyeri

Üye işyeri ifadesi kanunda³⁸, kart çıkaran kuruluşla kart hamili arasında aracılık sağlayıp ticari faaliyetlerin ilerlemesi hususunda köprü görevi sağlayan bir niteliği ifade edecek şekilde tanımlanmıştır. Bu tanım ışığında üye işyeri, kart çıkaran kuruluşla üye işyeri anlaşması imzalayarak kartlı ödemeler sistemine dair ödeme araçlarının kullanılabilmesi için cihazlar edinmekte ve hamilin kartlı tasarruflarını icra edebileceği mecralar teşkil etmektedir.

---

³⁷ 5464 sayılı Banka ve Kredi Kartları Kanunu, madde 3/j "banka kartı veya kredi kartı hizmetlerinden yararlanan gerçek veya tüzel kişi"

³⁸ 5464 sayılı Banka ve Kredi Kartları Kanunu, madde 3/i "Üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlar ile yaptığı sözleşme çerçevesinde kart hamiline mal ve hizmet satmayı veya nakit temin etmeyi kabul eden gerçek veya tüzel kişi"

1.2.3.3 Kart Çıkaran Kuruluş

Kart çıkaran kuruluş ifadesi kanunda³⁹, mevzuattan aldıkları yetki ile banka ve kredi kartı düzenleme hakkına sahip olan kuruluşlar şeklinde açıklanmaktadır. Sistemin üç sac ayağından ticari ilişkilere en az müdahil olanı konumundaki kart çıkaran kuruluşlar, kartlı ödemeler sistemi ile gerçekleştirilen iktisadi faaliyetlerin bir nevi garantörü hüviyetindedirler.

1.2.3.4 Kartlı Sistem Kuruluşu

Kartlı sistem kuruluşları kanunda⁴⁰ son kullanıcı ile doğrudan anlaşma yapan organizasyonlara altyapı sağlayan bir geri plan hizmeti olarak ön görülmüştür. Bu kuruluşlar sermayelerini kart çıkarmak ve bankacılık hizmetleri yapmaktan ziyade, uluslararası güvenlik ve bilişim ağı kriterlerini sağlamak yönünde odaklanmışlardır. Kart çıkarıcı kuruluşlar ile imzaladıkları sözleşmeler vasıtasıyla, kartın kim tarafından verildiğine bakmaksızın tüm sistemden tam yararlanmayı sağlamaları sebebiyle finans sektörlerinde arabuluculuk rolü de üstlenmektedirler.

Çok büyük sermaye yatırımları ve uzun süreli iş ortaklıkları neticesinde rüşlerini ispat edebildikleri için bu sektörde dünya genelinde sayılı şirket ayakta kalabilmiştir. American Express, Master Card, Visa, Diners Club International, Japan Credit Bureau, Union Pay International olarak sayılabilecek bu devasa organizasyonlara 2016 yılında aldığı faaliyet izni ile TROY⁴¹ da eklenmiştir. Halihazırda, global bazdaki suçlar başta olmak üzere iktisadi manipülasyon ve tehditlerin sanal sistemlere yönelmesi neticesinde altı büyük yabancı kuruluşa bir alternatif olarak böyle bir koruyucu hamlenin yerli sermayeye yapılması oldukça yerinde görünmektedir.

³⁹ 5464 sayılı Banka ve Kredi Kartları Kanunu, madde 3/g "*Banka kartı veya kredi kartı düzenleme yetkisini haiz bankalar ile diğer kuruluşlar*"

⁴⁰ 5464 sayılı Banka ve Kredi Kartları Kanunu, madde 3/h "*Banka kartı veya kredi kartı sistemi kuran ve bu sisteme göre kart çıkarma veya üye işyeri anlaşması yapma yetkisi veren kuruluşlar*"

⁴¹ <https://troyodeme.com/hakkimizda> - ET:14.09.2020

1.2.3.5 ATM Cihazları

Günümüzde bankamatik olarak bilinen ATM'ler⁴² ilk kez 20. Yüzyılın sonlarına doğru kullanılmaya başlanmıştır. Bahsi geçen ilk örnekler yalnızca kendi müşterilerine para çekme işleminde yardımcı olmak üzere görev yapmaktaydılar. Bu nedenle her kart çıkaran kuruluş kendi hizmet noktalarını kurup çalıştırmakta ve tahmin edilenden fazla işletme masrafı ile karşılaşmaktaydı. Kartlı ödemeler sisteminin gelişmesiyle birlikte ATM'ler daha işlevsel bir hal alıp standart bir müşterinin tüm işlerini yapabilecek yeterliliğe kavuşmuşlardır. Para transferinden borç ödemelerine, kredi başvurularından mevduat yönetimlerine kadar birçok yetenek kazanan bu cihazlar; finans kuruluşlarına, küçük tasarruf sahiplerini şubelerden uzak tutup yüksek mevduat sahibi bireylere daha nitelikli zaman ayırabilme imkanını vermiştir. Bunun yanında kart kopyalama-bilgilerini çalma, sisteme sızma-hatalı veri gösterme nevinden doğurdukları yeni nesil güvenlik zafiyetleri ile de kart çıkaran kuruluşların yüklü miktarda zararlara uğramasına da sebebiyet vermişlerdir. Bu zararları önlemeye yönelik çalışmalar, kart çıkaran kuruluşlar için ayrı birer yatırım sebebi olmuş ve bu çalışmalar kapsamında QR kod ile işlem yapılması, çevrimiçi bankacılık hizmetlerinden onay verilmeden bankamatikten işlem yapılamaması gibi tedbirler keşfedilmiştir.

1.2.3.6 POS Cihazları

POS⁴³ cihazı şeklindeki kullanımda dilimizde yer edinen bu makineler, üye işyeri ile kart hamilinin alışveriş esnasındaki irtibatını kartlı ödemeler sistemine aktarmaktadır. Kurulan sözleşme neticesinde gerçekleştirilecek olan ödemeler, kartın POS cihazına okutulması suretiyle kart çıkaran kuruluşa bildirilmekte, ardından kartın tanınması ve izin verilen limit dahilinde paranın çekilmesiyle işlem kartlı ödemeler sisteminde bitirilmektedir.

POS cihazlarının ülkemizde kullanılmaya başladığı ilk dönemlerde; kart çıkaran kuruluşların aldığı komisyonlar, bireylerin ceplerinde taşıyabileceği

---

⁴² Automated Teller Machine/Otomatik Ödeme Makinesi - İngilizce

⁴³ Point Of Sale/Satış Noktası - İngilizce

meblağdan fazlasının bir kart aracılığıyla ansızın hesaplarından çekilebilecek oluşunun kullanıcılara güvensiz gelmesi, bağlantı hızlarının yavaş olmasına bağlı yaşanan gecikmeler gibi sebeplerle bu yönteme rağbet sınırlı düzeyde kalmıştır. İlerleyen süreçte işlem hacminin artmasıyla doğan yeni arayışlar neticesinde güvenliğe dair adımlar atılmış ve öncelikle kartın kimlikle kullanılması ve fişe imza atılması ardından da chip&pin uygulamalarına sırasıyla geçiş yapılmıştır. İşlem hızının artırılması adına icat olunan temassız ödeme ve QR kod yöntemleri de günümüzde baş gösteren salgın sebebiyle oldukça rağbet gören birer imkana dönüşmüştür. Bu gelişmelerin; rıza dışında temassız ödeme, şifrenin bir surette öğrenilmesi neticesinde kötü niyetli harcama yapılması gibi haller çalışma konusuyla doğrudan orantılıdır.

1.2.3.7 Sanal POS Yöntemi

POS cihazları fiziki birer makine iken Sanal POS'lar kart çıkaran kuruluşun, üye işyerine tahsis ettiği şifreli yazılımlar şeklinde kendini göstermektedir. Tüm yaşantının yavaş yavaş sanal aleme kaydığı bugünlerde insanların para harcama alışkanlıkları da yoğunlukla internet kanalıyla gerçekleşmektedir. Bu doğrultuda, insanların hizmet satın alırken bir yerlerde bizzat bulunmalarına gerek olmadan ellerindeki bilgisayarları aracılığıyla borç altına girebilmelerine imkân sağlamak için Sanal POS'lar kullanılmaktadır.

Bu imkânın son dönemde yaygın kullanıma erişmesiyle kötü niyetli yazılım geliştiriciler de bu alana yönelmişlerdir. Bahsi geçen usulsüzlükler neticesinde uğranan zarar ve doğan cezai sorumluluklar aşağıda ele alınacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

GERÇEK BANKA VEYA KREDİ KARTLARININ KÖTÜYE KULLANILMASI SUÇU

1.1 Genel Açıklamalar

765 sayılı mülga Türk Ceza Kanunu döneminde müstakil bir düzenlemeye tâbî tutulmayan banka ve kredi kartlarına ilişkin suçlar, Yargıtay'ın farklı içtihatlarına konu edinilmiştir. Hırsızlık, dolandırıcılık, bilişim sistemleriyle haksız menfaat sağlama gibi suçların kapsamına dahil edilen banka ve kredi kartlarına dair suçlar geçmiş dönemde yeknesak bir içtihadı sahip olamamıştır. Bu ihtiyaç neticesinde çalışma konusu suç tipi, 2005 yılında yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda "Bilişim Alanındaki Suçlar"⁴⁴ başlığı altında ele alınan 245. maddeyle mevzuatımızda yer bulmuştur. Madde, değişikliğe uğramamış ilk halinde iki fıkradan oluşmaktaydı.⁴⁵ Daha sonradan 2005⁴⁶ ve 2006⁴⁷ yıllarında yapılan iki değişiklik ile beş fıkra halinde düzenlenen maddenin ilk üç fıkrası sırasıyla⁴⁸; gerçek bir banka veya kredi kartının usulsüz kullanılması, banka veya kredi kartının

⁴⁴ Doktrinde TCK. m. 245/1 kapsamında düzenlenen suçun bir bilişim suçu mu olduğu yoksa malvarlığı suçu mu olduğu tartışmalıdır. Bu tartışmaya "suçla korunan hukuki değer" başlığı altında yer verilecektir.

⁴⁵ Maddenin değişiklikten önceki hali şu şekildedir: "(1) Başkasına ait bir banka veya kredi kartını, her ne suretle olursa olsun ele geçiren veya elinde bulunduran kimse, kart sahibinin veya kartın kendisine verilmesi gereken kişinin rızası olmaksızın bunu kullanarak veya kullandırtarak kendisine veya başkasına yarar sağlarsa, üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası ve adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Sahte oluşturulan veya üzerinde sahtecilik yapılan bir banka veya kredi kartını kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlayan kişi, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, dört yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

⁴⁶ 08.07.2005 tarih ve 5377 sayılı kanun, RG: 25869

⁴⁷ 06.12.2006 tarih ve 5560 sayılı kanun, RG: 26381

⁴⁸ 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 245. madde: (1) "Başkasına ait bir banka veya kredi kartını, her ne suretle olursa olsun ele geçiren veya elinde bulunduran kimse, kart sahibinin veya kartın kendisine verilmesi gereken kişinin rızası olmaksızın bunu kullanarak veya kullandırtarak kendisine veya başkasına yarar sağlarsa, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Başkalarına ait banka hesaplarıyla ilişkilendirilerek sahte banka veya kredi kartı üreten, satan, devreden, satın alan veya kabul eden kişi üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Sahte oluşturulan veya üzerinde sahtecilik yapılan bir banka veya kredi kartını kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlayan kişi, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, dört yıldan sekiz yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

sahteciliğe konu edilmesi ve sahte kartlarla menfaat temin edilmesiyle ilgilidir. Mezkûr suçlar kanun sistematigi bakımından her ne kadar bilişim suçu olarak öngörülmüşse de dört ve beşinci fıkralarda, kusurluluğa etki eden nedenler olarak⁴⁹ mal varlığına karşı suçlardan aşına olunan şahsi cezasızlık sebepleri ile etkin pişmanlık hükümlerine yer verilmektedir.

1.2 Korunan Hukuki Değer

Kanun koyucu, toplumsal yaşamın sekteye uğramadan ilerlemesi için ihdas ettiği her suç ile farklı bir hedefe yönelmektedir. Bu sayede içtimai hayatın farklı ihlallerine, onlarla ölçülü ve birbirlerine karışmadan uygulanan müeyyideler belirlenmektedir. Hasılı, suçla korunan hukuki değer kavramı, bir suçun kanuna konulmasındaki amaçtan ibaret olarak tanımlanabilecektir.⁵⁰ Bu noktada; çalışma konusu suç tipiyle korunan hukuki değer, kanun koyucunun gerekçesindeki “*banka veya kredi kartlarının hukuka aykırı olarak kullanılması suretiyle bankaların veya kredi sahiplerinin zarara sokulmasını, bu yolla çıkar sağlanmasını önlemek ve failleri cezalandırmak amacı*” ve “*hırsızlık, dolandırıcılık, güveni kötüye kullanma ve sahtecilik suçlarının ratio legis’lerinin tümünü de içeren bu fiillerin, duraksamaları ve içtihat farklılıklarını önlemek amacıyla, bağımsız suç hâline getirilmeleri*” yönündeki izahlarda mevcuttur. Gerekçeden hareketle; bahsedilen suçların kartlı sistemler aracılığıyla işlenmesi hallerinin, içtima başlığı altında detaylıca inceleneceği üzere özel bir düzenlemeye tâbî tutularak ham hallerinden ayrılmasının hedeflendiği söylenebilecektir.⁵¹ Çalışma konusu suçlar; her ne kadar “topluma karşı suçlar” adındaki dördüncü kısmının “bilişim alanındaki suçlar” bölümü altında ele alınsalar da, hem gerekçede ilişkilendirilen fiiller hem de

⁴⁹ 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 245. madde: (4) Birinci fıkrada yer alan suçun;

a) Haklarında ayrılık kararı verilmemiş eşlerden birinin,

b) Üstsoy veya altsoyunun veya bu derecede kayın hısımlarından birinin veya evlat edinen veya evlâtlığın,

c) Aynı konutta beraber yaşayan kardeşlerden birinin, zararına olarak işlenmesi hâlinde, ilgili akraba hakkında cezaya hükmolunmaz.

(5) Birinci fıkra kapsamına giren fiillerle ilgili olarak bu Kanunun malvarlığına karşı suçlara ilişkin etkin pişmanlık hükümleri uygulanır.

⁵⁰ Dönmezer, Sulhi/ Erman, Sahir: Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, İstanbul, Der Yayınları 2019, C.2, s. 35

⁵¹ Taşdemir, Kubilay: Bilişim, Banka ve Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması ve Dolandırıcılık Suçları, Ankara, 2009, s. 317

kusurluluğa etki eden haller bakımından, kanunun bir önceki bölümü olan “malvarlığına karşı suçlar”a da yakın durmakla karma niteliktedirler.⁵² Hal böyle olunca suçla korunan hukuki yarar, sadece kanun yapım sistematığına bakmakla tespit edilememektedir. Bahsedilen yakınlığın doğurabileceği karışıklıklara bir önlem olarak, yukarıda yer verilen “duraksamalar ve içtihat farklılıklarını önleme” gerekçesi kaleme alınmıştır.⁵³

Kanun koyucu çalışma konusu suçları, ceza kanununun topluma karşı suçlar başlığı altında ihdas etmiştir. Bu da suçun ihdasıyla, bilişim alanındaki güvenlik amacıyla birlikte ekonomik sistemin ve bireylerin maddi korumalarının da öncelendiğini göstermektedir. Bunun pratik sonuçları, çalışma konusu suç tipinin işlendiği durumlarda cezanın karma menfaati oluşturan kısımlar bakımından belirlenmesi olacaktır. Yani mağdurda beliren maddi zararın yanında, bilişim sistemleri, ticari hayat ve dolayısıyla iktisadi sisteme olan güven kaybı da değerlendirilecektir. Müeyyidenin inceleneceği kısımda detaylandırılacağı üzere, suç düzenlemesinin hapis cezası ve adli para cezası olmak üzere iki ayrı tipi aynı anda öngörmesi anılan sebeplerledir. Bu surette, doktrinde karşıt görüşler bulunsa da kanun koyucunun suç tipini doğru yerde konumlandığı söylenebilecektir.⁵⁴

1.3 Suçun Unsurları

1.3.1 Suçun Maddi Unsurları

1.3.1.1 Fiil

Fiil, dış dünyada değişiklik meydana getiren insan davranışıdır. Ceza hukuku bağlamında fiil unsuru ise, illiyet bağıni oluşturacak şekilde faili neticeye ulaştıran iradî insan hareketini anlatmaktadır. Bahsi geçen hareket bir şeyi yapmak yahut

---

⁵² Altuğ, Şahin, Banka ve Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 2021/17, s. 12

⁵³ Özbek, Veli Özer: Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu, DEÜHF Dergisi, 2007, s. 1022

⁵⁴ Apaydın, Cengiz: Bilişim Suçları ve Bilişim Ceza Hukuku, İstanbul, Acar Matbaacılık, 2017, s. 407 vd.

yapmamak kaydıyla ortaya çıkabilir. Bu da ceza hukukunda icraî ve ihmalî hareket kavramlarını var etmektedir. Hukuk kaynaklarının bir şeyin yapılmasına dair yükümlülükler düzenlemesiyle ortaya çıkan ve cezalandırılabilir şartını sağlayan ihmalî hareketlerin aksine icraî hareketler doğal davranışlar görünümünde ortaya çıkmaktadır. Fiil tanımlarından yola çıkarak insanların iradeleri dışında gerçekleşen hareketler ve soyut düşünce yetilerine sahip olmadıkları varsayılan diğer canlılarca icra edilen davranışlar cezalandırılabilir alana dahil edilmemektedir. Keza herhangi bir eyleme sebebiyet vermeden salt düşünce aşamasında kalan fikirler de ceza hukukunun müdahalesine el vermeyecektir.

TCK. 245/1'deki düzenlemeye göz atıldığında; başkasına ait bir kredi veya banka kartının ne surette olduğu önem arz etmeksizin elde bulundurulmasıyla birlikte, karta dair hak sahibinin rızası dışında kullanma veya kullandırma neticesinde kendisine veya üçüncü bir kişiye menfaat temininin suç olarak ihdas edildiği görülecektir. Kanun, suçun oluşumu bakımından birden fazla hareketin bir arada olmasını aramaktadır. Bu durumda fiilin kısımlarından herhangi birinin eksikliği durumunda o ana kadar tamamlanan hareketlerin ilintili olduğu bir suç varsa ona atıf yapılacağı ancak TCK m. 245/1'den cezalandırma yapılamayacağı açıktır. Doktrindeki genel görüş de kanunî düzenlemenin bir anı suç ihdas etmediği yönündedir.⁵⁵ Zira başkasına ait kart ile sanal ortamda verilen bir siparişte kartın kullanıldığı, fakat sipariş konusu henüz ele geçmeden yararın gerçekleşmediği, bu zaman zarfında teslimatın herhangi bir nedenle yapılamaması, failin yakalanması gibi süreçlerin de yaşanabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

1.3.1.1.1 Kartı Ele Geçirme veya Bulundurma

Kanunun bir arada bulunmasını aradığı hareketlerin başlıcası, başkasına özgülenmiş bir banka veya kredi kartı yahut ona ilişkin bilgilerin ele geçirilmesi yahut rıza hilafına elde bulundurulmasıdır. Kanun, rıza ile verilen gerçek ve geçerli bir kartın rıza dışı kullanım halleri ile irade sakatlanması veya herhangi bir başka

---

⁵⁵ Erdoğan, Yavuz: Türk Ceza Kanunu'nda Bilişim Suçları, Legal Yayıncılık, 2012, s. 306; Okuyucu Ergün, Güneş: Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması, MÜHF Hukuk Araştırmaları Dergisi – Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, 2013/2, s. 1073; Demir, age. s.20

görünüm neticesinde rızanın bulunmaması hallerini “her ne surette olursa olsun” demekle bir tutarak aynı madde kapsamına sokmaktadır. Bu düzenleme 765 sayılı eski kanun dönemindeki soru işaretlerini ortadan kaldırmak amacıyla özellikle eklenmiştir.⁵⁶ Bu düzenleme neticesinde yargı kararları, kartın fiziken elde bulundurulması ve sadece bilgilerine erişilmesi durumları arasında ayırım gözetmeksizin yeknesaklığa oldukça yaklaşmıştır. Son tahlilde istinaf ve temyiz mahkemeleri, hukuka aykırı sağlanan menfaatin bir kart aracılığıyla temin edildiği tüm hallerde çalışma konusu suçun varlığını kabul etmektedir. Bu suçlara benzemekle birlikte konu bakımından kartın yer almadığı ve menfaatin yine de bankacılık sistemi üzerinden temin edildiği bir başka somut vakada ise yargılamanın TCK m. 142/2-e maddesi atfıyla bilişim sistemi aracılığıyla hırsızlık suçu üzerinden yapılması gerektiğine hükmedilmiştir.⁵⁷ İşlenen suçun TCK m. 245/1 kapsamında ele alınması için kartın hatadan yararlanarak, çalınarak, gasp edilerek, kullanılmak üzere teslim alınarak... fiziken ya da kartlı ödemeler sistemine erişim sağlayan verilerin sanal olarak ele geçirilmesi gerekmektedir.

Yukarıda ele alınan bilgiler bakımından kartlı ödemeler sisteminin fiziki işleyişinin yanında büyük bir sanal ortam ayağının bulunduğu da ortadadır. Bu imkânlarla erişim adına, adeta çevrimiçi kullanıcı şifrelerini ele geçirilmesine kart bilgilerine haksız erişim ve bunları usulsüz kullanım da sıkça rastlanılan bir durumdur. Kartlı ödeme sistemi ile sanal ortamda alışveriş yapabilmek için güvenlik açısından istenen isim-soy isim, kart numarası, son kullanım tarihi, şifre ve cvv/cvc gibi bilgilerin; aldatıcı ifadeler içeren e-postalar aracılığıyla güvenilir internet sitelerinin görünümüne sahip kopya adreslere veri girilerek olta saldırısı (phishing)⁵⁸ şeklinde, gönderilen e-postanın alıcı tarafından sadece açılmasıyla dahi

---

⁵⁶ Taşkın, Şaban Cankat: Bilişim Suçları, Beta Yayıncılık, 2008, s. 66

⁵⁷ “Sanığım, firari diğer sanık ile birlikte hareket ederek daha önceden haksız bir şekilde ele geçirdikleri katılan firmanın internet bankacılık şifresini kullanmak suretiyle, banka şubesindeki hesabından 10.750 YTL’yi kendi adına açtırdıkları hesaba havale edip aynı gün banka şubesinden çekmek şeklinde gerçekleştirdiği eylem, 5237 sayılı TCK’nın 142/2-e maddesinde düzenlenmiş bulunan ... suçu oluşturur” Yargıtay CGK E. 2009/11-193 K. 2009/268 T.17.11.2009

⁵⁸ TBB, Bankacılıkta Dolandırıcılık Eylemleri Tespit ve Önleme Yöntemleri, 2015, s. 18

Phishing yöntemi, adeta bir bilgi denizi olan internetin balıkları gibi olan kullanıcıları avlamak ve onları teknik yetersizlik veya dalgınlıklarından faydalanarak bilgilerini ele geçirmektir.

bilgisayara saçılacak zararlı yazılımlara bilgi toplatılması(pharming)⁵⁹ yöntemiyle, mobil cihazlara yönlendirilen arama ve iletilerin aldaticılığı kullanılarak(vishing⁶⁰ ve smishing⁶¹) veya tüm diğer zararlı yazılımlar⁶² kullanılarak elde edilmesiyle çalışma konusu suçun işlenmesi de kartın fiziken ele geçirilmesi ile aynı sonuçları doğurmaktadır.

TCK. m. 245'teki düzenleme, "her ne surette olursa olsun" demekle, ele geçiriliş biçimini göz ardı ederek rıza hilafına kullanılıp menfaat elde edilmeye odaklanmakta ancak suçun öncesini kapsamamaktadır. Her ne kadar daha önceki yüksek mahkeme kararları aynı doğrultuda olmasa da⁶³ ilerleyen zamanla birlikte ele geçiriliş suretinin başka bir âmir hükmü ihlal ettiği durumlarda, o suçtan da cezalandırma yapılması gerektiğine dair doktrindeki kanaat, yeknesak uygulama haline gelmiştir.⁶⁴ Fiziki kartın; çalınması, yağmalanması, emaneten alınıp geri

---

⁵⁹ TBB, age. s.18 vd. "Pharming dolandırıcılık yöntemi, İngilizce telaffuzu itibariyle tarım anlamına gelmekte olup konu itibariyle bir nevi önceden ekilen zararlı tohumların meyvelerinin toplanması ve bu surette kullanıcıların bilgilerinin haberleri dahi olmadan ele geçirilmesidir."

⁶⁰ TBB, age. s.18 vd. "Voice phishing – ses olta saldırısı. Yapılan aldatici aramalar esnasında bağlanılan ekranlarda kullanıcıların güvenini sağlayıp kazanç sağlayacaklarından bahisle iradelerini sakatlayarak bilgilerini girmeye zorlamaktır."

⁶¹ TBB, age. s.18 vd. "Sms phishing – kısa mesaj olta saldırısı. Bireyler nezdinde güvenilir kaynakların numara ve adreslerini IP manipülasyonu aracılığıyla taklit ederek kişilere gönderilen iletilerde ilgi çekici maddi vaatlere yer vererek kişileri veri girişine zorlamak ve verilerini ele geçirmektir."

⁶² Bilgisayarın çalışma hızını azaltan, yapılan işlemleri takip eden, belge, bilgi ve ortamları erişime açık hale getiren, birtakım belgelere erişimi imkânsız kılan ve bilgisayar korsanlarına fidye vererek ancak çözülebilen malware, trojan, worms, spyware, keylogger, screenlogger vb. gibi çeşitlilik arz eden birçok zararlı yazılım.

⁶³ Anlatımda yer alan ve güncel uygulamada kendisinden de cezalandırma yapılan dolandırıcılık suçu örnek kararda yer almamaktadır: "...Sanıkların, oluşa uygun olarak sübutu kabul edilen önceden hazırladıkları tertibatla şikayetçilere ait bankamatik kartlarının ATM makinesine sıkışmasını sağlayıp, yine ATM kabinine monte ettikleri, içinde cep telefonu bulunan duvar tipi telefonu arayıp, kendisini banka görevlisi olarak tanıtıp kartı iptal edeceği bahanesi ile bankamatik kartının şifresini de öğrenip, ATM makinesinden ayrılmalarını müteakip hile ve desiselerle ele geçirip şifresini öğrendikleri bankamatik kartlarıyla para çekmekten ibaret eylemlerinin 765 Sayılı TCK.nun 504/3 (5237 Sayılı TCK.nun 244/1) maddesinde yazılı suçu oluşturduğu..." Yargıtay 11. CD. E. 2006/2696 K. 2006/7334 T. 20.9.2006

⁶⁴ "...ATM'ye kurulan düzenek ile para çekmek için gelen mağdurların şifreleri de öğrenilerek ele geçirilen ve ekonomik değeri olduğu konusunda kuşku bulunmayan menkul mal niteliğindeki banka kartı ile başka ATM cihazına gidip para çekilmesi eylemin, banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suçu yanında hırsızlık suçunu da oluşturduğu..." Yargıtay CGK E. 2010/17 K. 2010/65 T. 30.03.2010

"...Sanıkların suça konu banka kartlarını hukuka aykırı ele geçirmeleri açısından hırsızlık suçundan haklarında mahallinde gereğinin ifası mümkün görülmüştür..." Yargıtay 8. CD. E. 2016/11741 K. 2017/3686 T.05.04.2017

"...TCK'nın 245/1. maddesindeki suçun oluşabilmesi için ele geçirilen banka veya kredi kartı ya da kart bilgilerinin kullanılması suretiyle haksız menfaat temin edilmesi ya da kullanılmaya teşebbüs

verilmemesi, kaybolduğunda ilgiliye teslim edilmemesi gibi hallerin apaçık suç oluşturmasına ek olarak, bilgi güvenliği ihlal edilerek bu kartlara ilişkin verilerin ele geçirilmesi de başkaca suçlar oluşturmaktadır. Kart çıkaran kuruluşların, kullanıcılarını belirleyerek onlara ait hesaplara özgüledikleri kartların ve bunlara ilişkin bilgilerin, kullanıcılar nezdinde malvarlığı özelinde birer kişisel veri olduğu ve bu surette kişisel verilere ilişkin düzenlemelerin göz önünde bulundurulması gerektiği aşıkardır.⁶⁵ Keza bahsi geçen verileri elde ederken kişisel bilgisayarlara yapılan usulsüz müdahalelerde de ilişkin düzenlemeler de göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin bilgisayarda belli bir adres girilmesine rağmen kullanıcıyı yanıltıcı sayfalara yönlendiren failin hareketi işleyişi bozma ve sistemin çalışmasını engelleme suretiyle TCK m. 244/1 kapsamına girecekken kart bilgilerini ekran yahut tuş kaydeden bir program aracılığıyla ele geçirme fiili TCK m. 244/2’deki sisteme veri yerleştirme seçimli hareketini karşılayacaktır.⁶⁶

1.3.1.1.2 Kartı Rıza Hilafına Kullanma

Tipikliğin oluşumu bakımından aranan diğer bir tamamlayıcı hareket, suça konu kartın fail tarafından rıza hilafına kullanılması veya kullandırılmasıdır.⁶⁷ Kanun, kartların yahut bilgilerinin ele geçirilmesinde olduğu gibi kullanım konusunda da bir sınır yahut şekil belirlememiştir. Suç nakit para çekme, mevduat transfer etme, finansal değeri olan ürünler satın alma, ATM’ler aracılığıyla ödemeler yapma vb. birçok menfaat temini suretinde görülebilmekte olduğundan serbest hareketli bir suç olarak değerlendirilebilecektir.⁶⁸ Kart kullanıcısının rızası, çoğu halde belirli bir işi tamamlamak adına 3. bir kişiye tahsis edilen sınırlı bir yetkiyi

---

edilmesi gerektiği, kartın hukuka aykırı olarak ele geçirilmesi eyleminin ise ayrı bir suçu oluşturacağı, sanıkların önceden hazırladıkları düzeneği bir bankanın ATM cihazına yerleştirdikten sonra işlem yapmaya gelen müşterinin kartının sıkışmasını sağlayarak ele geçirme eyleminin hırsızlık suçunu oluşturacağı...” Yargıtay 8. CD. E. 2014/38489 K. 2015/17086 T. 13.05.2015

⁶⁵ “...Akaryakıt istasyonundan yakıt alıp bedelini ödemek amacıyla kredi kartını ibraz eden müşterinin kartını kart kopyalama cihazından geçirerek kart bilgilerini kopyalayan sanığın eyleminin TCK. m. 136’daki kişisel verileri hukuka aykırı olarak ele geçirme suçunu oluşturduğu...” Yargıtay 8. CD. E. 2012/32153 K. 2013/25660 T. 28.10.2013

⁶⁶ Yıldız, Mehmet Emre: Banka ve Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu, Ankara, Adalet Yayınevi, 2015, s.153

⁶⁷ Apaydın, age. s. 427.

⁶⁸ Günarlan, age. s. 73

kapsamaktadır. 3. kişinin bu rızanın aşılması⁶⁹, iradesi sakatlanarak rızanın alınması⁷⁰ yahut aldatıcı hareketlerde bulunarak kendisine sağlanan güven neticesinde kullanım yapılması⁷¹ suretinde menfaat temin etmesi; kanunun, gerçek dünyada sonuç doğuran hareketlere şekil sınırı koymaması neticesinde ayırım gözetilmeksizin suçu oluşturacaktır. Bu da fiiller ne kadar çeşitli olursa olsun cezasız kalmamaları adına önemlidir. Bunların yanında rızası alınması gereken kart kullanıcısının; akıl hastalığı, herhangi bir nedenle ayırt etme gücünü kaybetmesi, yaş küçüklüğü yahut Türk Medeni Kanunu (TMK)'nda sayılan çeşitli sebeplerle akli melekelerini kullanamıyor sayılması hallerinde geçerli bir rızasından bahsedilemeyecektir.⁷² Aynı zamanda, kartı kullanmaya yetkili olan kişinin rızası önem arz edebilecektir. Zira kart çıkaran kuruluş tarafından gönderilip de henüz kullanıcısına erişmemiş⁷³, ölen bir kişinin nam ve hesabına⁷⁴, iptal talebinde

---

⁶⁹ Yargıtay 23. CD. T. 13.04.2016 E. 2016/3612 K. 2016/4546 “...Sanığın mağdurdan banka kartını rızası ile aldıktan sonra anlaşlıklarından daha fazla miktar para çektiği olayda, eylemin TCK'nın 245/1 maddesinde düzenlenen banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması suçu kapsamında değerlendirilmesi gerekirken...”

⁷⁰ Yargıtay 23. CD. T. 06.04.2015 E. 2015/2091 K. 2015/349 “...sanığın kaza geçirdiği ve acilen paraya ihtiyacı olduğunu söyleyip müştekiden 200,00- TL istediği, müştekinin ise yeğeni olan sanığın içinde bulunduğu zor durumu göz önüne alarak Citibank'a ait kredi kartını verdiği, 12 gün sonra sanığın kartı iade edince kart ekstre bilgilerini incelediğinde 1.055,00-TL harcama yapıldığını fark ettiği olayda, eylemin TCK'nın 245/1 maddesinde düzenlenen Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması suçu kapsamında kaldığı...”

⁷¹ Yargıtay 8. CD. T. 04.04.2016 E. 2015/13924 K. 2016/4437 “...müştekinin maaşını çekmesi için yardım istediği sanığa banka kartını vermesinin ardından, sanığın banka kartı ile müştekiden aldığı şifreyi kullanarak hesaptaki parayı çektikten sonra müştekiye hesapta para bulunmadığını söyleyip çektiği parayı sahiplenerek yarar sağladığı olayda, eyleminin TCK'nın 245/1 maddesinde tanımlı suçu oluşturduğu...”

⁷² Artuk, Mehmet Emin/ Gökçen, Ahmet/ Alşahin, M. Emin/ Çakır, Kerim: Ceza Hukuku Genel Hükümler (A), Ankara, Adalet Yayınevi, 2020, s. 550

⁷³ Yargıtay 8. CD. T. 04.06.2014 E.2013/14373 K. 2014/13800 “...Banka tarafından üretilmiş kredi kartının henüz sahibine teslim edilmeden kullanılması halinde suçun mağdurunun banka olacağı cihetle; suçtan zarar görme olasılığı bulunan H.. Bankasına ...”

⁷⁴ Yargıtay 11. CD. T. 10.11.2010 E. 2008/2533 K. 2010/1275 “Sanığın, babasının ölümünden sonra onun adına Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından banka hesabına çeşitli tarihlerde yatırılan emekli maaşını bankamatik kartıyla ATM'den çektiğinin anlaşılması karşısında; eyleminin suç ve karar tarihinde yürürlükte bulunan 765 sayılı TCK'nın 525/b-2 (5237 sayılı TCK m. 245/1) maddesinde öngörülen suçu oluşturduğu...”

“...sanığın, annesinden 06.08.2010 tarihinde banka işlemleri için vekaletname aldığı, annesinin 23.08.2010 tarihinde öldüğü ve vekaletnamenin hükümsüz kaldığı, 31.08.2010 tarihinde müşteki bankaya başvurarak annesi adına 5.000,00-TL kredi çektiği, ayrıca yine annesinin ölümünden sonra banka kartını kullanarak hesabından para çektiği ve kredi kartını kullandığı olayda, ölü kişi adına banka tarafından tahsis edilmemesi gereken kredinin verilmesini sağlayarak nitelikli dolandırıcılık, ölü kişinin banka ve kredi kartını kullanarak banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması suçlarını işlediği, ancak TCK'nın 245/4 maddesi gereğince suçun üstsoy veya altsoyun zararına işlenmesi halinde akraba hakkında cezaya hükümlenmeyeceği...” denilerek ölen kişiye ait banka veya kredi kartı kullanılmasının TCK'nın 245/1 maddesini ihlal ettiği, zira ölümle var olan rızanın ortadan

bulunulmuş yahut işleme kapatılmış⁷⁵ vb. muhtelif konumdaki kartlar hususunda mağdurun hamil olmaması sebebiyle rıza bakımından özel bir inceleme yapılması gerekmektedir.

1.3.1.2 Netice

Netice; fiilden ayrı ve bağımsız nitelikte olmakla birlikte, kanunun suç hareketlerini tarif ederken unsur olarak saydığı, dış dünyada meydana gelen değişikliktir. Kanun birtakım düzenlemelerde neticeye giden hareketlerin icra edilmesini yeterli görmekte olup “neticesiz suçlar”, “salt hareket suçları”, veya “şekli suçlar” adı verilmektedir. Suçun oluşumu adına neticenin arandığı diğer suçlara ise “neticeli suçlar” yahut “maddi suçlar” tasnifiyle bakılmaktadır.

TCK. m. 245/1 bakımından ise fiil kısmında anlatımı yapılan yollar takip edilerek kart sahibinden başkasına kasten menfaat sağlanması, suçun sübutu adına netice unsuru olarak düzenlenmektedir. Neticeden yoksun fiiller, suçu teşebbüs aşamasında bırakacak ve tamamlanmış suçtan cezalandırmaya el vermeyecektir.⁷⁶ Mevzu bahis menfaat bizzat fail lehine elde edilmek zorunda olmamakla birlikte⁷⁷ kanunun koruduğu değer ekonomik olmasına bağlı maddi olma şartı mevcuttur.⁷⁸ Bu yararın, sanal ortamda yapılan bir alışveriş neticesinde elde edilecek muhtemel bir menfaatten ziyade kart sahibi haricinde bir kişinin bizzat zilyetliğine girmesi şeklinde gerçekleşeceği açıktır. Söz gelimi, rıza dışı kullanılan kartla yapılan banka

---

kalkacağı, ancak zincirleme suç hükümleri ile şahsi cezazırlık nedeninin değerlendirilmesi gerektiği Yargıtay 15. CD. E. 2014/16361 K. 2017/6027 T. 14.02.2017 ilamında vurgulanmıştır.

⁷⁵ 5464 sayılı BKKKK m. 37/1 “Banka kartı veya kredi kartını kaybettiği ya da çaldığı yolunda gerçeğe aykırı beyanda bulunarak kartı bizzat kullanan veya başkasına kullandıran kart hamilleri ile bunları bilerek kullananlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve iki bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.”

⁷⁶ Yargıtay 11. CD. T.16.12.2008 E. 2008/11610 K.2008/13495 “...Sanıkların, elektronik ortamda veya telefonla alınacak mallar hakkında görüşmeleri, ön bilgi almaları hazırlık hareketi olup suç; mail order yöntemiyle başkalarına ait kredi kartı bilgilerinin, mağdur olan satıcılara ulaşması ve buna dayanılarak malların gönderilmesi ile işlenip tamamlanmaktadır...”

Yargıtay 8. CD. T. 21.02.2017 E. 2016/10914 K. 2017/1618 “...TCK'nın 245/1. Maddesinde düzenlenen kredi kartını kötüye kullanma suçunun oluşabilmesi için başkasına ait kredi kartı kullanılarak menfaat sağlanması gerekmekte olup suça konu kredi kartıyla yapılan işlemlerin işyerleri tarafından ipal edildiği ve satışa konu ürünlerin sanığa teslim edilmediği bu suretle de istenilen menfaatin sağlanmadığı anlaşılmalı, suçun teşebbüs aşamasında kaldığı gözetilmeden, yazılı şekilde tamamlanmış suçtan hüküm kurulması...”

⁷⁷ TCK m. 245/1 “...kendisine veya başkasına yarar sağlarsa...”

⁷⁸ Erdoğan, age. s. 306

havalesinde, gönderilen meblağın kart sahibi haricinde birinin hesabına geçmesi zilyetliğe girme olarak kabul edilecek, paranın bizzat çekilmesi şart koşulmayacaktır.⁷⁹

1.3.1.3 İlliyet

Kanunun tarif ettiği netice ile fail tarafından icra edilen fiil arasındaki neden-sonuç ilişkisi illiyet bağı olarak adlandırılır.⁸⁰ Anlatımda yer bulan menfaatin, failin iradi fiillerine dayanarak ortaya çıkması durumunda kanunun öngördüğü cezalandırma yapılabilecektir. Aksi takdirde ceza hukuku genel hükümleri uyarınca, ne kadar kusurlu olursa olsun fail, fiilinden dolayı neticeden mesul tutulamayacaktır.

1.3.1.4 Fail

Kanunî düzenlemeye göre, suç teşkil eden bir harekette bulunan ve bir suçun aktif süjesi olan kişiye fail adı verilir.⁸¹ Ceza hukuku genel hükümlerine sübut bulmuş bir suçtan bahsediliyorsa mutlaka bir fail de mevcut olmalıdır.⁸² Bu fail, kanuna göre⁸³ suçu gerçekleştiren kişi olarak belirlenmektedir. Kanunun geneline bakıldığında suçların faili olabilmek için özel kıstaslar belirlenmediği görülmektedir. Yine de bazı maddelerde düzenlenen suçların, ancak “devlet memuru”, “kamu görevlisi”, “görev başındaki ilgili personel” vb. sıfatları taşıyan kişiler tarafından işlenebileceği belirtilmekle “özgü suç” kavramı ortaya çıkarılmaktadır.

TCK m. 245/1’teki düzenleme, fail konusunda herhangi bir betimleme yapmamakla herkesin bu suçu işleyebileceğini kabul etmiştir. Ancak yukarıdaki başlıklar altında ve bilhassa kart bilgilerinin ele geçirilmesinde ele alınan yöntemler ışığında, failin bilişim sistemleriyle vasat düzeyin üstünde irtibatlı olması gerektiği söylenebilecektir. Bunun yanında tüzel kişilerin bu suçun faili olup olamayacakları

⁷⁹ Yargıtay Bilişim Hukuku Konferansı, 9-10 Ekim 2008, Yargıtay Başkanlığı Yayını, Ankara, s. 105

⁸⁰ Erdin, Selim: Ceza Hukukunda İlliyet, Marmara Üniversitesi SBE Kamu Hukuku Yüksek Lisans Tezi, 2013, s. 48.

⁸¹ Toroslu, Nevzat/ Toroslu, Haluk: Ceza Hukuku Genel Kısım, Ankara, Savaş Yayınevi, 2018, s.107

⁸² Koca, Mahmut/ Üzülmüş, İlhan: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2014, s.105

⁸³ 5237 sayılı TCK m. 37

da genel hüküm olan TCK m. 20/2 delaletiyle⁸⁴ tespit edilmektedir. Maddi varlık yahut bir hareket kabiliyetinden yoksun bulunan tüzel kişiler, belirtilen nedenle bu suçun faili olamayacakları için kendileri hakkında ancak güvenlik tedbirlerine hükmolunabileceği de yine kanunî düzenlemeler arasındadır.⁸⁵ Bunun yanında, fail olabilecekleri değerlendirilen gerçek kişilerin tespiti sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar mevcuttur. Bilişim suçlarında hareket, bedensel olarak icra edilmemekte bir aracı sistemden yararlanılmaktadır. Bu aracı sistem ise üzerinde bırakılan izlerle belirti delillere⁸⁶ ulaşma imkânı sağlamaktadır. Failin tespitinde kullanılan telefon hattı sahipliği, internet aboneliği vb. minvaldeki belirti deliller; sahte kimlik ile oluşturulma yahut şahsi ağlara yapılan rıza dışı müdahaleler ekseninde incelikle değerlendirilmelidir. Bu nevideki delillerin, hak kaybına meydan vermemek adına yargılama aşamalarında tecrübe kuralları⁸⁷ çerçevesinde değerlendirmelerinin gerektiği açıktır.

1.3.1.5 Mağdur

Mağdur kavramı, ceza hukuku bağlamında suçun oluşumdaki pasif süjeyi ifade etmektedir. Yani suç işlenmesi nedeniyle bir zarara uğrayan kişiden ziyade, bizatihi suç kendisine karşı işlenen kişi mağdurdur. Ceza hukuku doktrinimizde tıpkı failde olduğu gibi, “mağdursuz suç olmaz” denilerek bir suç varsa muhakkak mağduru da olduğu kabul edilmektedir. Bu doğrultuda giriş kısmında anlatımına yer verildiği üzere, kamu barışının sorumlusu ve takipçisi olan devlet, esasen tüm suçların mağduru olacaktır. Kamu hukukunun mağduriyeti söz konusu olduğunda ise, fail kısmında kısmında ele alındığı üzere, tüzel kişilerin mağduriyetine dair özel inceleme yapılacaktır. Mağdur sıfatı; etkin pişmanlık, içtima, zincirleme suç hükümleri ve şahsi cezasızlık sebeplerinin belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu bilgiler ışığında kanunun, TCK m. 245/1’deki suç bakımından mağdur için ilave bir özellik koymadığını ve herkesin bu suçta mağdur olabileceğini düzenlediği

---

⁸⁴ “Tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımı uygulanamaz. Ancak, suç dolayısıyla kanunda öngörülen güvenlik tedbiri niteliğindeki yaptırımlar saklıdır.”

⁸⁵ TCK m. 20/2 ve TCK m. 246

⁸⁶ Karabulut, Ferhat/ Karapazarlıoğlu, Ersin/ Tosun, Hamza: Ceza Muhakemesinde Delil Kavramı ve Kuvuşturma Sürecinde Hâkimlerin Delil Algısı, TBB Dergisi, 2015, s. 397

⁸⁷ Köse, Metin: Ceza Kuvuşturmasında Delillerin Ortaya Konulması ve Değerlendirilmesi, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2017, s. 164 vd.

söylenilecektir. Doktrinde, mağdurun yalnızca gerçek kişiler olabileceğini ifade eden çalışmalar da mevcuttur. Bununla birlikte; bir özel hukuk tüzel kişisi adına çıkarılan kart örneğinde, harcama yetkilisinin şirket aleyhine çalışma konusu suç işlediği farz edilirse⁸⁸ mağdur ve failin birleşmesi gibi temel hukukî ilkelere aykırı bir durum ortaya çıkacaktır.⁸⁹

Kart kullanıcısı, bu suç tipinde kural olarak mağdurdur.⁹⁰ Ancak usulüne uygun bir başvuru neticesinde düzenlenip de henüz talep eden kişiye ulaştırılmama durumlarında, kartın kendisine verilmesi gereken kişi kavramı öne çıkmaktadır. Madde metninde geçmesine rağmen 5237 sayılı TCK ve 5464 sayılı BKKK'da tanımlanmayan bu kavramın, bankacılık ve postacılık mevzuatında yetişkin olmayanlara teslimat yapılamaması dolayısıyla kartın ilişkilendirildiği hesabın sahibi veya reşit ek kullanıcıyı ifade ettiği ve bu kavramın ortaya çıktığı durumlarda mağdurun banka olduğu kabul edilmektedir.⁹¹ Bu ihtimalde kartın teslim edileceği kişinin karta dair bilgileri edinip edinmemesi⁹² kanunî dayanağa göre önem arz etmektedir. Keza kart elinden çıkan kullanıcının bildirim yapıp yapmaması⁹³ da suçun mağdurunu banka olarak değiştirebilecektir.⁹⁴ Birbirinize benzer nitelikte düşünülen somut olayların, esas itibarıyla farklı hükümlerin uygulanmasına yer verebileceği de bu surette görülecektir.⁹⁵

---

⁸⁸ Yargıtay 8. CD. T. 26.05.2014 E. 2014/144 K. 2014/12654 “...Oluşa ve dosya içeriğine göre sanığın katılan şirketin şoförü olan sanığa sadece otoyol ve akaryakıt harcamalarında kullanması amacıyla taahhütname ile verilen kredi kartını, katılan şirketin rızasına aykırı olarak şahsi harcamalarında kullanmak suretiyle gerçekleştirdiği eylemin TCK'nın 245/1 maddesinde yazılı suçu oluşturduğu...”

⁸⁹ Yıldız, age. s. 123

⁹⁰ Yargıtay 23. CD. T. 05.10.2015 E. 2015/18049 K. 2015/4643 “...sanıkların 2 ayrı mağdura ait kredi kartı bilgilerini haksız ele geçirerek alışveriş yapması bütün halinde sadece 2 mağdura karşı TCK'nın 245/1 maddesindeki başkasının kredi kartını izinsiz kullanma suçunu oluşturduğu...”

⁹¹ Yargıtay 8. CD. T. 17.04.2017 E. 2016/11659 K. 2017/4249 “Banka tarafından üretilmiş kredi kartının henüz sahibine teslim edilmeden kullanılması halinde suçun mağdurunun banka olacağı cihetle...”

⁹² 5464 sayılı BKKK. M. 15/1 “Kart kullanımından doğan sorumluluk, sözleşme imzalandığı ve kartın zilyetliğine geçtiği veya fiziki varlığı bulunmayan kart numarasının öğrenildiği andan itibaren, kart hamiline aittir.”

⁹³ 5464 sayılı BKKK m. 12/1 “kartın ya da 16. Maddede belirtilen bilgilerin kaybolması veya çalınması halinde kart hamili, yapacağı bildirimden önceki yirmidört saat içinde gerçekleşen hukuka aykırı kullanımdan doğan zararlardan yüz elli YTL ile sınırlı olmak üzere sorumludur...”

⁹⁴ Aydemir, Efrail: Hukuksal Uyuşmazlıklar Yönünden Banka Kartları ve Kredi Kartları, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2013, s. 178 vd.

⁹⁵ Ünal, Rahmi/İlgün, Candaş: Türk Borçlar Kanunu'nda Faize İlişkin Yenilikler & Banka Kartları ve Kredi Kartları Uygulaması, Ankara, MKS Matbaa, 2013, s. 33 vd.

Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması hallerinde, çoğunlukla kart çıkaran kuruluş veya kartlı sistem kuruluşlarının altyapıları aracı kılınmaktadır. Bu bağlamda kartlı ödemeler sisteminde herhangi bir maddi kayıp yahut sistemin gördüğü somut bir zarar olmasa da ticari itibarları ile iş potansiyelini artıran mevzubahis teşebbüsler, suçtan zarar görmekte ve ticaret hacimleri zedelenmektedir. Anlatılan durum da bu kurumları, yüksek yargı içtihadıyla⁹⁶ orantılı biçimde doktrinde yer yer belirtilen⁹⁷ mağdur tasnifi yerine “suçtan zarar gören” olarak sayma gereğini ortaya koymaktadır.⁹⁸

1.3.1.6 Konu

Suç neticesini var eden fiillerin üzerinde gerçekleştirildiği eşya ya da kişi, o suçun konusu oluşturmaktadır.⁹⁹ Suçun; ihdas edilmekle korumaya yöneldiği hukuki konusundan farklı olarak maddi konusu, çoğunlukla somut olayda suç hareketlerinin üzerinde yoğunlaşmasıyla kendini belli eder. Doktrindeki hâkim görüş bakımından¹⁰⁰ TCK m. 245/1’deki maddi konu banka veya kredi kartlarıdır. Çalışmanın birinci bölümünde çeşitleri ve kendisine ekonomik anlam yükleyen sistemin detayları genişçe ele alındığından bu bölümde ayrıca bahsedilmeyecektir.

1.3.2 Suçun Manevi Unsuru

Suçlar, kanunun bireylere olumsuz bir sonucun doğmaması adına yapılması ya da yapılmaması ödevini yüklediği hareketlerdir. Bu hareketlerin kanunda öngörülen neticeye ulaşması durumunda suç sübuta erecek olsa da henüz faili cezalandırma açısından yeterli şartlar meydana gelmiş sayılmayacaktır. Suçu

⁹⁶ Yargıtay 11. CD. T. 11.12.2007 E. 2007/177 2007/9139 “*Sanığın bankamatikte kurduğu tertibatla, şikayetçinin kartının sıkışmasını sağlayıp yardım etme bahanesiyle şifresini de öğrenerek para çekmekten ibaret eyleminde suçtan doğrudan doğruya zarar görmeyen bankanın kamu davasına katılmasına karar verilerek ücret-i vekaletle hükmolunması, yasaya aykırı...*”

⁹⁷ Özbek, age. s. 1029

⁹⁸ Dülger, Murat Volkan: Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2014, s. 435 vd.

⁹⁹ Artuk vd. (A), age. s. 375

¹⁰⁰ Tezcan, Durmuş/ Erdem, Mustafa Ruhan/ Önok, Murat: Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2012, s. 764; Özbek, age. s. 1025; Meran, Necati: Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Sahtecilik, Malvarlığı, Bilişim Suçları, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2008, s.586

meydana getiren hareket ve neticenin yanında, faille suç arasındaki, “manevi bağ” da aranacaktır.¹⁰¹ Anlatımda yer verilen bu manevi bağ, hukukumuzda kast¹⁰² ve taksir¹⁰³ olarak tezahür etmektedir.

Kanun koyucu TCK. m. 245/1’deki düzenlemede suçun oluşabilmesi adına genel kastın yeterli olduğundan bahisle, failin suç öncesi, sırası yahut sonrasındaki özel niyetlerini inceleme gereği öngörmemiştir.¹⁰⁴ Özel kast aranmamasının doğal bir sonucu olarak da bu suç olası kast¹⁰⁵ ile işlenebilmektedir.¹⁰⁶ Doğrudan kastla işlenebilen suçların kural olarak olası kastla da işlenebileceğine ilişkin kabulün istisnasını sayabilmek için; kanun metninde “bilerek”, “bilmesine rağmen” veya “bildiği halde” kâbilinden ifadeler bulunması gerektiği¹⁰⁷ de hatırlatmaya değer olacaktır. Bunun yanında, kanundaki taksir maddesinde yer alan ifade¹⁰⁸ gereği, gerçek bir banka ve kredi kartını kötüye kullanma suçlarının yalnızca kasten işlenmesi halinde cezalandırılabilmesi de açıktır.

1.3.3 Hukuka Aykırılık Unsuru

Hukuka aykırılık, fiilin mubah sayılmaması ile tüm hukuk düzeniyle çatışmasıdır.¹⁰⁹ Kanunun, bireyleri yapılması ya da yapılmamasından menettiği tüm davranışlar başlı başına suç teşkil etmemekte, suçun sübutu adına tipikliğe ek olarak hukuka aykırı nitelik de gerekmektedir. Genel olarak şikâyet hakkına sahip olanın rızası haricindeki tüm fiillerin hukuka aykırı olacağı kabul edilse de kanunun

¹⁰¹ Artuk vd. (A), age. s.383

¹⁰² TCK. m. 21/1 “Suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesi”

¹⁰³ TCK. m.22/2 “Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyerek gerçekleştirilmesidir.”

¹⁰⁴ Artuk, Mehmet Emin/ Gökçen, Ahmet/ Yenedünya, Ahmet Caner: Ceza Hukuku Özel Hükümler (B), Ankara, Adalet Yayınevi, 2015, s.901

¹⁰⁵ TCK. m. 21/2 “Kişinin, suçun kanuni tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, fiili işlemesi halinde olası kast vardır.”

¹⁰⁶ Özbek, Veli Özer/ Kanbur, M. Nihat/ Bacaksız, Pınar/ Doğan, Koray/ Tepe, İlker: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2014, s.274

¹⁰⁷ Artuk vd. (A), age. s.402 vd.

¹⁰⁸ TCK. m. 22/1 “Taksirle işlenen fiiller, kanunun açıkça belirttiği hallerde cezalandırılır.”

¹⁰⁹ Artuk vd. (A), age. s. 476

düzenlediği sınırlı sayıda hukuka uygunluk nedeni de mevcuttur: kanunun hükmü¹¹⁰, meşru savunma¹¹¹, hakkın kullanılması¹¹², ilgilinin rızası¹¹³.

Belirlenen bu dört halden son ikisi çalışma konusu suç konusunda özel bir incelemeye tâbî tutulmalıdır. Zira madde metni, “*kart sahibinin veya kartın kendisine verilmesi gereken kişinin rızası olmaksızın*” demekle, mefhumu muhalif yorumu gereği rıza dahilinde bu suçun oluşmayacağını belirtmektedir. Keza hakkın kullanılması düzenlemesi de bu madde bakımından uygulama alanı bulamayacaktır.¹¹⁴ Hukukumuzda; alacaklının borçlunun malı üzerinde rızası hilafına tasarruf ve tedbirlerine dair düzenlemeler ile “hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili” (HİDATA) gerekçesiyle dolandırıcılık, hırsızlık, yağma gibi suçlarda cezada indirim sebepleri bulunsa da TCK. m. 245/1’de bu yönde bir düzenleme mevcut değildir. Bu surette, bir hukuki ilişkiye dayansa da başka birisinin kartı üzerinde hakkın kullanılmasının söz konusu olmadığı ve bunun kanundaki bir eksiklik olduğu da kanaatimize göre doktrinde kendisine haklı olarak yer bulan başka bir eleştiridir.¹¹⁵

1.4 Kusurluluk

Failin suçun kanunî tipikliği ve hukuka aykırılık unsuru ile olan ilişkisi kusurluluğu ifade etmektedir.¹¹⁶ Ceza hukukumuzda hâkim “kusursuz suç ve ceza olmaz” ilkesi gereği, bireyin fiili her ne kadar tipikliğe uygun ve hukuka aykırı olsa da cezalandırılmayacağı sonucu doğmaktadır.¹¹⁷ Zira kusurluluk, suçun unsurlarından ayrı bir başlıkta ele alınmakla, cezalandırılmanın ana şartlarından biridir. Suç tüm unsurlarıyla hukuk düzeninde meydana gelse dahi, failin kusurlu bulunması şartı sağlanmıyorsa fiili cezalandırma imkânı doğmayacaktır. Kanun, kusurluluğa

¹¹⁰ TCK. m. 24/1 “*Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez.*”

¹¹¹ TCK. m. 25/1 “*Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hal ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.*”

¹¹² TCK. m. 26/1 “*Hakkını kullanan kimseye ceza verilmez.*”

¹¹³ TCK. m. 26/2 “*Kişinin üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hakkına ilişkin olmak üzere, açıkladığı rızası çerçevesinde işlenen fiilden dolayı kimseye ceza verilmez.*”

¹¹⁴ Tezcan vd., age. s. 768

¹¹⁵ Erdoğan, age. s. 310

¹¹⁶ Özbek vd. age. s. 366

¹¹⁷ Yıldız, age. s. 201

ilişkin hükümleri ikinci kısım altında “*ceza sorumluluğunun esasları*” başlığıyla ele alarak; kusur yeteneğinin varlığı ile sınırın aşılması, hata, haksız tahrik, cebir, tehdit, hile nev’inden bir mazeretin yahut kusurluluğu kaldıran/azaltan bir sebebin bulunup bulunmamasını irdelemektedir.

Gerçek bir banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suçunda kusurluluğa ilişkin daha sık rastlanan hususlar hata ve zorunluluk halidir. Kart kullanıcısının rızası olduğu inancıyla sehven kullanım yapan birey, suç sübuta erse de hata hükümlerinden yararlanarak cezalandırılmayacaktır.¹¹⁸ Emaneten kendisine teslim edilen kart ile gıdasızlıktan bayılmak üzere olan bir düşküne ihtiyaçla sınırlı alışveriş yapan kişi, zorunluluk hali kapsamında yine kusurlu görülmeyle cezalandırılmayacaktır.

1.5 Suçta Ceza Miktarına Etki Eden Sebepler

Tipikliğe uyan ve hukuka aykırılık açısından eksik barındırmamakla suç sübuta erdiren bunun yanında kusurluluğun da tamamlanmasıyla cezalandırılabilme şartlarını yerine getiren durumlar, istisnai hallerde bazı sebeplerin etkisiyle müeyyide hususunda kanunun belirlediği oranlarda değişimlerle karşılaşabilmektedir. Bu sebepler, maddi dünyada suçun oluşum evrelerinden bağımsız olup sadece yargılama safhasında etkili olmaktadır. Kanunun genel düzenlemede atıf yapması yahut ilgili maddeye fıkra eklemek suretiyle ilintili hale getirmesi haricinde uygulanma imkânı bulunmayan bu sebepler; objektif cezalandırılabilme şartları, yargılama şartları ve şahsi cezasızlık nedenleri olarak sayılabilecektir.

Gerçek bir banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suçuna bakıldığında sayılan sebeplerden ikisinin madde metninde yer aldığı görülmektedir. Her ne kadar mağdura da söz hakkı tanımak adına genellikle şikâyete tâbî suçlarda öngörülse de bu düzenlemede de kendisine yer bulan akrabalık ilişkisi sebebiyle şahsi cezasızlık sebepleri ve mağdurun zararını tazmin suretindeki etkin pişmanlık düzenlemesi, sübuta eren suçların cezalarında değişiklik yaratacaktır.

---

¹¹⁸ Özbek, age. s. 1044

1.5.1 Ailevi Sebeplerle Şahsi Cezasızlık

5237 sayılı TCK'nın ilk halinde bulunmayıp daha sonradan eklenen¹¹⁹ ve malvarlığına karşı işlenen suçlardan aşına olunan belirli bir akrabalık ilişkisinin varlığı durumunda cezaya hükmedilmeyeceği hükmü¹²⁰, TCK. m. 245/1'deki düzenlemeyi bilişim suçu başlığından bir miktar ayırmaktadır. Zira bilişim suçlarında kanun koyucu sistemlerin dokunulmazlığı ve sanal ağların istikrarlı işleyişini öncelemektedir. Fakat TCK. m. 245/4'teki düzenleme, ailenin toplumun yapıtaşı olmasına bağlı olarak adli makamlar önüne bu tarz vakalarla gelmesinin sosyal yaşantıda büyük zararlar doğuracağına dair kanaat ve aile mallarının genellikle bir arada yönetilmesi fikirlerinden mülhemdir.

Devletlerin toplum düzenini sağlama hedefleri doğrultusunda suç ile mücadelelerindeki motivasyonunu ifade eden suç politikası kavramı¹²¹ göz önünde bulundurulduğunda; toplum güvenliğini sağlama adımlarının ailede aşılana olumlu fikirlerle başladığı, ailedeki eğitimin verimine pek çok resmî kurumun yaklaşmadığı dahi, henüz devlet politikalarının tedrisatına girmeden çok önceki yaşlarda bireylerin aileleriyle muhatap olmaya başladıkları, aileden topluma yayılan huzur ve güven ortamının zedelenmemesi gerektiği, kişilerin tüm stres ve olumsuzlukları dışarıda bırakarak girecekleri bir yuva ortamına ihtiyaç duyduğu gibi hususlar ortadadır. Bu surette, aile fertlerinin arasına devletin girmemesi gerektiğine dair sosyolojik temelli düzenlemelerin oldukça yerinde olduğu söylenebilecektir.

---

¹¹⁹ 29.06.2005 tarih ve 5377 sayılı kanun ile

¹²⁰ TCK. m. 245/4 "Birinci fıkrada yer alan suçun;

a) Haklarında ayrılık kararı verilmemiş eşlerden birinin,

b) Üstsoy veya altsoyunun veya bu derecede kayın hısımlarından birinin veya evlat edinen veya evlâtlığın,

c) Aynı konutta beraber yaşayan kardeşlerden birinin,

Zararına olarak işlenmesi hâlinde, ilgili akraba hakkında cezaya hükümlenmez."

¹²¹ İçel, Kayıhan: Ceza Yasası Hazırlanırken Uyulması Gereken On Ana Kural – Suç Politikası, Ankara, Seçkin Yayıncılık, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi/5, 2006, s.15

1.5.1.1 Haklarında ayrılık kararı verilmemiş eşler

TMK. hükümlerine göre kurulmuş halihazırda geçerli¹²² bir evlilik içinde bulunan eşler, TCK. m. 245/4-a uyarınca birbirlerine karşı gerçek bir banka veya kredi kartını usulsüz kullanma suçu işleyip de yapılan yargılama neticesinde suçları sabit bulunsa dahi haklarında ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilmelidir. Bu kanunî koruma, toplumda rastlanılan birlikte yaşama, dinî nikahlı olma gibi hallerin TMK. uyarınca hükümsüz sayılması nedeniyle mevcut olmayacaktır. Aynı şekilde bahsi geçen evliliğin herhangi bir sebeple doğal akışından çıkmamış olması da kanunun aradığı şartlardandır. Söz gelimi, boşanma sonucunu doğurmamasına rağmen eşlerden biri hakkında gaiplik kararı¹²³ verilmiş olması, eşlerden birinin biyolojik ölümü yahut mahkemece belirlenen ölüm karinesi ile kütüğe ölü kaydının düşülmesi gibi durumlarda cezasızlık maddesi uygulanmayacaktır. Eşlerden birinin; evlenme anında evli bulunması, evlenme sırasında sürekli bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun bulunması, evlenmeye engel derecede bir akıl hastalığının bulunması, diğer eşle evlenmeye engel bir hısımlığının bulunması gibi mutlak butlana sebebiyet verecek hallerin¹²⁴ de hukuk düzeni bakımından geçerli bir evliliğe engel teşkil etmesinden dolayı cezasızlık maddesinin uygulamasına engel olacaktır.

Fıkranın ilgili bendinde yer alan diğer bir ifade de eşler hakkında ayrılık kararı verilmemiş olmasıdır. Mevzuatta¹²⁵; eşlerin birlikte yaşamaktan vazgeçtiği durumlarda, toplumun en küçük birimi ve sigortası olan aileye ikinci bir şans verebilmek adına, eşlerin talebi üzerine yahut önüne boşanma talebiyle gelirse dahi re'sen hâkime, çiftlerin belli bir müddet birbirinden uzakta kalarak sakinleşip itidalli

---

¹²² Yargıtay 8. CD. T. 10.06.2020 E. 2019/23072 K. 2020/12995 “...saniğin kullandığı kredi kartının eşi olan müştekiye ait ve en son kullanım tarihinin 20/05/2013, boşanma kararının kesinleşme tarihinin 26/12/2013 olduğu, TCK'nın 245/4-(a) maddesinde şahsi cezasızlık sebebi olarak öngörülen ... hükmü gereği 5271 sayılı CMK'nın 223/4-(b) maddesi gereği ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilmesi gerektiği...” denilmekle boşanma kararı kesinleşene kadar tarafların eş olduğu vurgulanmıştır.

¹²³ TMK. m. 131

¹²⁴ TMK. m. 145

¹²⁵ TMK. m. 170

kararlar alabilmelerini sağlayan ayrılık kurumu ihdas edilmiştir. Anlatımda yer verilen bu kararın alınmış olması da eşlerin birbirine karşı işleyecekleri çalışma konusu suçta cezasızlık sebebinin uygulanmasını imkânsız kılacaktır. Doktrinde bu cezasızlık halinin sadece ayrılık kararı verilmiş eşler hakkında uygulanmaması kanaatimize göre yer yer haklı eleştirilere konu edilmiştir.¹²⁶ Zira, aralarında başka bir ceza yahut boşanma davası nev'inden husumet bulunan eşler de birbirlerinin malvarlığına zarar vermek adına bu suçu işleyebilecekler ve kanundaki emredici hükmün sonucu hâkime takdir yetkisi verilmemesi nedeniyle şahsi cezasızlık sebebi uygulanmak zorunda kalınacaktır.

1.5.1.2 Üstsoy veya Altsoy ile bu derece kayın hısımlık

Tıpkı eş kavramında olduğu gibi TCK m. 245/4-b bendinde düzenlenen akrabalık ilişkileri de TMK. hükümlerine göre belirlenmelidir. Kan hısımlığı ve kayın (sıhrî) olmak üzere iki türü bulunan bu yakınlığın temel ayırım noktası doğumla olup olmamasıdır. Alt soy, kişinin kendi soyundan gelen çocuk, torun, torun çocuğu vd. düz silsileyi ifade ederken üst soy da kendisinden yukarı çıkan anne-baba, dede-nene vd. zincirini ifade etmektedir. Kanunun başka birçok konumda bir derece sınırı koyduğu hısımlık ilişkisi, çalışma konusu suç tipinde herhangi bir seviyeye kısıtlanmamıştır. Bu da sağ olan kaçınıcı derece alt veya üst soy varsa bu suçlarda şahsi cezasızlık sebebinden faydalanabileceği anlamına gelmektedir. Keza diğer maddelerde yer aldığından farklı olarak, kayın hısımlığı da kan hısımlığından ayrılmadan düzenlemeye sokulmuştur. Hem alt ve üst derece sınırı bulunmaması hem de bir kere kurulmakla evlilik sona erse bile bir daha ortadan kalkmaması¹²⁷ kayın hısımlığı bakımından doktrindeki görüşler ve kanaatimize göre kanunun yetersiz kaldığı bir diğer nokta olarak değerlendirilebilecektir.¹²⁸ Zira kanun koyucu, ailenin bütünlüğü ve özlük-üveylik ayırımının içtimai hayatta yersiz olması sebebiyle böyle bir düzenleme yapmış fakat ailenin dağılması neticesinde taraflar arasında

¹²⁶ Özbek, age. s. 1037

¹²⁷ TMK. m. 18/2 “Kayın hısımlığı, kendisini meydana getiren evliliğin sona ermesiyle ortadan kalkmaz.”

¹²⁸ Erdoğan, age. s. 313

ortaya çıkabilecek husumetleri de cezasız bırakmaya devam etmiştir.¹²⁹ Kaldı ki, aile yaşantımız düşünülduğünde ne derece yakın oldukları fark edilecek olan öz kardeşler için aranan aynı çatı altında bulunma şartı, kayın hısımlar için aranmamakla, modern yaşantıya aykırı bir başka geniş alan bırakıldığı da açıkça görülmektedir.

Kan ve kayın hısımlığa ek olarak, mevzuata uygun kurulmuş bir evlatlık ilişkisi de şahsi cezasızlık sebebi uygulamasına imkân tanıyacaktır. Toplumumuzda nadiren de olsa görülen, akraba çocuklarına kendi evladıymışçasına bakma ve onun ebeveyni gibi davranma halleri şahsi cezasızlık bakımından bir önem arz etmeyecektir. Suç tarihinden sonra kurulmuş bir evlatlık ilişkisi madde uygulamasına el vermeyeceği gibi, kurulu bir evlatlık ilişkisi mevcutken işlenen suçtan sonra evlatlığın kaldırılması da şahsi cezasızlık sebebinin mevcudiyetine halel getirmeyecektir. Yine evlatlık ilişkisi şahısla birebir olarak kurulduğundan, eşe sirayet etmeyecektir.

1.5.1.3 Aynı konutta yaşayan kardeşler

Ortak soydan gelenler arasındaki hısımlık olarak mevzuatta¹³⁰ tarif edilen yansoy akraba teriminin karşılığı kardeşlerin, aynı konutta yaşamaları durumunda çalışma konusu suçlarda bir şahsi cezasızlık hali mevcut olacağı kanunda düzenlenmiştir. Medeni kanun kardeşlerin ortak anne-babadan olabileceği gibi sadece annenin ya da sadece babanın ortak olması yoluyla kurulan bağı da kardeşlik olarak belirlemiştir. Burada öz-üvey ayrımı yapılmaksızın aynı sınıfta değerlendirilen kardeşler için aranan tek özellik suç tarihinde birlikte yaşıyor olmaktadır. Bu yaşama, sadece konut bağlamında kabul edilmekte, barınmayı da orada yapıyor olmamak kaydıyla aynı iş yerinde çalışmak yahut aynı binada farklı dairelerde kalmak b bendindeki şahsi cezasızlık sebebine dayanak teşkil etmemektedir.¹³¹ Aynı konutta yaşama durumunun suç tarihine kadar devamlılık arz etmesi gerekmekte olup

---

¹²⁹ Yargıtay CGK T. 28.05.2013 E. 2012/14-1397 K. 2013/256 “4721 sayılı Medeni Kanununun 18/2. Maddesindeki ... açık düzenleme ile bu hükmün TCK açısından uygulanamayacağına ilişkin herhangi bir kanuni düzenlemenin olmaması karşısında, kayın hısımlığı ilişkisi, kendisini meydana getiren evliliğin sona ermesi ile ortadan kalkmayacağından...”

¹³⁰ TMK. m. 17

¹³¹ Tezcan vd., age. s. 704

muhtelif bir sebepten ötürü kısa bir süre için aynı yerde konaklamalar (tatil-gezi-refakat vb.) da TCK. m. 245/4-b uygulamasına el vermeyecektir.

1.5.2 Cezada Etkin Pişmanlığa Dayalı İndirim

Etkin pişmanlık; kişinin gerçekleştirdiği kötü işten, icra ettiği hoş karşılanmayan bir fiilden dolayı herhangi bir zorlama ve baskı görmeksizin nedamet duyması, pişmanlık göstermesi ve bu pişmanlığını iç âleminde muhafaza etmekle iktifa etmemesi, dış âleme bazı hareketleriyle yansıtması olarak tarif edilebilir.¹³² Eski kanun döneminde suç öncesi ve sonrası olarak düzenlenen etkin pişmanlık, yeni ceza kanununun gönüllü vazgeçme hükümlerini de kapsamaktaydı. 5237 sayılı TCK'nın yürürlüğe girmesiyle birlikte 765 sayılı TCK'dan çok farklı bir kurum haline gelen etkin pişmanlık, tüm unsurları tamamlanan suç müteakiben failin pişmanlıkla hareket ederek neticeleri ortadan kaldırmaya uğraşması ve bunun sonucu olarak kendisine verilecek cezada indirim yapılmaması hatta ceza verilmemesi sonuçlarını doğuran bir kurum olarak tarif edilebilir. Etkin pişmanlık, genellikle ceza kanunda konu başlıklarının son maddesi olarak, başlık altında uygun görülen suçlara uygulanabilecek şekilde düzenlenmiştir. Bunun yanında suç düzenlemelerini takip eden maddelerde ve hatta çalışma konusu suçtaki gibi bir ek fıkra olarak da ihdas edildiğine rastlanılmaktadır. Genel düzenlemelerde etkin pişmanlığa yer vermeyen bu sistematik göstermektedir ki, etkin pişmanlık kurumu yalnızca ilişkilendirildiği suçlar bakımından uygulama alanı bulacaktır.

Kanun ilk halinde çalışma konusu suç tipi için etkin pişmanlık düzenlemesi öngörmemekteydi. Bankamatikte unutulmuş bir kartın usulsüz kullanımına ilişkin yargılama neticesinde hükmolunan cezanın, malvarlığı cinsinden menfaat edinilen birçok suç tipine nazaran oldukça yüksek olması nedeniyle Anayasa Mahkemesine eşitlik ve demokratik hukuk devleti ilkelerini ihlalden bahisle yapılan başvurular¹³³

¹³² Eker, Hüseyin: Mala Karşı Suçlarda Etkin Pişmanlık, TBB dergisi, sayı 100, s. 367

¹³³ Genelkurmay Başkanlığı Askeri Mahkemesi ve Karşıyaka 5. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından TCK'nın mal varlığına karşı suçlar bölümünde yer alan suçlar için düzenlenen etkin pişmanlık

hükmüne 245/1. maddesinde düzenlenen suç açısından uygulama alanı tahsis edilmemesinin, Anayasanın 2. maddesindeki Demokratik hukuk devleti ve 10. maddesindeki eşitlik ilkelerine aykırı olduğu iddiası ile düzenlemenin iptali için AYM'ye başvurmuştur. AYM T.05.03.2009 E. 2006/123 K. 2009/43 numaralı dosyasında, "Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararlarında itiraz konusu kuralda öngörülen cezanın benzer nitelikteki suçların cezalarıyla kıyaslandığında fahiş olduğu, özellikle onlara uygulanabilecek etkin pişmanlık hükümlerinin fıkra açısından uygulanamamasının cezayı suçla orantısız hale getirdiği belirtilerek kuralın Anayasanın 2., 10. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İtiraz konusu kuralla, başkasına ait bir banka veya kredi kartını her ne suretle olursa olsun ele geçiren veya elinde bulunduran kimsenin, kart sahibinin veya kartın kendisine verilmesi gereken kişinin rızası olmaksızın bunu kullanarak veya kullandırarak kendisine veya başkasına yarar sağlaması suç sayılmakta ve yaptırım olarak üç yıldan altı yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası öngörülmektedir. Fail hakkında hangi hallerde ceza verilmeyeceği, kuralın içinde yer aldığı maddenin dördüncü fıkrasında açıklanmakla birlikte, bunlar arasında etkin pişmanlığa ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Başvuru tarihi itibarıyla, Türk Ceza Kanunu'nun 168. maddesindeki etkin pişmanlığa konu olabilecek suçlar arasında banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması suçları da yer almadığından, itiraz konusu kural uyarınca yargılanan sanığın cezasında etkin pişmanlık nedeniyle indirim yapılması mümkün olmamaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, Anayasa'nın ve yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesiyle, birbirinin aynı durumunda olanlara ayrı kuralların uygulanması, ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılması engellemektedir. Aynı durumda olanlar için farklı düzenleme eşitliğe aykırılık oluşturur. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik, mutlak ve eylemli eşitlik değil hukuksal eşitlik. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesi ihlal edilmiş olmaz. Kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında, yasalara konulan kurallarla değişik uygulamalar yapılamaz.

Hukuk devletinde ceza siyasetinin gereği olarak yasakoyucu, Anayasanın ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla, cezalandırmada güdülen amacı da gözeterek hangi eylemlerin suç sayılacağına, bunlara verilecek cezanın türü, miktarı, artırım ve indirim nedenleri ve oranları ile suçun takibine ve yargılama usulüne ilişkin koşullar öngörebilir.

Suç sayılan eylemler arasında benzerlikler olduğu gibi farklılıklar da bulunabilir. Kimi benzerliklere rağmen eylemin toplumda yarattığı infial, kişiler üzerinde oluşturduğu tehlike, işlenme oranındaki artış ve azalma gibi faktörlere bağlı olarak daha ağır cezayla yaptırıma bağlanması veya bu sonucu doğuracak biçimde indirim nedenlerine yer verilmemesi yasa koyucunun takdirindedir.

Banka ve kredi kartlarının hukuka aykırı olarak kullanılması suretiyle çıkar sağlayanlar hakkında üç yıldan altı yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası öngören kurala, Türk Ceza Kanunu'nun bilişim alanında suçlara ilişkin bölümünde yer verilmiştir. Bundan, kartın bağlı bulunduğu hesap sahibinin malvarlığı yanında kişisel verilerinin de hukuki koruma kapsamında olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda, kuralın salt malvarlığı aleyhine işlenen suçlara benzemesine rağmen, onlara uygulanan etkin pişmanlık hükümleri içermemesi nedeniyle eşitliğe aykırı olduğu sonucu çıkarılmaz. Cezayı hafifletici sebepler de ceza siyasetine bağlı olarak yasa koyucunun takdirindedir.

Kuralla korunmak istenen hukuki yarar, suçun niteliği ile öngörülen cezanın tür ve miktarı gözetildiğinde kuralda yer alan cezanın adaletsiz ve ölçsüz olduğundan söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasaya aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir." Gereğesiyle düzenlemenin Anayasaya aykırı olmadığına oybirliğiyle hükmederek itirazın reddine karar vermiştir.

yapılmış ve ardından 06.12.2006 tarih ve 5560 sayılı kanun TCK. m. 245/5¹³⁴ ihdas edilerek TCK. m. 168'e gönderme yapılmıştır. Kanun koyucunun bu suç tipi için özel bir etkin pişmanlık düzenlemesi yapmaması neticesinde malvarlığına karşı suçlara bir adım daha yaklaşmıştır. TCK. m. 168'deki etkin pişmanlık bir cezasızlık nedeni değil cezada indirim düzenlemesidir. Etkin pişmanlıkta genel olarak hâkimin takdirine bırakılmış bulunan indirim miktarı, etkin pişmanlığın gösterildiği an kıstasına göre belirlenecektir. Hâkim suçun işleniş biçimi, failin pişmanlığı, tazmine hazır bulunulan miktar gibi noktalardan hareketle yasal oranı dahilinde gerekçelendirerek indirim oranı belirlemekte serbest olacaktır.¹³⁵ Kısmî tazmin durumunda hâkimin takdir yetkisinin devreye girebilmesi için mağdurun bu tazmine rızasının bulunması gerektiği de hatırlatılmalıdır.¹³⁶

1.5.2.1 Suçun Tamamlanmış Olması

Kanun, maddenin içerdiği ifade aracılığıyla¹³⁷ etkin pişmanlık uygulaması için ilk şart olarak suçun tamamıyla var olmasını aramaktadır. Suçun tamamlanması, yukarıda da incelendiği üzere neticenin gerçekleştiği an belirecektir. Bu nedenlerle çalışma konusu suçun çok aşamalı bir suç olmakla teşebbüs aşamasında kalmasının mümkün olmadığı fakat o ana kadarki hareketlerin de pek çok sefer bir başka suçu oluşturduğu görülecektir. Keza neticenin oluşmasından önce caymanın mümkün olmamasına bağlı olarak, gönüllü vazgeçme hükümleri uygulanması da mümkün görünmemektedir.

1.5.2.2 Pişmanlık Gösterilerek Zararın Giderilmesi

1.5.2.2.1 Pişmanlık Gösterilmesi

---

¹³⁴ “Birinci fıkra kapsamına giren fiillerle ilgili olarak bu Kanunun malvarlığına karşı suçlara ilişkin etkin pişmanlık hükümleri uygulanır.”

¹³⁵ Eker, age. s. 363 vd.

¹³⁶ TCK. m. 168/4: “Kısmen geri verme veya tazmin halinde etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için, ayrıca mağdurun rızası aranır.”

¹³⁷ TCK. m. 168 “... suçları tamamlandıktan sonra ve fakat kovuşturma başlamadan önce ...pişmanlık göstererek...”

Hukukumuz düzenlemenin adında da yer vermek suretiyle, tazmin neticesinde cezada fail lehine değişiklik yapılabilmesi adına bizzat pişmanlık gösterilmesini aramaktadır. Kanuni ifadenin de gösterdiği çerçevede pişmanlığa dayanmayan tazmin yahut geri verme tasarrufları, etkin pişmanlık hükümlerine dayanak teşkil etmeyecektir.¹³⁸ Zira kartlı ödemeler sistemi oldukça fazla tarafa sahip hukuki ilişkiler doğurmakta ve mevzubahis meblağlar zaman zaman küçük olsa da doğurduğu güvensizlik büyük boyutlara ulaşabilmektedir. Bu gerekçeyle de zararın kartlı ödemeler sistemi kuruluşlarının karşıladığı fakat bu tazminde ne failin pişmanlığı ne de bir dahli olmadığı bilinmekte olup etkin pişmanlığın bu örneklerde uygulanması mümkün olmamaktadır.¹³⁹ Bu noktada, dış dünyaya yansıyan hareketleri bırakıp bireylerin haleti ruhiyelerine dair çıkarımlarda bulunmak objektif hukuk disiplinin alanından çıkmak olacağı söylenebilecektir. Suça dair kastını ısrarla yineleyip defaeten işleyeceğine yahut mağdura verdiği zarardan ziyadesiyle memnun olduğuna dair beyanlarda bulunması haricinde failin üzgün, pişman olduğundan bahisle özür dilemesinde kanaatimize göre de kanunun aradığı nedametın gerçekleştiği kabul edilmelidir.¹⁴⁰

1.5.2.2.2 Zararın Giderilmesi

Neticeyi doğuran zararın bizzat yerine konulması suretiyle giderilmesi geri verme olarak adlandırılırken zararın maddi karşılığı olan meblağın ya da malın mağdura iade edilmesi zararı tazmin olarak tanımlanmaktadır. TCK. m. 245'i oluşturan suçlarda menfaat genellikle nakit para olduğundan, çoğunlukla geri vermeden ziyade tazmin ile karşılaşılmaktadır. Kanun, yukarıda incelenen

¹³⁸ Özbek, Veli Özer/ Bacaksız, Pınar/ Doğan, Koray/ Tepe, İlker: Ankara, Seçkin Yayıncılık 2018, s. 1014

¹³⁹ Yargıtay 8. CD. T. 13.02.2017 E. 2016/8602 K. 2017/1210 “TCK'nın 168. Maddesi uyarınca etkin pişmanlık hükmünün uygulanabilmesi için “failin bizzat pişmanlık göstererek” mağdurun zararını gidermesi gerektiği cihetle; Mağdur H.Ö.'nün zararının banka tarafından giderilmesi nedeniyle koşulları bulunmadığı halde sanık hakkında ... eksik ceza tayini...”

¹⁴⁰ Yargıtay CGK. T. 13.06.2017 E. 2017/6-654 K. 2017/333 “...etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için mağdurun uğradığı zararın aynen geri verme veya tazmin suretiyle giderilmesi şartı yerine getirilirken duyulan pişmanlığın mutlaka sözle ifade edilmesi zorunluluğu bulunmayıp, davranışlar yoluyla da gösterilebileceği; yine sanığın en azından pişmanlığını ya da iade ve tazmine rıza gösterdiğini ortaya koyacak söz veya davranışlarda bulunması, karşı duruş sergilememesi koşuluyla, suç nedeniyle meydana gelen zararın, sanık adına, üçüncü kişilerce giderilmesi halinde de sanık hakkında etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması olayın özelliklerine göre mümkün olabilecektir.”

pişmanlığın başlı başına ceza indirimini sağlamayacağını düzenleyerek hangi durum içinde bulunulursa bulununsun zararın tazminini de şart koşmuştur.¹⁴¹

Suç tipinin maddi menfaat elde etmeye dayalı olması nedeniyle zararın hangi tarih baz alınarak hesaplanacağı doktrinde tartışılan bir husustur. Altın, ziynet, değerli eşya gibi örnekler zaman içinde fazlaca değişmeseler de borsada işlem gören ve ülkelerin ekonomik politikalarına bağlı yükselme/düşmeler içinde bulunan para birimleri zararın belirlenmesinde ikilik çıkarmaktadır. Bu noktada, zararın tazmin anındaki değerlendirme üzerinden faiziyle birlikte giderilmesi¹⁴² fikrine karşı suçun işlendiği anın temel alınması¹⁴³ görüşleri ortaya çıkmaktadır. Ceza yargılamalarının uzun sürebilmesi ihtimali ile birlikte enflasyon oranları nispetinde mevduatların değer kaybetmesi sonucu mağdurun mağduriyetinin arttığı göz önünde bulundurulmalıdır. Kanaatimizce; zararı tanzim tarihinden hesaplayıp faiz ödenmesini de şart koşmayan Yargıtay uygulamasının¹⁴⁴ aksine, suç tarihindeki değer tazmin tarihinde ifade ettiği bedel hesaplanmak¹⁴⁵ suretiyle zararın giderilmesi etkin pişmanlığa esas kabul edilmelidir. Ancak bu muğlaklığın her halükârda kanunilik ilkesi ihlal edilerek çözüldüğü ve dolayısıyla bir kanuni düzenlemeye ihtiyaç duyduğu da ortadadır.

1.5.2.2.3 Zararın Fail, Azmettiren, Yardım Eden Tarafından Giderilmesi

Kanun etkin pişmanlık için fail, azmettiren yahut yardım eden sıfatındaki kişilerin zararı gidermede aktif rol oynamasını aramaktadır. Doktrindeki hâkim görüş ve yüksek yargı uygulamasına göre aslen failce icra edilmesi beklenen bu aktivitenin, bizzat o kişi tarafından gösterilmesi kesin olarak aranmamaktadır. Zira kişinin; maddi durumun yetersiz olması, tutuklanması yahut başka bir suç sebebiyle hükümlü

¹⁴¹ Yargıtay 8. CD. T. 14.05.2014 E. 2013/9069 K. 2014/12276 “...müştekinin zararının giderilmediği ve etkin pişmanlık hükmünün uygulanma olanacağı bulunmadığı...”

¹⁴² Kıldan, İsmail Turgut: Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlarda Etkin Pişmanlık Hükmünün Uygulanabilme Koşulları, TAA Dergisi S. 2012/8, s. 122

¹⁴³ Tezcan vd., age. s. 630

¹⁴⁴ Yargıtay CGK T. 12.04.2011 E. 2011/11 K. 2011/45 “...Saniğin ... soruşturma başladıktan sonra fakat henüz kovuşturma aşamasına geçilmeden 16.01.2006 tarihinde katılan bankaya tamamen ödediği görülmektedir. 5237 sayılı TCY'nin 168. Maddesinde düzenlenen etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için uğranılan zararın tazmini yeterli olup ayrıca munzam zarar niteliğindeki faizin de ödenmesi koşul değildir...”

¹⁴⁵ TCMB hesaplama aracı için: http://www3.tcmb.gov.tr/enflasyoncalc/enflasyon_hesaplayici.html

bulunması, sağlık durumunun el vermemesi, askerlik görevinde bulunması vb. halleri pişmanlığını hukuki düzende ortaya koymasına engel olmamalıdır. Kişinin bilgisi, rızası ve isteği doğrultusunda zarar giderilse de bu geçerli bir etkin pişmanlık olarak değerlendirilmelidir.

İştirak halinde işlenen suçlarda etkin pişmanlığın nasıl uygulanacağı da bir başka inceleme konusudur. Failin nedamet getirerek tazminde bulunması diğer fail/azmettiren/yardım eden sıfatındaki kişilerde mevcut bir pişmanlık olup olmadığını araştırma yönünde yargı merciine bir sorumluluk yükleyecektir. Bu araştırma neticesinde tazminde bulunan fail haricinde bir özür hali tespit edilmezse etkin pişmanlık uygulaması genişletilmeyecek ve temel ceza üzerinden ilerlenecektir.¹⁴⁶ Fail/azmettiren/yardım eden kişilerin zararı gidermek isteyip de mağdura ulaşamadığı ya da mağdurun zararın tazminine rızasının olmadığı durumlarda sanığa uygun yer ve zaman belirlenip iade imkânının tanınmak üzere mahkemece tevdi mahalli tayin edilmesi gerektiği yüksek yargı kararlarında belirtmektedir.¹⁴⁷

1.5.2.2.4 En Geç Hüküm Verilmesine Kadar Tazminde Bulunulması

Hüküm; soruşturma aşamasında tespit edilen deliller ve tanzim edilen iddianamenin kabulüyle başlayan kovuşturma aşamasında icra edilen yargılama

¹⁴⁶ Yargıtay CGK. T. 27.10.2009 E. 2009/6-132 K. 2009/251 “... sanık E.E’ün yağma eylemine katılan ve kendileriyle birlikte yakalanmayan diğer kişinin isminin sanık Ö.A. olduğunu ve mağdura ait cep telefonunun bu sanıkta bulunduğunu söylemeleri, gösterdikleri açık bir pişmanlık olup buldukları koşullar çerçevesinde ellerinden gelen çabayı göstererek dolaylı olarak iadeye katkı sağladıkları göz önüne alındığında, mağdurun kısmi iadeye rıza gösteresi koşuluyla etkin pişmanlık hükümlerinden sanık Ömer ile birlikte yararlanmaları gerekmektedir.”

Yargıtay CGK. T. 13.06.2017 E. 2017/6-654 K. 2017/333 “Bu bağlamda, iştirak halinde işlenmiş suçlarda fail, yardım eden veya azmettiren suç ortaklarından birinin mağdurun zararını tamamen gidermesi halinde, artık giderilmesi gereken bir zarar bulunmadığından zararı gidermeyen diğer suç ortakları yönünden etkin pişmanlık müessesesinin uygulanması için “iade ve tazmin” şartı aranmayacak ise de, TCK 168. maddesi tazminden çok pişmanlık esasına dayandığından zararı gidermeyen diğer suç ortaklarının en azından pişmanlıklarını ya da iade ve tazmine rıza gösterdiklerini ortaya koyacak söz veya davranışlarda bulunmaları gerekmektedir.”

¹⁴⁷ Yargıtay 8. CD. T. 11.03.2015 E. 2014/30907 K. 2015/13474 “Sanığın ... savunmasında; zararı ödemek istediğini, ancak müşteki ile görüşemediğini, asker olduğu için görüşemediklerini beyan etmesi karşısında; bu hususta şikâyetçinin beyanı da alınarak gerekirse mahkemece ödeme yeri belirlenip uygun süre verilerek, sanığın zararı giderme olanağı sağlanıp sonucuna göre sanık hakkında TCK 245\5. Maddesi uyarınca etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağı tartışılmadan...”

neticesinde, esasa ilişkin verilen karardır. Kovuşturma aşaması, hüküm verildikten sonra kanun yolları incelemesinden geçerek veya ilgili sürelerde başvuru yapılmayarak kesinleşmenin tespit edilmesine kadar devam etmektedir. Ancak etkin pişmanlık, tazmin için kovuşturma aşamasının tamamını değil kanun sınırlamasıyla hükmün verilmesine kadar olan süreyi baz almaktadır. Burada kanun yolu incelemelerinden; Yargıtay'ın bozma ve Bölge Adliye Mahkemesi (BAM)'nin yeniden yargılama ile düzelterek onama kararları gündeme gelmektedir. Yargıtay'ın bozma kararı vermesi üzerine ilk derece mahkemesinin direnme kararı veya yeniden "hüküm verme" imkânları bulunurken, BAM'ın yeniden yargılama ve düzelterek onama kararları birer "hüküm verme" işlemi olup ilk derece mahkemesinin bu kararlar bakımından bir takdir hakkı bulunmamaktadır.

Ceza hukukunda yorum yapılırken ele alınacak ilk kriter kıyas yasağı ve kanunilik ilkeleri uyarınca kanunun lafzıdır. Buraya odaklanıldığında; doktrinde etkin pişmanlık hükmünün uygulanması adına, ilk derece mahkemesinin vereceği ilk hükme kadar zararın giderilmesi gerektiğine dair bir takım görüşün¹⁴⁸ mevcut olduğu görülecektir. Buna mukabil, Yargıtay'ın yerleşik içtihadı¹⁴⁹ ve doktrinde karşılık bulan¹⁵⁰ bir diğer görüş de hükmün kesinleşmesinden önce verilen son hükmün zararın giderilmesinde zaman sınırı olarak kabul edilmesi gerektiğidir. Gerçekten de ikinci görüşün temellendirmesinde bulunduğu üzere kanunda "verilecek ilk hüküm" yönünde bir ifade mevcut değildir. Buna istinaden, ceza hukukunun temel prensipleri ihlal edilerek fail aleyhine genişletici yorumlarda bulunmak mümkün olmamalıdır. Kanaatimizce yüksek mahkeme uygulamasına da paralel düşecek şekilde, ikinci görüş hakkaniyete daha yakın bir uygulama olacaktır.

1.6 Suçun Özel Görünüş Şekilleri

1.6.1 Teşebbüs

---

¹⁴⁸ Tezcan vd., age. s. 633; Erdoğan, age. s. 315; Yıldız, age. s. 216

¹⁴⁹ Yargıtay CGK. T. 27.05.2008 E. 2008/11-127 K. 2008/147 "... hükmün verilmesinden önce yapılmış bir ödeme söz konusu olmamakla birlikte ... ihdas edilen lehe durum nedeniyle uyarılama yargılaması yapılmasına ve yargılama sonunda verilecek hükümden önce gerçekleşecek ödemelerin bu kapsamda değerlendirilmesine engel sebep bulunmamaktadır."

¹⁵⁰ Eker, age. s. 381

Ceza hukukunun temel ilkelerinden birisi kanuniliktir. Suç, ancak kanundaki aşamalardan geçilerek ve yine orada belirlenen menfaate ulaşma sonucunda ortaya çıkacaktır. Bu anlatım hukukumuzda tipiklik olarak ele alınmaktadır. Tipikliği sağlayan aşamaların her biri ise “suç yolu” olarak adlandırılmaktadır.¹⁵¹ Bu suç yolu, özel istisnalar hariç tutulmak kaydıyla genellikle; suç düşüncesi, suça hazırlık, suçun icrası, suçun tamamlanması ve suçun sona ermesi olarak resmedilebilecektir.

Suçta teşebbüs, kasten işlenebilen suçlarda alınan suç işleme kararıyla birlikte hazırlık hareketlerini gerçekleştirerek icraya başlamak ve elde olmayan nedenlerle suçu tamamlayamamaktır.¹⁵² Suçun, ancak kanuni tanımındaki unsurların tamamlanmasıyla cezalandırılabilmesine istisna teşkil eden teşebbüs hükümleri, netice doğmasa da failin hukuka aykırı fiillerini karşılıksız bırakmamak üzere asıl suç üzerinden oransal olarak hesaplanacak cezalara dayanak olmaktadır.¹⁵³

Failin işleme gayesinde olduğu suç, elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp dış faktörler sebebiyle sonuca ulaşamamasına en yaygın örnek; hırsızlık, yağma gibi suçlarda kolluk kuvvetlerinin vakaya müdahale ederek neticenin gerçekleşmesini önlemesidir. Ancak çalışma konusu suçlarda, menfaat genellikle sanal sistemler kullanılmak suretiyle elde edilmekte olup ihlal hallerinde siber güvenlik uzmanlarının anlık müdahale imkânları bulunmamaktadır. Ancak diğer hareketler gerçekleştirilse de menfaatin elde olmayan nedenlerle temin edilememesi hallerinde bu suçlara da teşebbüs mümkündür. Usulsüz kart kullanımı aracılığıyla verilen herhangi bir siparişin teslim edilmemesi ile kartın ilişkilendirildiği hesabın para bulunmaması nedeniyle nakit çekmeye veya limitin aşılması nedeniyle harcama yapmaya müsait olmaması yahut usulsüz kullanıma yeltenildiği anda elektriğin kesilmesi gibi durumlar bu suç tipinde teşebbüse en çok gösterilen emsaldir.

---

¹⁵¹ Aydın, Devrim: Suça Teşebbüs, AÜHF Dergisi, S. 2006/1, s.86

¹⁵² Hakeri, Hakan: Ceza Hukuku Genel Hükümler / Temel Bilgiler, Ankara, Astana Yayınevi, 2018, s. 360

¹⁵³ TCK. m. 35/2 “Suça teşebbüs halinde fail, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onüç yıldan yirmi yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine dokuz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir.”

Doktrindeki hâkim görüşe göre TCK. m. 245/1'deki suç bileşik hareketli bir suçtur.¹⁵⁴Kart ele geçirildikten sonra kullanmaya dair ikincil nitelikteki icra hareketleri başlamadığı müddetçe suç yolundan bahsedilemeyecektir. Öyle ki, failin, şifreyi öğrenemediği için kartı henüz kullanmaması¹⁵⁵ yahut yoğunluk olması nedeniyle başkasına ait kredi ile bankamatik sırasında beklemesi hallerinde her ne kadar suç kastında şüpheye düşülme (ve bu suça dair çok yakın bir geçmişte kayıtları bulursa)¹⁵⁶ dahi menfaati temine yönelik elverişli hareketlere girişilmemiş kabul edilecektir. Şayet failin kartı ele geçişi herhangi bir başka suç teşkil ediyorsa o suçtan cezalandırılacak¹⁵⁷ aksi takdirde fail kartı kullanma veya kullandırtma

¹⁵⁴ Erdoğan, age. s. 320; Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa: Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Ankara, Adalet Yayınevi, 2010, C. 5 s. 6804

¹⁵⁵ Yargıtay 8. CD. T. 05.04.2017 E. 2016/11741 K. 2017/3686 “...müştekilere ait banka kartlarını ATM'de kurdukları düzenek sayesinde sıkıştırarak ele geçirildiği, ancak şifreleri öğrenilemediği için kullanmayıp atıldığı, kullanmaya teşebbüs ettiklerine ilişkin delil bulunmadığı olayda, sanıkların banka ve kredi kartının kötüye kullanılması suçundan beraat...”

¹⁵⁶ Yargıtay 11. CD. T. 15.12.2010 E. 2007/7139 K. 2010/14535 “Sanığın ATM'den çekmek isteyen mağdur Remziye B.'a yardımcı olabileceğini söyleyerek bankamatik kartını alıp ATM cihazına yerleştirdiği, mağdurun kendisinin kart şifresini girip cihazdan parayı almasından sonra para ve kartı çantasına koyduğu sırada olay yerine banka görevlisinin geldiğini gören sanığın olay yerinden kaçmaya başladığı ... Bursa'ya gelen grup içinde yer alan sanığın ATM önündeki başka mağdurlara ait kartların şifrelerini öğrenip bankamatik kartlarını el çabukluğuyla üçüncü kişilerin bankamatik kartları ile değiştirmek ve mağdurların hesaplarından paraları çekmek suçlarını işlediği, bu olaydaki amacının da mağdur Remziye B.'a ait kartı başka bir kart ile değiştirmek olduğu, güvenlik görevlisi geldiğinden suçu gerçekleştiremeden yakalandığından bahisle varsayımlara dayalı olarak yazılı şekilde mahkumiyet kararı verilmesi...” bozma nedeni yapılmıştır.

¹⁵⁷ Yargıtay CGK. T. 04.03.2014 E. 2012/1439 K. 2014/104 “...kimliği belirlenemeyen kişilerle birlikte hareket eden sanığın müştekilere ait banka kartını almak için Türk Ekonomi Bankasının bankamatiklerinde Euro kalmadığını söyleyip Yapı Kredi Bankasına yönlendirdiği, Yapı Kredi Bankası bankamatik cihazına müdahale ederek kartın sıkışmasını sağladığı, yine yardım etme bahanesiyle müşteki Andreas ile birlikte ayrılıp diğer şahısla telefonla görüşerek sıkışan kartı almasını bildirdiği, kimliği belirlenemeyen şahsın bankamatikten kartı çıkartıp aldığı sırada olay yerinde bekleyen diğer müşteki Stefanie tarafından yakalanarak kartın geri aldığı şeklinde gerçekleşen olayda, banka kartı henüz sanıkların hakimiyet alanına girmeden müşteki tarafından geri alındığı ve kartın henüz ilgilinin rızasına aykırı olarak kullanılması veya kullandırılmasına yönelik davranışta bulunulmadığı, TCK'nın 245/1. maddesindeki banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması suçunun icrai hareketlerine başlanmadığı ve bu suçun yalnızca hazırlık hareketlerinin gerçekleştirildiği, ancak o ana kadar gerçekleşen ve banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması suçunu henüz oluşturmayan eylemin, hırsızlık suç tipine uyduğu...”

Yargıtay 8. CD. T.03.06.2014 E. 2014/2546 K. 2014/13667 “TCK'nın 245/1. maddesindeki suçun oluşabilmesi için haksız olarak ele geçirilen banka veya kredi kartının ya da kart bilgilerinin kullanılmasıyla haksız menfaat temin edilmesi ya da kullanılmaya yönelik icra hareketlerine başlanması, engel nedenlerle menfaatin temin edilemeyerik teşebbüs aşamasında kalması gerektiği, kartın hukuka aykırı olarak ele geçirilmesi eyleminin ise ayrı bir suçu oluşturacağı, önceden hazırlanan düzeneğin ATM cihazına yerleştirip mağdurun kartı ATM cihazına sıkıttıktan sonra banka görevlisinin gelmesi nedeniyle kartın ele geçirilemediği, bu şekilde TCK'nın 245/1. maddesindeki banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suçunun icra hareketlerine başlanılmadığı, kartın sıkışmasını sağlamak için yerleştirilen düzeneğin takılı olduğu süre boyunca bilişim sisteminin bir parçası olan ATM'nin kullanılmadığı olayda, gerçeğin ve suç niteliğinin kuşkuyla yer vermeyecek

yönünde bir tutumda olmamasına bağlı olarak teşebbüsten cezalandırılmayacaktır. Ancak bu tutum, fail kartı bankamatige takarken olduğu gibi henüz en başında dahi yakalansa suça teşebbüsten sorumluluk doğacaktır.¹⁵⁸ Failin kart şifresini doğru bilip bilmemesi herhangi bir önem arz etmemektedir zira kart usulsüz olarak kullanılmakla netice elde edilmek adına tüm elverişli hareketlerde bulunulmuştur.¹⁵⁹

Neticenin gerçekleşmemesi hallerinin yanında, ele geçirilen kart ile hesaptan para çekileceğinde failin beklediğinin çok altında nakit bulunması nedeniyle suçun teşebbüs aşamasında kaldığı gibi bir yanılgıya düşülmemelidir. Zira az ya da çok olmasına bakılmaksızın aslolan maddi menfaatin sağlanmasıdır.¹⁶⁰ Keza kart aracılığıyla süreli bir hizmet alınmaya başlandıysa (ankesörlü telefon kartı, mobil hat kontörü¹⁶¹, çevrimiçi yayın platformu üyeliği vb.) ve bu hizmetin süresi/kotası henüz tamamlanmadan fail yakalandıysa dahi menfaat gerçekleşmiş kabul edilerek teşebbüsten bahsedilmeyecektir.¹⁶²

Fail, suç işleme kastıyla icrasına başladığı suç hareketlerini netice oluşmadan önce kendi hür iradesi ile sonlandırır, kendi gayreti ile suçun tamamlanmasını önler veya neticenin ortaya çıkmasına engel olursa artık kanun maddesinde¹⁶³ düzenlenen gönüllü vazgeçme hükmü devreye girecektir. Bu düzenleme gereğince failin

---

şekilde belirlenebilmesi ve sanığın bilişim sisteminin parçası olan ATM üzerinde gerçekleştirdiği hareketlerinin ayrıntılı olarak tespiti ve bu hareketin suça konu bankanın bilişim sisteminin bir parçası olan ATM'nin kısa süreliğine de olsa çalışmasına engel teşkil edip etmediği, bağlı bulunduğu bilişim sistemine (sistemin engellenmesi veya bozulması gibi) bir zarar verip vermediğinin banka şubesinden sorulup gerektiğinde bilirkişi raporu alınarak, ATM'nin ait olduğu bankanın şikayetçi olup olmayacağı sorulduktan sonra sanıkların eyleminin bilişim sistemini engelleme veya bozmak, mala zarar vermek suçlarını oluşturup oluşturmadığı tartışılarak hukuki durumunun takdir ve tayini gerektiği...

¹⁵⁸ Yıldız, age. s.219

¹⁵⁹ Yargıtay 8. CD. T. 09.02.2017 E. 2016/11537 K. 2017/1140 “Katılana ait birden fazla kredi kartı ile farklı ATM’lerden para çekmeye çalışan ancak şifrelerini bilmemesi nedeniyle çekemeyen sanığın eyleminin zincirleme suç oluşturduğu gözetilerek, hakkında TCK. nun 245/1. ve 35. maddeleri uyarınca hükmedilen cezadan TCK.nun 43. maddesi uyarınca artırım yapılması gerektiği...”

¹⁶⁰ Okuyucu Ergün, age. s. 1073

¹⁶¹ Yargıtay 8. CD. T. 09.09.2013 E. 2012/31107 K. 2013/21915 “... Sanığın internet aracılığıyla katılana ait kredi kartı bilgilerini kullanarak cep telefonuna kontör yüklemesi şeklinde gerçekleşen eyleminin 5464 sayılı Yasa'nın 3/e maddesi gözetildiğinde TCK'nın 245/1. madde ve fıkrasında tanımlanan suçu oluşturacağı...”

¹⁶² Günarslan, age. s. 108

¹⁶³ TCK. m. 36 “Fail, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse, teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz; fakat tamam olan kısım esasen bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır.”

hareketleri teşebbüs nedeni ile cezalandırılmayacak ve o ana kadarki fiilleri ayrı bir suç teşkil ediyorsa o madde hükümlerine gidilecektir.

Failin kartı kullanması ancak öngörülen menfaati elde edememesi yönündeki teşebbüs halleri¹⁶⁴ göz önünde bulundurulduğunda, doktrinde yer alan işlenemez (muhal-imbânsız) suç kavramı da ayrıca ele alınmalıdır. Doktrin, işlenemez suç, vasitanın elverişsizliği yahut maddi konunun bulunmaması nedeniyle failin neticeye ulaşamaması olarak tanımlamakla¹⁶⁵ iken kanun teşebbüs düzenlemesi altında elverişli hareketlerin teşebbüsü doğuracağını belirtmiştir. İfadenin mefhumu muhalifinden suça gitmede yeterli olmayacak hareketlerin elverişsiz teşebbüs olarak da adlandırılabilceği ortadadır.

Banka hesabının boş olması, kredi kartı limitinin yetersiz olması, kartın kullanıma kapalı olması, günlük işlem limitinin aşılmış olması gibi haller, her ne kadar faili elde olmayan nedenle menfaatten yoksun bıraksa da işlenemez suç durumunda teşebbüs hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağı doktrinde tartışmalıdır.¹⁶⁶ Bu noktada doktrindeki mutlak elverişsizlik ve nispi elverişsizlik ayırımına göz atmak faydalı olacaktır. Kanaatimize ve doktrinde¹⁶⁷ karşılık bulan görüşe göre; hareketin neticeyi doğurmaya mutlak olarak elverişli olmadığı hal mutlak elverişsizlik dolayısıyla işlenemez suç iken, aracın kullanılış biçimi yahut suç konusuna bağlı bir nedenle neticenin meydana gelmemesi nispi elverişlilik dolayısıyla suça teşebbüs halidir. Örneğin zehir sanılarak öldürülmek istenen kişinin içeceğine katılan şeker zarar veremeyecek olup mutlak bir imkânsızlık halini barındırırken eldeki silahı menzili dışında ateşlemek suretiyle hedefi vuramamak, şayet daha yakın bir atış yapılsa maksat hasıl olacağından nispi bir elverişsizlik barındırmaktadır.¹⁶⁸ Bu ayırmda dikkat edilmesi gereken husus maddi vaka ile belirlenen imkânsızlığın uyumlu derecelendirilmesidir. Verilen örneklerdeki; sağlıklı bir insana zarar vermeyecekken bir şeker hastası için zehir olabilecek sehven şeker

¹⁶⁴ Artuk vd. (B), age. s. 903

¹⁶⁵ Hafizoğulları, Zeki/ Özen, Muharrem: Türk Ceza Kanunu Genel Hükümleri, Ankara, US-A Yayıncılık, 2017, s. 317

¹⁶⁶ Bakıcı Sedat: 5237 Sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Genel Hükümleri, Ankara, Adalet Yayınevi, 2007, s. 672; Hakeri, age. s. 365 vd.

¹⁶⁷ Aydın, Murat: İşlenemez Suç (Elverişsiz Teşebbüs), SÜHF Dergisi, Cilt 21, Sayı 2013/1, s. 83

¹⁶⁸ Alacakaptan, Uğur: İşlenemez Suç, Ankara, AÜHF Yayınları 223, 1967, s. 68

katma eylemi yahut menzilin hemen dışında bir atış nedeniyle hedeflenen zararın meydana getirilememesi ile çok daha uzak bir mevziden atış yapılması sonucunda neticenin doğmaması, somut olayın durumuna göre değerlendirmesi gereken farklı elverişlilik durumlarıdır.

Çalışma konusu suç tipinde yüksek mahkeme kararına¹⁶⁹ da paralel olarak, kartın failin eline geçmeden önce iptal edilmiş olması yahut kartın ele geçirilen sanal kimliğinin yanlış olması¹⁷⁰ durumlarında mutlak bir elverişsizlik bulunması dolayısıyla işlenemez suç mevcut olduğu ancak kart failin eline geçtikten sonra kısıtlama talebinde bulunulduysa burada nispi bir imkânsızlık mevcut olduğundan bahisle suça teşebbüsten sorumluluk mevzubahis olacağı söylenebilecektir. Keza kart limitinin yeterli olmaması, şifrenin bilinmemesi¹⁷¹, hesapta yeterli mevduat olmaması, harcamanın temassız ödeme sınırının üstünde olması vb. engeller de, o ana dair geçici mahiyette olup bir surette aşılabileceğinden, faile verilecek ceza dörtte birinden dörtte üçüne kadar indirilmek üzere hakimnin takdirine bırakılmak kaydıyla teşebbüs uygulamasına el verecektir.

1.6.2 İştirak

Dilimize Arapça'dan gelen iştirak kelimesi¹⁷² ortaklık, paydaşlık etmek gibi anlamları karşılamaktadır. Ceza hukuku bağlamında iştirak ise, kanuni tanımda yer alıp suçu var eden fiilleri birlikte işleyen¹⁷³, faili suça giden yola sokan¹⁷⁴ yahut

¹⁶⁹ Yargıtay 8. CD. T. 27.06.2016 E. 2016/4767 K. 2016/8462 “Hırsızlık suretiyle ele geçirilen suça konu kredi kartının mağdur tarafından iptal edilmesi nedeniyle kullanılmasının. Mümkün bulunmayıp vasıtanın elverişli olmaması karşısında eylemin işlenemez suç niteliğinde olduğu...”

¹⁷⁰ Yargıtay 8. CD. T. 23.07.2017 E. 2017/1121 K. 2017/3106 “... banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suçunun oluşabilmesi için başkasına ait kredi kartı kullanılarak menfaat sağlanması gerekmekte olup kart bilgilerinin mesaj yolu ile karşı tarafa iletilmesi sırasında kart numaralarından birinin farklı olarak yazılması nedeni ile kullanılmasının mümkün bulunmayıp vasıtanın elverişli olmaması...”

¹⁷¹ Yargıtay 8. CD. T. 08.04.2014 E. 2013/11306 K. 2014/8867 “Suça sürüklenen çocuğun, mağdura ait banka kartları ile farklı ATM’lerden değişik zamanlarda para çekmeye kalkışmaktan (şifreyi bilmemesine rağmen) ibaret eyleminin, zincirleme şekilde banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması suretiyle yarar sağlamaya teşebbüs suçunu oluşturduğu...”

¹⁷² “1. Ortaklık, ortak olma, paydaşlık. 2. Bir işte yer alma, paydaşlık etme. 3. Bir işe, bir düşünceye katılma, katılım”, TDK Güncel Türkçe Sözlük

¹⁷³ TCK. m. 37/1 “Suçun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu olur.

¹⁷⁴ TCK. m. 38/1 “Başkasını suç işlemeye azmettiren kişi, işlenen suçun cezası ile cezalandırılır.”

suçun işlenmesine bile isteye yardım eden¹⁷⁵ herkesi sorumlu kılan düzenlemeleri ifade etmektedir. Bu noktada dikkat edilmesi gereken husus iştirak halinde buldukları kabul edilen kişilerin aynı suç işleme iradesiyle hareket etmeleridir. Farzı misal bir kişiyi öldürmek için birbirlerinden habersiz konut kundaklayan kişiler iştirak içinde değerlendirilemeyecekken, bir hırsızlık sonucunda kişileri olay mahallinden kaçırarak kişi her ne kadar çalma eylemine katılmasa da suça iştirak içinde bulunacaktır.

Daha önce de bahsedildiği üzere özgü suç sınıfında bulunmayan çalışma konusu suçlar¹⁷⁶, iştirak iradesiyle kasten işlenmiş suçlara dair genel hükümlere¹⁷⁷ tâbi olacaktır. Gerçek bir banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suçu birden fazla hareketli bir suçtur. Kanun, suçun oluşması adına müteakip hareketler aradığı ve hareket tanımlarını geniş tuttuğu için, iştirak genellikle müşterek faillik bakımından kendini göstermektedir. Müşterek faillikte, alınan beraber suç işleme kararına bağlı olarak, icra hareketlerinin birlikte gerçekleştirilmesi ve fiillerin icrası üzerinde müşterek bir hakimiyet kurulmaktadır.¹⁷⁸ Somut örnek bakımından ele almak gerektiğinde; kapkaççılık¹⁷⁹ yaparak başkasına ait cüzdanı ele geçiren kişinin, cüzdandan çıkan kartı bir arkadaşına verdiği ve arkadaşının bu kartla menfaat temin ettiği durumda, cüzdanı çalan kişinin TCK. m. 245/1'deki suç ile alakalı bir kastı olmadığı ve kartı usulsüz kullanan arkadaşının da cüzdanın çalınmasında bir iştiraki olmadığı açıktır. Ancak kartın ele geçirilişinden menfaat teminine kadar bu kişilerin ortak bir gayeyle hareket ediyor olduğu varsayımında, müşterek faillik uyarınca her birinin iki suçtan da ayrı ayrı sorumluluklarının bulunduğu söylenebilecektir.

Ayırt etme gücü olan bir kişinin suç işleme kararını güçlendirmek yahut zihninde suça dair hiçbir yük bulunmazken kişiyi suça yöneltmek suretinde görünen

---

¹⁷⁵ TCK. m. 39/1 “Suçun işlenmesine yardım eden kişiye, işlenen suçun ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirmesi halinde, onbeş yıldan yirmi yıla; müebbet hapis cezasını gerektirmesi halinde, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hallerde cezanın yarısı indirilir. Ancak, bu durumda verilecek ceza sekiz yılı geçemez.”

¹⁷⁶ Aksi görüş: Tezcan vd., age. s. 771

¹⁷⁷ TCK. m. 40 “Suça iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Suçun işlenişine iştirak eden her kişi, diğerinin cezalandırılmasını önleyen kişisel nedenler göz önünde bulundurulmaksızın kendi kusurlu fiiline göre cezalandırılır.”

¹⁷⁸ Akbulut, Berrin: Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2018, s. 672

¹⁷⁹ “Kapıp kaçmak yoluyla hırsızlık yapan kimse”, TDK Güncel Türkçe Sözlük

azmettirme hali, suç tipinin kanuni tanımı bakımından uygulamaya yer vermemektedir.¹⁸⁰ Zira başka birine suç işletmek olarak özetlenebilecek azmettirme kurumu, halihazırda bu suçun anlatımında yer almaktadır. Suç tanımının oldukça geniş perspektiften bakılarak yapılması dolayısıyla kartı usulsüz kullandıran her daim fail olmaktadır. Kartın kullanıldığı kişi, bunun hukuka aykırı olduğunu bilmemesine rağmen ikna edildiyse kartı kullanan bakımından suç oluşmazken başkasının iradesini kullanan kişi bakımından dolaylı faillik kurumu uyarınca tam sorumluluk doğar.¹⁸¹ Şahsi cezasızlık sebebine sahip birini azmettiren herhangi bir tartışmada bulunulmaksızın “kullandıran” ifadesi dolayısıyla suçun tam cezası ile cezalandırılmaktayken, failin tam ceza alacağı varsayımında azmettirenin şahsi cezasızlık sebebine sahip olması halinde ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilecektir.¹⁸²

1.6.3 İçtima

Bir araya gelme, kaynaşma, toplanma gibi anlamları karşılayan içtima kavramı¹⁸³, hukukumuzda; failin bir ya da daha fazla hareketi ile, kanunun aynı hükmünü birden fazla kez yahut farklı hükümlerini bir veya daha fazla kez ihlal etmesi neticesinde cezalandırılmasının nasıl yapılacağını belirleyen düzenlemeleri ifade etmektedir. Türk ceza sistematigi esasen hareket sayısınca suç ve cezayı ifade eden gerçek içtimayı kabul etmektedir. Bu husus, Adalet Komisyonu raporunu da ihtiva eden içtihadı birleştirme kararında¹⁸⁴ özet olarak şu şekilde anlatılmıştır: “ceza hukukunun temel kurallarından birisi, ‘kaç fiil varsa o kadar suç, kaç suç varsa o kadar ceza vardır’ şeklinde geçmektedir ve bu genel kuralın istisnai halleri, suçların içtimaları bölümünde belirlenmiştir. Anılan istisnalar haricinde, işlenen her bir suç ayrı ayrı cezaya dayanak olacaktır. Böylece verilen her ceza, diğerinden bağımsız bir şekilde ortaya konacaktır” şeklinde ifade edilmiştir. Kuralın anılan istisnalarına,

---

¹⁸⁰ TCK. m. 245/1 “rızası olmaksızın bunu kullanarak veya kullandırarak kendisine veya başkasına yarar sağlarsa

¹⁸¹ Özbek, age. s. 1041

¹⁸² Ekici Şahin, Meral: İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Suça Etki Eden Nedenlerin Şeriklere Sirayeti, AÜHF Dergisi, S. 2015/3, s. 651

¹⁸³ “Toplanma, toplantı”, TDK Güncel Türkçe Sözlük

¹⁸⁴ Yargıtay CGK. T. 20.05.2014 E. 2013/465 K. 2014/276

kanunun ‘suçların içtimaı’ bölümünde; bileşik suç¹⁸⁵, zincirleme suç¹⁸⁶ ve fikri içtima¹⁸⁷ başlıkları altında yer verilmiştir.”

1.6.3.1 Bileşik Suç

Devletlerin izlediği suçla mücadele politikası gereği zaman zaman birden fazla suç birleştirilerek tek bir yeni suç ihdas edilmektedir. Bu durumlarda her ne kadar yeni suçun öğeleri olan suçlar tek tek işlenmiş gibi zannedilse de yalnızca birleştirme neticesinde oluşan suç tipi var kabul edilmekte ve fail sadece bu yeni suçtan cezalandırılmaktadır.¹⁸⁸ Anlatımı yapılan suçlar kanunda bileşik suç olarak geçmekle içtima hükümlerinden muaf kılınmıştır.¹⁸⁹ Kanuni tanımından da anlaşılacağı üzere bileşik suçun varlığından söz edebilmek için biri diğerinin unsuru yahut ağırlaştırıcı nedeni olan iki farklı suç aranacak ve bunların tek işlenmesi durumunda tek fiil sayılacağı kanunda açıkça düzenlenecektir.¹⁹⁰

Gerçek bir banka veya kredi kartının usulsüz kullanılmasında kartın ele geçiriliş biçiminin hırsızlık, yağma dolandırıcılık, güveni kötüye kullanma, kaybolmuş eşya üzerinde tasarruf vb. suçlarla ilişkilendirildiği durumlarda bu hareketlerin suçun kanuni unsurunda bulunup bulunmadığı incelenmelidir. Anlatımda yer verildiği üzere bileşik suçlar ancak kanunun tanımlamasıyla var olduklarından “kartın her ne suretle olursa olsun ele geçirilmesi veya elde bulundurulması” manasındaki kanuni ifadenin bir birleşme kabul edilip edilmeyeceği hususu tartışmalıdır. Zira suça konu kartı ele geçiriş biçiminin; daha önceki hukuksuzluklara bir kalkan olup bunları suç içinde erittiğini mi yoksa hukuka uygun

¹⁸⁵ TCK. m. 42 “Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suça bileşik suç denir...”

¹⁸⁶ TCK. m. 43 “Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir...”

¹⁸⁷ TCK. m. 44 “İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır.”

¹⁸⁸ Akbulut, age. s. 752

¹⁸⁹ TCK. m. 42 “Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suça bileşik suç denir. Bu tür suçlarda içtima hükümleri uygulanmaz.”

¹⁹⁰ Yargıtay CGK T. 13.02.1984 322-64 sayılı kararı “...eriyen ve eriten başka ifade ile kaynaşan suçlardan biri diğerinin unsuru veya ağırlaştırıcı sebebinin teşkil ettiğinin yasada açıkça gösterilmesi şarttır ve bu şart suç ve cezaların kanuniliğinin gereğidir...”

bir şekilde devralınmış bir kartla dahi bu suçun işlenebileceğini mi kastettiği muamması doktrinde farklı şekillerde çözümlenmektedir.

Düzenlemede yer alan “her ne surette olursa olsun” ifadesinin, bileşik suç yaratmaktan ziyade hukuka uygun ele geçirmede rıza dışı kullanım olursa dahi suçun oluşacağını belirtmek için konulduğu kanaatindeki görüş¹⁹¹, suçun müeyyidesi bakımından bu fikre özetle şu şekilde sağlama yapmaktadır: “Çalışma konusu suçun bileşik suç olduğu varsayımında bileşen kabul edilebilecek suçlara verilebilecek en belirgin örnekler hırsızlık, dolandırıcılık, güveni kötüye kullanma ve yağmadır. Kanun bu suçlardan; hırsızlığın basit hali için bir yıldan üç yıla, güveni kötüye kullanmanın basit hali için altı aydan iki yıla, dolandırıcılığın basit hali için ise bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası düzenlemektedir. Her üç maddenin de nitelikli halleri devreye girdiğinde cezanın, yedi yıla kadar ulaşabileceği görülmektedir. Yağmanın basit hali için ise altı yıldan on yıla kadar hapis cezası öngörülmektedir. Gerçek bir banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılmasındaki müeyyide ise, üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası ve beş bin güne kadar adli para cezasıdır. Görüleceği üzere hırsızlık, güveni kötüye kullanma veya dolandırıcılık suçlarının bu suçun bileşeni olduğu ihtimalde, cezai müeyyide açısından bir orantısızlık söz konusu olmaktadır.”

Karşıt görüş ise, “her ne suretle olursa olsun” ifadesinin hukuka uygun veya değil tüm ele geçirmeleri kapsar nitelikte açık bir anlamına sahip olmakla tipiklik unsurunu düzenlediğini, şayet hukuka aykırı ele geçirmeler değerlendirme dışı bırakılarak sadece hukuka uygun ele geçirmeleri kapsayacak şekilde uygulamada bulunulursa ceza hukukumuzda hâkim olan “suçta ve cezada kanunilik”¹⁹² ilkesinin ihlal edileceğini belirtmektedir.¹⁹³ Bu minvaldeki bir diğer görüşe göre dolandırıcılık, güveni kötüye kullanma, yağma ve hırsızlık gibi suçlarla çalışma konusu suç tipi

---

¹⁹¹ Taner, Fahri Gökçen: Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu Bir Bileşik Suç Mudur?, AÜHF Dergisi, 2007, s. 79

¹⁹² TCK. m. 2/1 “Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz.”

¹⁹³ Dülger, age. s. 496

arasında “tüketen-tüketilen norm ilişkisi”¹⁹⁴ bulunmakta olup fail yalnızca TCK. m. 245/1 uyarınca cezalandırılmalıdır.¹⁹⁵ Suçun bileşik olarak düzenlenmediğini kabul etmekle birlikte her durumda iki ayrı suçtan da cezalandırılma yapmasının gerekli olmadığını savunan bir diğer görüş¹⁹⁶ ise, failin aynı olduğu hallerde bizzat ikincil netice için hareket edildiğini yani kart her ne kadar hukuka aykırı ele geçirilmiş olsa da esasen TCK m. 245/1’deki suçu işleme kastının bulunduğunu belirtmektedir.

Kanaatimize ve doktrinin ağırlıklı olarak odaklandığı¹⁹⁷ görüşe göre anlamı üzerinde ihtilafa düşülmekle farklı içtihatlarda bulunulan “her ne surette olursa olsun” ifadesi kartın ele geçirilişinin önemli olmadığını, eğer menfaat tesis etmeye ilişkin bir rıza dışı kullanım varsa bunun çalışma konusu suçu var edeceğini anlatmaktadır. Bu surette, yerleşik yüksek yargı uygulamasına¹⁹⁸ da paralel düşecek

---

¹⁹⁴ Bileşik suç içtimanın bir çeşididir. İçtimanın varlığından bahsedebilmek içinse asli-yardımcı norm, genel-özel norm, tüketen-tüketilen norm gibi çeşitleri bulunmaktadır. Bu çeşitler, bir olaya uygulanabilir nitelikte birden fazla normun mevcut olması halinde birinin diğer(ler)ini kapsar mahiyette olması ile o kapsayıcı seçebilmek adına dayanak teşkil etmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Artuk vd. (A), age. s. 782 vd.

¹⁹⁵ Tezcan vd., age. s. 771

¹⁹⁶ Katoğlu, Tuğrul: Banka veya Kredi Kartlarının Kullanımı İle İlgili Suçlar, Hukuki ve Cezai Açından Banka ve Kredi Kartı Sempozyumu, Ankara, BÜHF ve BKM, 2009, s.99 vd.

¹⁹⁷ Artuk vd. (B), age. s.898; Günarslan, age. s.117; Yıldız, age. s.228

¹⁹⁸ Yargıtay CGK T.30.03.2010 E.2010/11-17 K.2010/65; “TCY’nın 245/1. maddesinde yer alan “her ne suretle olursa olsun” ifadesi ile banka veya kredi kartının yasalarda suç oluşturmayan eylemlerle ele geçirilmesi kastedilmektedir. Bu düzenleme ile yasa koyucu, banka ya da kredi kartının failin eline hukuka uygun yollardan geçmesi halinde doğabilecek duraksamaları gidermek istemiş ve bu ele geçirme hukuka uygun olsa bile banka ve kredi kartlarının kötüye kullanılmasını yaptırma bağlamıştır... 5237 sayılı TCY’nın hazırlanmasında esas alınan asıl kural gerçek içtima olup “kaç fiil varsa o kadar suç, kaç suç varsa o kadar ceza” söz konusu olacaktır. Nitekim Adalet Komisyonu raporunda bu husus; “Ceza hukukunun temel kurallarından birisi, ‘kaç fiil varsa o kadar suç, kaç suç varsa o kadar ceza vardır’ şeklinde ifade edilmektedir. Bunun istisnaları, suçların içtimaı bölümünde belirlenmiştir. Bu istisnalar dışında, işlenen her bir suçla ilgili olarak ayrı ayrı cezaya hükmedilecektir. Böylece verilen her bir ceza, bağımsızlığını koruyacaktır” şeklinde ifade edilmiştir (TBMM Adalet Komisyonu’nun 03.08.2004 gün ve 1/593-60 sayılı Raporu). Bu kuralın istisnaları ise, 5237 sayılı TCY’nın “suçların içtimaı” bölümünde, 42 (bileşik suç), 43 (zincirleme suç) ve 44. (fikri içtima) maddelerinde düzenlenmiştir... 5237 sayılı Yasanın 245/1 maddesinde düzenlenen banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması suçunun yasadaki düzenleniş şekli gözönüne alındığında bileşik suç olarak düzenlenmediği görülmektedir. Banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suçu ile birlikte oluşabilecek diğer suçlara yasadaki öngörülen ceza miktarları da, bu suçun bileşik suç olarak düzenlenmediğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu nedenle, banka veya kredi kartının hukuka aykırı olarak ele geçirilmesi durumunda oluşabilecek hırsızlık, yağma, güveni kötüye kullanma, dolandırıcılık gibi suçlar ile banka veya kredi kartlarını kötüye kullanma suçu arasında gerçek içtima kuralı uygulanarak fail her bir suçtan ayrı ayrı cezalandırılmalıdır. (Veli Özer Özbek, Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu, Bilişim Hukuku Konferansı, Yargıtay Başkanlığı, 2008, s.108; Fahri Gökçen TANER, “Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu Bir Bileşik Suç mudur?”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl: 2007, Cilt 56, Sayı 2, s. 80). Bu açıklamalar ışığında birinci uyumsuzluk konusu değerlendirildiğinde; 5237 sayılı TCY’nın 245/1 maddesindeki banka veya kredi kartlarını kötüye kullanma suçu bileşik suç olarak düzenlenmemiş

şekilde TCK. m. 245/1'deki suçun bir bileşik suç olmadığı, bu suç işlenmek üzere bir kart suç teşkil eder şekilde ele geçirilirse gerçek içtima kuralları gereğince ayrıca bu suçtan da cezalandırma yapılacağı söylenebilecektir.

1.6.3.2 Zincirleme Suç

Fail, kanunun amir hükümlerini her ihlal ettiğinde bir suç işlemektedir. Bu suçların cezalandırılması ise azamî ıslahı sağlayacak şekilde ceza politikasının öngördüğü usuller üzere yapılmaktadır.¹⁹⁹ Hukukumuz, hem suç adedince artacak kümülatif cezaların ıslaha yönelik olmayacağı²⁰⁰ kabulüyle hem de seri suçlardaki ispat kabilinden zorlukları aşmak için²⁰¹ zincirleme suç hükümlerini düzenlemiştir. Zincirleme suç, her biri tek başına kanunun tipikliğine uygun düşen birden fazla hareketin hukuken tek bir fiilde birleştirilmesi ve failin o fiilin ifade ettiği suç üzerinden yasal oranlarda artırım yapılarak cezalandırılması anlamına gelmektedir.²⁰² Kanuni düzenlemeye²⁰³ göre zincirleme suç hükümlerinden bahsedebilmek için aynı suçun birden çok kez, aynı suç işleme kararı kapsamında, aynı kişiye karşı, birbiriyle ilintili sayılabilecek farklı zaman dilimlerinde işlenmesi ve ayrıca maddenin istisnası kapsamına alınan suçlardan²⁰⁴ olmaması gerekmektedir. Bu kıstaslara bağlı kalmak kaydıyla bir suçun zincirleme surette işlendiği tespit edildiğinde, suçun tamamlanması yahut teşebbüs aşamasında kalması herhangi bir önem arz

---

olup yasa maddesinde geçen “her ne surette olursa olsun” ifadesi banka veya kredi kartlarının sadece hukuka uygun yollardan ele geçirilmesini kapsamaktadır. Bunun sonucu olarak; sanığın kurduğu düzenek ile ATM makinesine para çekmek için gelen mağdurların şifresini de öğrenmek suretiyle ele geçirdiği, ekonomik değeri bulunduğu kuşku bulunmayan menkul mal niteliğindeki banka kartı ile başka bir ATM cihazına gidip para çekmesi şeklinde gerçekleştirdiği eylemlerinde banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suçu yanında hırsızlık suçu da oluşmaktadır.”

¹⁹⁹ Dannecker, Gerhard(ç. Özbek, Veli Özer): Avrupa’da “Aynı Fiilden Dolayı Ancak Bir Ceza Verilebileceği” İlkesinin Getirdiği Garanti - Suç Politikası, Ankara, Seçkin Yayıncılık, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi/5, 2006, s. 97 vd.

²⁰⁰ Yıldız, Ali Kemal: Kriminolojinin Ceza Hukukunun İnsan Anlayışı Üzerindeki Etkisi - Suç Politikası, Ankara, Seçkin Yayıncılık, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi/5, 2006, s. 224 vd.

²⁰¹ Akbulut, age. s. 757

²⁰² Hakeri, age. s. 441

²⁰³ TCK. m. 43/1 “Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır. (Ek cümle: 29/6/2005 – 5377/6 md.) Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır”.

²⁰⁴ TCK. m. 43/3 “Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz.”

etmeksizin²⁰⁵, hâkim kendisine tanınan takdir yetkisi²⁰⁶ çerçevesinde dörtte birden dörtte üçe kadar gerekçelendirmek suretiyle serbestçe cezada artırım yapabilecektir. Doktrinde yer almasına rağmen kanun sistematığımızda kendisine yer bulamayan aynı neviden fikri içtima da zincirleme suç hükümlerine göre uygulama alanı bulmaktadır.²⁰⁷ Tek bir hareketle birden fazla kişiye karşı aynı suçu işlemek şeklinde tanımlanabilecek olan bu hal, daha çok sırf hareket suçlarında görülmektedir. Örneğin tek bir konuşma ile bir kuruldaki tüm bireylere karşı işlenen hakaret, tehdit vb. suçlarda da zincirleme suç hükümlerine gidilmektedir. Bununla birlikte, yukarıda da ele alındığı üzere çalışma konusu suç, birden fazla hareketle ortaya konmaktadır ve kanunda aynı neviden fikri içtimayı düzenleyen fıkraya değil de ilk fıkradaki zincirleme suça örnek teşkil edebilmektedir.

Gerçek bir banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suçunun anlatılan kriterler ışığında birden fazla kez işlenmesi durumunda zincirleme suç hükümlerinin uygulanacağı hususu tereddüt barındırmamaktadır.²⁰⁸ Tek suç işleme kararı altında, aynı kişinin hakkını ihlal eder surette birden fazla kez rıza dışı kullanımla banka veya kredi kartı suçu işlendiğinde, zincirleme suç hükümlerine gidilebilmesi için bu suçlar arasındaki zamana, miktarın eski suçun devam hareketi mi olduğu, zincirleme sayılacak yeni bir suç mu olduğu yoksa yeni bir karar neticesinde işlenen bir suç mu olduğu nazarıyla dikkat edilmelidir. Çekilen paranın yeterli gelmeyip çok yakın bir zamanda tekrar para çekilmesi, günlük limitin dolması nedeniyle yeni günün ilk saatlerinde tekrar işlem yapılması gibi haller aradaki zamanın çok az olması nedeniyle tek suçun devam hareketleri olarak kabul edilecekken²⁰⁹, yeni bir suç

---

²⁰⁵ Günarlan, age. s. 122

²⁰⁶ Yargıtay 5. CD. T. 31.05.2012 E. 2012/2078 K. 2012/6051 “...olayın oluş şekli, suç sayısı, suçların ağırlığı, sanıkların kişiliği ve suçu sürdürmedeki ısrarlı tutumları göz önüne alınarak zincirleme suç nedeniyle yapılacak artırımın ... takdirde hataya düşülerek ...”

²⁰⁷ TCK. m. 43/2 “Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, birinci fıkra hükmü uygulanır.”

²⁰⁸ Yargıtay 8. CD. T. 03.12.2015 E. 2015/8839 K. 2015/25196 “...sanığın mağdura ait kredi kartları ile değişik zamanlarda harcama yapmasının zincirleme suç oluşturduğu...”

²⁰⁹ Yargıtay 11. CD. T. 10.03.2010 E. 2007/5251 K. 2010/2624 “...şifresini bilmediği şikayetçiye ait bir adet İ.B. kredi kartı ile aynı zaman diliminde değişik şifreler denemek suretiyle üç kez para çekmeye çalışan sanığın eyleminde teselsül hükmünün uygulanamayacağı...”

Yargıtay 8. CD. T. 03.03.2016 E. 2015/13318 K. 2016/2610 “...Sanığın müşteriye ait bankamatik kartı ile aynı banka ATM'sinden 3 dakika içinde arka arkaya 4 kez para çekme eyleminde TCK'nın 43. Maddesindeki koşulların oluşmadığı...”

işleme kararı alındığını düşündürecek kadar fazla zamanın önceki suç üzerinden geçmesiyle de zincirleme suç hükümlerinden bahsedilemeyecektir.

Zincirleme suç açısından üstünde durulması gereken bir diğer husus, oluşan suç sayısının tespitinde kart çıkaran kuruluşun mu yoksa kart kullanıcısının mı esas alınacağıdır. Yeni kanuni düzenlemenin yapılmasından günümüze, doktrin ve yargı kararları bu muğlaklığı gidermeye uğraşmış ve en nihayetinde suçun mağdurunun, malvarlığına olan teknik anlamda limitsiz, kartın malvarlığına erişiminin tamamı ölçütündeki saldırı sebebiyle kart kullanıcısı olduğu hususu genel kabul görmüştür.²¹⁰ Ancak doktrindeki ağırlıklı görüş benimsenerek yapılan bu içtihadı birleştirme kararında kanaatimize göre hatalı bir değerlendirme mevcuttur. Zira, “kartın kendisine verilmesi kişi”nin de mağdur olduğu yönündeki ifade, anılan karara dayanak teşkil eden, zararın doğduğu yere odaklanılarak mağdurun belirlenmesi yöntemine aykırı düşmektedir. Kart çıkaran kuruluşun hakimiyet alanından çıkmakla birlikte kartın kendisine teslim edileceği kişiye henüz ulaşmayan kart, mevzuata göre²¹¹ kart bilgilerini de başka bir surette öğrenmediyse henüz kart kullanıcısının sorumluluğunda olmayacaktır. Örneğin, aynı kart çıkaran kuruluş tarafından farklı kişiler adına düzenlenmekle birlikte henüz kullanıcılarına teslim edilmemiş olan kartları ele geçirip kullanan failin, anlatımlar ışığında tek bir suç işlemiş sayılacağı ancak kart adedince zincirleme suç işlediğinden bahisle artırım yapılacağı söylenebilecektir. Aynı kart kullanıcısına ait kötüye kullanıma konu edilen birden fazla kartın da aynı kart çıkaran kuruluş tarafından verilip verilmemesi önem arz etmeksizin zincirleme suça gireceği söylenebilecektir.²¹²

---

²¹⁰ Yargıtay CGK. T. 04.10.2011 E. 2011/6-166 K. 2011/213 “TCY'nın 245/1. Maddesinde düzenlenen suçun mağduru kredi veya banka kartı hamilidir. Ayrıca birinci fıkrada; 'kartın kendisine verilmesi gereken kişi' den söz edilmekte olup bu kişi de esasen kart hamilidir. Suçun işlenmesinde her ne kadar banka ve kredi kurumunun bilişim sistemi aracı olarak kullanılmakta ve banka kartlarının mülkiyeti bankaya ait ise de; bu hususlar suçun mağduru olduğu anlamına gelmemekte, bu durumda banka veya kredi kurumları 'suçtan zarar gören' konumundadır.”

²¹¹ 5464 sayılı BKKK. M. 15/1 “Kart kullanımından doğan sorumluluk, sözleşme imzalandığı ve kartın zilyetliğine geçtiği veya fiziki varlığı bulunmayan kart numarasının öğrenildiği andan itibaren, kart hamiline aittir.”

²¹² Yargıtay 8. CD. T. 27.06.2013 E. 2013/8659 K. 2015/19350 “... TCK'nın 245/1. Maddesinde düzenlenen başkasına ait banka veya kredi kartını kötüye kullanma suçunun mağduru hesap sahibi olan gerçek veya tüzel kişiler olduğu, aynı kişiye ait farklı bankalarca tahsis edilmiş banka veya kredi kartı sayısı nedeniyle bağımsız suçtan bahsedilemeyeceği ... zincirleme suç hükümlerinin uygulanabileceği...”

1.6.3.3 Fikri İçtima

Kanun fikri içtima maddesinde²¹³; failin icra ettiği bir fiil ile birden fazla suç işlenmesi halinde, mevcut suç sayısı ile ilgilenmeden en ağır cezayı gerektiren ile cezalandırılacağını düzenlemekle esasen farklı neviden fikri içtimayı anlatımına konu etmiştir. Doktrinde yer alan bir diğer tür ise, yukarıda zincirleme suç hükümleri altında düzenlendiği ifade edilen aynı neviden fikri içtimadır. TCK. m. 44'teki fikri içtima düzenlemesinin, kişinin işlediği bir fiil ile birden fazla kez cezalandırılmasının önüne geçmeye hizmet etmekte olduğu adalet komisyonu gerekçesinde şu şekilde yer almaktadır: *“Madde metninde, farklı neviden fikri içtima düzenlenmiştir. Kişi, işlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşumuna neden olabilir; ancak non bis in idem kuralı gereğince bu fiilden dolayı ancak bir defa cezalandırılabilir. Gerçekleştirdiği fiilin birden fazla farklı suçun oluşumuna neden olması durumunda, failin bu suçlardan en ağır cezayı gerektiren suç nedeniyle cezalandırılması yoluna gidilmelidir. Böylece, bir fiilden dolayı kişinin birden fazla cezalandırılmasının önüne geçilmek amaçlanmıştır. Bir suçun temel ve nitelikli şekillerinin dışındaki suçlar, fikri içtima uygulamasında farklı suç olarak kabul edilmelidir. Gerek doktrinde gerek uygulamamızda, hedefte sapma durumunda da fikri içtima hükmünün uygulanması gerektiği konusundaki görüş hâkimdir. Bu nedenle, kanuni düzenlemede hedefte sapmanın şahısta yanılma ile birlikte değerlendirilmesinden vazgeçilmiştir. Örneğin bir kişiyi yaralamak için fırlatılan sopa, mağduru yaraladıktan sonra veya mağdura isabet etmeden vitrin camına çarparak kırılmasına neden olabilir. Bu durumda, sopa fırlatma fiiliyle hem tamamlanmış veya teşebbüs aşamasında kalmış kasten yaralama suçu hem de başkasının malına zarar verme*

Yargıtay 11. CD. T. 25.11.2010 E. 2010/12241 K. 2010/13287 *“Sanığın haksız olarak ele geçirdiği şikayetçinin farklı bankalara ait olan 2 adet gerçek kredi kartı ile değişik zamanlarda banka ATM'lerinden para çektiğinin anlaşılması karşısında; sanığa yüklenen 5237 sayılı TCK'nun 245/1. maddesinde öngörülen “banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması” suçundan verilen cezanın zincirleme suç hükümleri gereğince artırılması gerektiği...”*

Yargıtay 8. CD. T. 18.04.2013 E. 2012/32433 K. 2013/12325 *“... TCK'nun 245/1. Maddesinde düzenlenen başkasına ait banka veya kredi kartını kötüye kullanma suçunun mağduru hesap sahibi olan gerçek ya da tüzel kişiler olduğu, aynı kişiye ait farklı bankalarca tahsis edilmiş banka veya kredi kartı sayısı nedeniyle bağımsız suçtan bahsedilemeyeceği, aynı kişiye ait farklı bankalarca tahsis edilmiş birden fazla banka veya kredi kartının değişik tarihlerde kullanılması halinde zincirleme suç hükümlerinin uygulanabileceği, kart sayısınca suç oluşmayacağı...”*

²¹³ TCK. m. 44. *“İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır.”*

suçu işlenmiş olmaktadır. Aynı şekilde, bir kişiyi öldürmek için ateşlenen silâhtan çıkan kurşun, mağdura isabet etmeden duvara çarpması nedeniyle sekerek bir başkasının ölümüne veya yaralanmasına neden olabilir. Bu durumda, hedeflenen kişi açısından kasten öldürme suçu teşebbüs aşamasında kalmıştır; ancak, sekme sonucunda ölümüne veya yaralanmasına neden olunan kişi açısından ise, taksirle öldürme veya taksirle yaralama suçu işlenmiş olmaktadır. Bu gibi durum-larda kişi işlediği bir fiille birden fazla farklı suçun oluşumuna neden olmaktadır ve bu suçlardan en ağır cezayı gerektireni ile cezalandırılmasıyla yetinilmelidir.”

Gerçek bir banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suçunda hareket; kartın ele geçirilişi, kullanılışı yahut kullandırılışı şeklinde kendisini gösterebilecektir. Bu noktada gerekçede örneklenen yönde birden fazla suç oluşması; “hırsızlık”, “güveni kötüye kullanma”, “dolandırıcılık”, “yağma”, “kaybolmuş veya hata sonucu ele geçmiş eşya üzerinde tasarruf” ile “suç eşyasının satın alınması veya kabul edilmesi” vb. suçların işlenmiş olmasıyla kartın elde edilmesi ihtimalinde, kısıtlı surette incelenebilecektir. Sayılan suç tipleri ile çalışma konusu suçun hareketi arasında bağlantı kurulabildiği takdirde fikri içtimadan söz edilebilecektir. Ancak yukarıda da bahsedildiği üzere bu suçların maddi unsurları birbirinden farklı olduğundan bir kısmı için fikri içtima hükümlerinin uygulama alanı bulamayacağı da söylenebilecektir. Bu ön kabulün ardından sayılan suç tipleri ile gerçek bir banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suçu arasındaki bağ fikri içtima bağlamında ele alınabilecektir.

Kanun hırsızlık suçunu²¹⁴ zilyedinin rızası olmaksızın taşınır bir malı kendisi yahut bir başkasına yarar sağlamak için yerinden almak olarak tanımlamaktadır. Bu suç, eşyanın bulunduğu yerden alınmasıyla oluşmakta ve zilyedinin hakimiyet alanından çıkarılmasıyla tamamlanmaktadır. Çalışma konusu suçun maddi unsuru ise suça konu kartın “kullanılması yahut kullandırılması” olup ancak bu hareketler neticesinde menfaat temin edilmesi durumunda suç tamamlanmaktadır. Yani tek bir çalma eylemi neticesinde hem hırsızlık hem de gerçek bir banka veya kredi kartının

---

²¹⁴ TCK. m. 141 “Zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malı, kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak maksadıyla bulunduğu yerden alan kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.”

kötüye kullanılması suçu işlenememektedir. Ek olarak, suç konusu da ortak yahut ilişkilendirilebilir nitelik taşımamaktadır. Yüzeysel olarak bakıldığında; her ne kadar hususi olarak kartın çalınmasıyla hırsızlık suçunun işlenebileceği ve bu ele geçirmenin çalışma konusu suç bakımından da gerekli olduğu düşünülse bile TCK. m. 245/1'deki düzenleme kartın kendisine değil, banka veya kredi kuruluşu nezdinde ifade ettiği değere ilişkindir. Ve banka veya kredi kartı da başlı başına bir maddi değer ifade etmediğinden²¹⁵ kanun koyucunun hırsızlık düzenlemesinde engel olmak istediği menfaat ihlaline sebebiyet vermemektedir. Mağdurun çantasını çalan failin olay yerinden uzaklaştıktan sonra derhal çantada bulunan kartla ATM'den para çekmesi durumunda dahi çantanın mağdurun zilyetliğinden çıkması ve mağdurun banka hesabına yapılan müdahale olmak üzere iki farklı netice söz konusudur. Bu surette fiilin tekliği sağlanamayacağından mağdurun her iki suçtan da ayrı ayrı cezalandırılması gerekmektedir.

Çalışma konusu suçun, yağma suçundan elde edilen bir kart kötüye kullanılmakla suretiyle işlenmesi de mümkündür. Kanun, yağma suçunu hırsızlık ile cebir ve tehdit suçlarını bir araya getirmek suretiyle ihdas ettiğinden²¹⁶ esasen hırsızlığa dair açıklamaların yağma suç tipi için de geçerli olduğu söylenebilecektir. Bu minval üzere yağmalanarak alınan bir kart rıza hilafına kullanılır veya kullanırılır da menfaat elde edilirse bir fikri içtima gerçekleşmeyecek olup gerçek içtima uyarınca her iki suç da ayrı ayrı mevcudiyetlerini koruyacaktır.

Dolandırıcılık suçu TCK. m. 157'de, bir kimseyi aldatarak o kimse yahut bir başkasını zarara uğratmak suretiyle kendi veya bir başkasına menfaat sağlama fiilleri şeklinde tanımlanmaktadır. Çalışma konusu suçun kanuni ifadesi göz önünde bulundurulduğunda, yukarıdaki tanımın TCK 245/1 hallerini esas itibariyle kapsamakta olduğu görülecektir. Her iki suçta da rıza hilafına davranarak fail yahut üçüncü kişi lehine menfaat temini şartı mevcuttur. Ancak bir özel düzenleme varsa

---

²¹⁵ Özbek, age. s. 1031

²¹⁶ TCK. m. 148/1 “Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit ederek veya cebir kullanarak, bir malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

genel düzenlemenin ikincil planda kalacağı kabulünün yanında çalışma konusu suç tipinde kartı kullanarak menfaat temin etme şartı mevcuttur. Dolandırıcılıkta ise irade sakatlanarak kartın fiziken elde edilmesi yeterli olup bundan fazlası aranmamaktadır. Bu surette dolandırıcılıkla ele geçirilen kartın rıza hilafına kullanılmasında her iki suçtan da ceza verilmesi gerekmektedir.²¹⁷

Kanun koyucu hukuka aykırı ele geçirilen emtianın yeniden dolaşıma sokulmasının güçleştirilmesi adına, suç eşyasının satın alınması veya kabul edilmesi suçunu ihdas etmiştir.²¹⁸ Bir suç neticesinde elde edildiğinin bilinmesi ve bu bilgi doğrultusunda oluşan kasıtlı hareket edilmesi gereken bu suç tipinde eşyanın zilyetliği kazanıldığı an suç tamamlanmaktadır. Ancak bu tamamlayıcı hareket, çalışma konusu suç tipi için yeterli olmayıp ayrı bir kullanma/kullandırma neticesinde maddi menfaat temin şartını eksik bırakmaktadır. Bu doğrultuda, suç sonucu ele geçirildiğini bilmesine rağmen bir banka veya kredi kartını kabul eden yahut satın alan ardından da bunu kullanarak menfaat temin eden fail, hareketlerde teklik ve doğrusallık bulunmaması dolayısıyla her iki suçtan da cezalandırılacaktır.

Önceki örneklerde suça konu edilen kartın hukuka aykırı elde edilmiş olması işlenmekle birlikte, mevzubahis kart hukukun mahzur görmediği şekillerde de failin eline geçmesi mümkündür. Bireyler aralarında önceden baki yahut o an hasıl olan güven ilişkisine dayanarak emanetlerde bulunmakta ve kanun bu güven ortamını

²¹⁷ Yargıtay 15. CD. T. 09.11.2016 E. 2014/3163 K. 2016/8464 “...sanıkların katılanın kullandığı 05XX XXX XX XX nolu cep telefonuna, ‘tebrikler, değerli müşterimiz dijital fotoğraf makinası MP5 kazandınız, hemen 02XX XXX XX XX’i arayın hediyezi ve tasarruf cihazını almayı unutmayın. 02XX XXX XX XX’ içerikli mesajlar attıkları, katılanın telefonuna gelen bu mesajı okuduktan sonra hediye kazandığını düşünerek, mesajda bildirilen söz konusu şirkete ait telefonu aradığı, sanık S.’nin telefona çıkarak katılana hediye kazandığını belirtip, katılanı kandırmak ve ikna etmek için görüşmenin kayıt altına alındığını, kartından herhangi bir harcama yapılmayacağını, yalnız kredi kartı kullanıcısı olup olmadığını öğrenmeleri için bu bilgileri istediğini söyleyerek aldattığı katılandan kredi kartının ön yüzünde bulunan numarayı aldığı, 06/07/2011 tarihinde katılanın iş yeri adresine gelen kargoyu açtığı, içinde bir adet MP5 cihazı ve elektrik tasarruf cihazı, bunların yanında da sanıkların sahibi ve çalışmanı olduğu şirket tarafından kesilmiş 259 TL bedelli bir fatura ve müştekiye ait kredi kartından sanal alışveriş yapıldığına dair bir slip olduğunu görmesi üzerine şikayetçi olduğu... olayda; sanıkların hileli hareketlerle katılanın kredi kartı bilgilerini haksız ele geçirmeleri şeklindeki eylemlerinin TCK. ’nın 158/1-h maddesinde düzenlenen nitelikli dolandırıcılık suçunu; haksız olarak ele geçirdikleri kart bilgilerini katılanın rızası olmaksızın kullanmak suretiyle gönderdikleri ürün bedelini tahsil etmek şeklindeki eylemlerinin ise ayrıca TCK’nın 245/1. Maddesinde düzenlenen banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması suçunu oluşturduğu...”

²¹⁸ TCK. m. 165 “Bir suçun işlenmesiyle elde edilen eşyayı veya diğer malvarlığı değerini, bu suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, satan, devreden, satın alan veya kabul eden kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.”

baltalayarak menfaat sağlama hallerini cezalandırmaktadır.²¹⁹ Hukuki açıdan problem barındırmayan bu tarz bir ilişki içerisindeki kişiler, kart aracılığıyla da vekaleten iş gördürebilir yahut kartı bir yere teslim konusunda birisini yetkili kılabilirler. Süreç bu noktaya kadar usulüne uygun ilerlese de güven neticesinde teslim edilen kartın rıza hilafına kullanılması, kartı hem TCK. m. 245/1'deki suça hem de TCK. m. 155'teki suça konu edecektir. Bu durumda ise emanete sahip çıkmamak suretinde kartı rıza hilafına kullanmak fiili kanunun aynı anda iki amir hükmünü birden ihlal edecektir. Bu da yukarıda tanımlanan fikri içtima uygulamasına el vermektedir. Çalışma konusu suç tipinin daha özel bir düzenleme olmak ve basit halde daha ağır cezalar öngörmekle uygulama alanı bulacağı düşünülebilecekse de kanunun, güveni kötüye kullanma suçunda TCK. m. 245/1'e kıyasla daha geniş ceza aralığı öngördüğü nitelikli haller de mevcuttur. Bu surette fikri içtima hükümlerinin uygulanma şartları sağlanmış kabul edilecek ve yargılama her iki suçtan da yapılarak yalnızca daha ağır cezayı gerektiren suçtan hüküm kurulacaktır.²²⁰

Çalışma konusu suçlar, elde bulundurulmasının henüz hukuka uygun yahut aykırı bir özellik arz etmediği kartlar aracılığı ile de işlenebilmektedir. Kanun, sahip olduğu düzenleme ile kaybolmuş veya hata sonucu ele geçirilmiş eşyaların esas maliklerine iadesi için çaba göstermeyi aramakta bunun aksine davranışları ise cezalandırmaktadır.²²¹ Anılan sıfatta bir kart elde geçtiğinde, bunun ilgili makamlara ulaştırılmak yerine kartlı ödemeler sistemi imkânları aracılığıyla menfaate konu edilmesi hem gerçek bir banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suçunun hem de kaybolmuş veya hata sonucu ele geçmiş eşya üzerinde tasarruf suçunun hareketi

²¹⁹ TCK. m. 155 “Başkasına ait olup da muhafaza etmek veya belirli bir şekilde kullanmak üzere zilyetliği kendisine devredilmiş olan mal üzerinde, kendisinin veya başkasının yararına olarak, zilyetliğin devri amacı dışında tasarrufla bulunan veya bu devir olgusunu inkâr eden kişi, şikâyet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır.”

²²⁰ Yargıtay 8. CD. T. 22.09.2016 E. 2016/6942 K. 2016/8984 “5237 sayılı TCK'nun 245/1. Maddesinin güveni kötüye kullanma suçunun özel bir düzenlemesi olması karşısında; müştekinin kaybetmemek için sanığa vermiş olduğu cüzdanındaki kartını alarak para çekme ve harcama yapma şeklinde gerçekleşen somut olayda başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılması sureti ile yarar sağlama suçundan hüküm kurulması ile yetinilmesi gerekirken ayrıca güveni kötüye kullanma suçundan da hüküm kurulmak sureti ile fazla ceza tayini”

²²¹ TCK. m. 160 “Kaybedilmiş olması nedeniyle malikinin zilyetliğinden çıkmış olan ya da hata sonucu ele geçirilen eşya üzerinde, iade etmeksizin veya yetkili mercileri durumdan haberdar etmeksizin, malik gibi tasarrufla bulunan kişi, şikâyet üzerine, bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.”

olacaktır. Tıpkı güveni kötüye kullanma suçu ile mukayesede olduğu gibi burada da tek hareketle birden fazla suç oluşmaktadır. Kartı kullanma hareketi ile ilgiliye haber vermeyip malik sıfatıyla tasarrufta bulunma hareketleri teklik barındırdığından özel düzenlemenin varlığı yargılamaya ışık tutacaktır. Diğer maddenin nitelikli hallerinde daha ağır cezayı gerektiren bir ihlal bulunmadığı müddetçe fikri içtima kuralları gereği yalnızca gerçek bir banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suçundan hüküm kurulacaktır.

1.7 Müeyyide ve Zamanaşımı

1.7.1 Müeyyide

Kanun maddesinde tarif edilen suç karşılığında verilecek ceza, “üç yıldan altı yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası” aralığından belirlenecektir. Kanunun lafzında, hapis cezası ile para cezası düzenlenirken “ve” bağlacı kullanılmaktadır. Yargılamayı yapan mahkeme, suçun sübutuna dair kesin kanaate vardığında, hapis cezasının yanında adli para cezasını da belirlemek durumunda olacaktır.²²² Adli para cezası²²³, bir gün karşılığına gelecek bedelin failin durumuna nispetinde değerlendirilerek takdir edileceği, alt ve üst sınırı belirli bir meblağın devlete ödenmesidir. Cezanın hapis veya adli para cezası olarak belirlendiği suç tiplerinde, hapis için öngörülen süreler adli para cezası için de uygulanmaktadır. Ancak çalışma konusu suç örneğinde olduğu gibi hapis cezasının yanında adli para cezası da verilecekse genel düzenlemedeki sürelerle gidilecektir. Bu surette hapis cezası için 3 ila 6 yıl aralığı mevcutken adli para cezası 5 gün ile 730 gün aralığında belirlenecektir. Yukarıda incelendiği üzere esas zararın mağdurun malvarlığında olduğu göz önünde bulundurulduğunda, benzer nitelikteki diğer suçlara kıyasla çalışma konusu suç tipinde daha ağır ve hapis-adli para cezası bakımından orantısız bir düzenleme yapıldığı düşünülebilecektir. Bu durum üzere somut norm denetimi yoluyla Anayasa Mahkemesi’ne giden kanuni düzenleme, suçun konusunun ve

²²² Yargıtay 8. CD. T. 07.03.2017 E. 2016/3591 K. 2017/2263 “...Sanık hakkında TCK’nın 245/1. Maddesi uyarınca hüküm kurulurken hapis cezası yanında adli para cezasına hükmedilmemesi...”

²²³ TCK. m. 52/1 “Adli para cezası, beş günden az ve kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde yedi yüz otuz gündен fazla olmamak üzere belirlenen tam gün sayısının, bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle hesaplanan meblağın hükümlü tarafından Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir.”

korunmak istenen yararın değerlendirilmesiyle adaletsiz ve ölçsüz görülmemiştir.²²⁴ Zira çalışma konusu suçun malvarlığına karşı bir saldırı içermesinin yanında bilişim sistemleri aracılığıyla kamusal iktisadi yaşantıya bir tehdit olduğu ve ekonomik güven ortamına saldırı hüviyeti taşıdığı açıktır. Ek olarak, modern yaşantıda bireylerin malvarlıklarını büyük oranda bankalarda tuttukları ve yeri geldiğinde üzerlerinde çok küçük miktar nakit paralar dahi taşımadıkları herkesçe bilinmektedir. Bu doğrultuda, tüm malvarlığının bulunduğu yere olan saldırının boyutu, diğer malvarlığına karşı suçlarda olduğundan çok daha büyüktür. Bu surette esasen cezanın; failin gerçekleştirdiği saldırının karşılığında hesaplanacak hapis cezası, verdiği maddi zarara göre hesaplanacak olan adli para cezası olarak ikili bir birleşimden oluştuğu aşikardır.

Suç işlediği sabit bulunan fail hakkında; kastî bir suç işlemenin kanuni sonucu olup iddianamede ve dahi mahkeme kararında geçmese bile sanık lehine kazanılmış hak teşkil etmeyen²²⁵ güvenlik tedbirlerine hükmolunur.²²⁶ Ayrıca suç konusu gerçek banka veya kredi kartı yargılama neticesinde sahibine iade edilmelidir.²²⁷ Suçun netice unsuru sayılan para, hizmet, mal vb. maddi menfaatin de

²²⁴ AYM T.05.03.2009 E. 2006/123 K. 2009/43 sayılı karar metni s. 43 dipnotunda yer almaktadır.

²²⁵ Aydın, Hüseyin: Bir Güvenlik Tedbiri Olarak TBMM Üyeliğinden Yoksun Bırakma, İNÜHF Dergisi, C.3, S. 2012/1, s. 345

²²⁶ TCK. m. 53/1 “Kişi, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak;

a) Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden; bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden veya Devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen, atamaya veya seçime tabi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten,

b) Seçme ve seçilme ehliyetinden (...)

c) Velayet hakkından; vesayet veya kayımlığa ait bir hizmette bulunmaktan,

d) Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmaktan,

e) Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten, yoksun bırakılır.”

tTCK. m. 53/5 “Birinci fıkrada sayılan hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla hapis cezasına mahkûmiyet halinde, ayrıca, cezanın infazından sonra işlemek üzere, hükmolunan cezanın yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilir. Bu hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla sadece adli para cezasına mahkûmiyet halinde, hükümden belirtilen gün sayısının yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilir. Hükmün kesinleşmesiyle icraya konan yasaklama ile ilgili süre, adli para cezasının tamamen infazından itibaren işlemeye başlar.”

²²⁷ Yaşar vd., age. s. 6847

mağdurun malvarlığını azaltan hareketlerden kaynaklanmaları nedeniyle müsadere edilmemesi ve mağdura iadesi gerekmektedir.²²⁸

Suçun; organları yahut temsilcileri değil de bizzat tüzel kişinin lehine işlenmesi durumunda, güvenlik tedbirlerine hükmolunacağı kanuni düzenlemede mevcuttur.²²⁹ Kanundaki genel düzenlemeye olan bu atıf neticesinde iznin iptali yahut müsadere yönünde güvenlik tedbirleri uygulanabileceği gibi suçun işleniş fiillerine nazaran daha ağır sonuçlar ortaya çıkmaması adına bu tedbirlere hükmedilmemesi de hâkimin takdirleri arasındadır.²³⁰ Güvenlik tedbirlerine dayanak teşkil edecek olan, suç ile tüzel kişi arasındaki doğal bağlantının kurulabilmesi için, tüzel kişiye verilmiş bir izin ve bu iznin sağladığı yetki kullanılarak işlenmiş bir kartın kötüye kullanımı suçu bulunmalıdır.²³¹

1.7.2 Zamanaşımı

Zamanaşımı kavramı ceza hukuku sistemimizde dava zamanaşımı²³² ve ceza zamanaşımı²³³ olmak üzere iki ayrı madde halinde düzenlenmektedir. Kanun,

²²⁸ Yargıtay 11. CD. T.01.12.2008 E. 2008/14615 K. 2008/12632 “5237 sayılı TCK. ’nın 55. Maddesi gereğince kazanç müsadere, maddi menfaatin suçun mağduruna iade edilememesi halinde mümkün olup yüklenen kredi kartlarının kötüye kullanılması suçlarında... yapılan alışveriş neticesinde elde olunan ve adli emanetin 2007/440 sırasında kayıtlı eşyaların suçun mağdurlarına iadesinin mümkün olduğu gözetilmeden yazılı şekilde müsadere kararı verilmesi...”

²²⁹ TCK. m. 246 “Bu bölümde yer alan suçların işlenmesi suretiyle yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.”

²³⁰ TCK. m. 60/1 “Bir kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunan özel hukuk tüzel kişinin organ veya temsilcilerinin iştirakiyle ve bu iznin verdiği yetkinin kötüye kullanılması suretiyle tüzel kişi yararına işlenen kasıtlı suçlardan mahkûmiyet halinde, iznin iptaline karar verilir. TCK. m. 60/2 “Müsadere hükümleri, yararına işlenen suçlarda özel hukuk tüzel kişileri hakkında da uygulanır.

TCK. m. 60/3 “Yukarıdaki fıkralar hükümlerinin uygulanmasının işlenen fiile nazaran daha ağır sonuçlar ortaya çıkarabileceği durumlarda, hâkim bu tedbirlere hükmetmeyebilir.”

²³¹ Karagülmez, Ali: Bilişim Suçları ve Soruşturma-Kovuşturma Evreleri, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2013, s. 361

²³² 5237 sayılı TCK. m. 66/1 “Kanunda başka türlü yazılmış olan haller dışında kamu davası;

a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda otuz yıl,
b) Müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmibeş yıl,
c) Yirmi yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmi yıl,
d) Beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektiren suçlarda onbeş yıl,
e) Beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlarda sekiz yıl, Geçmesiyle düşer.”

²³³ 5237 sayılı TCK. m. 68/1 “Bu maddede yazılı cezalar aşağıdaki sürelerin geçmesiyle infaz edilmez:

a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarında kırk yıl.

bireylerin muhtemel hak kayıplarının önüne geçmek için yaptığı bu düzenlemelerde, hukuk sistemlerinin öngörülebilir sürelerde işleyişini temin etmeye çalışmıştır. Bu doğrultuda çalışma konusu suç tipinin, düzenlemenin d bendinde yer alan kritere uyduğu görülecektir. Suç dosyasında bulunan deliller bakımından oluşabilecek nitelikli hallerin de zamanaşımını tespit için aranan üst sınırın belirlenmesinde dikkate alınacağından bahisle²³⁴, Cumhuriyet savcısına davanın açılabilmesi için on beş yıllık azami süre verildiği söylenebilecektir. Kanunda durma ve kesilmeye ilişkin düzenlenen hallerde²³⁵ sürenin en çok yarısına kadar uzayabileceği düzenlenmekle uzayan sürenin en fazla yirmi iki yıl altı ay olabileceği açıktır. Madde, failin yaş küçüklüğüne ilişkin lehe iyileştirmeye de yer vermekle çocuğun âlî menfaatini²³⁶ ön planda tutmaktadır.²³⁷

b) Müebbet hapis cezalarında otuz yıl.

c) Yirmi yıl ve daha fazla süreli hapis cezalarında yirmidört yıl.

d) Beş yıldan fazla hapis cezalarında yirmi yıl.

e) Beş yıla kadar hapis ve adli para cezalarında on yıl.”

²³⁴ 5237 sayılı TCK. m. 66/3 “Dava zamanaşımı süresinin belirlenmesinde dosyadaki mevcut deliller itibarıyla suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli halleri de göz önünde bulundurulur.”

²³⁵ 5237 sayılı TCK. m. 67 “(1) Soruşturma ve kovuşturma yapılmasının, izin veya karar alınması veya diğer bir mercide çözülmesi gereken bir meselenin sonucuna bağlı bulunduğu hallerde; izin veya kararın alınmasına veya meselenin çözümüne veya kanun gereğince hakkında kaçak olduğu hususunda karar verilmiş olan suç faili hakkında bu karar kaldırılıncaya kadar dava zamanaşımı durur.

(2) Bir suçla ilgili olarak;

a) Şüpheli veya sanıklardan birinin savcı huzurunda ifadesinin alınması veya sorguya çekilmesi,

b) Şüpheli veya sanıklardan biri hakkında tutuklama kararının verilmesi,

c) Suçla ilgili olarak iddianame düzenlenmesi,

d) Sanıklardan bir kısmı hakkında da olsa, mahkûmiyet kararı verilmesi, Halinde, dava zamanaşımı kesilir.

(3) Dava zamanaşımı kesildiğinde, zamanaşımı süresi yeniden işlemeye başlar. Dava zamanaşımını kesen birden fazla nedenin bulunması halinde, zamanaşımı süresi son kesme nedeninin gerçekleştiği tarihten itibaren yeniden işlemeye başlar.

(4) Kesilme halinde, zamanaşımı süresi ilgili suça ilişkin olarak Kanunda belirlenen sürenin en fazla yarısına kadar uzar.”

²³⁶ Aslan, Beşir: Ceza Hukukunda Yaş Küçüklüğü, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2012, s. 38

²³⁷ 5237 sayılı TCK. m. 66/2 “Fiili işlediği sırada on iki yaşını doldurmuş olup da on beş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, bu sürelerin yarısının; on beş yaşını doldurmuş olup da on sekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, üçte ikisinin geçmesiyle kamu davası düşer.”

1.8 Tahkikat ve Muhakeme Usulleri

1.8.1 Tahkikat

Hukukumuzda esas olan, bir suçun işlendiğini herhangi bir surette haber alan cumhuriyet savcısının, re'sen soruşturmaya başlayıp delilleri toplaması ve bunların hukuki tasnifi yoluyla kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermesidir.²³⁸ Yükseköğretim Kanunu'nda geçen akademik meselelere dair doğrudan dava açma yönündeki istisnai düzenleme²³⁹ haricinde, bir cezalandırma yapılabilmesi için dava açabilme yetkisine sahip tek yetkili cumhuriyet savcısıdır. Kanun, bu genel yetkinin kullanılması için Cumhuriyet savcısına çoğu zaman re'sen davranma hakkı tanırsa da bazı istisnai durumlarda şikâyet düzenlemesi yapmaktadır.²⁴⁰ Kamu düzenine doğrudan saldırı içermeyip mağdur bakımından daha öncelikli zararlar doğuran suçlarda rastlanılan bu şikâyet şartı, yokluğunda soruşturmayı takipsizlik olarak bilinen kamu davası açmaya yer olmadığı kararıyla sonuçlandırmaktadır. Başta şikâyetin mevcut olmasına dayalı davanın açıldığı ancak sonradan şikâyetin çekildiği hallerdeyse davanın açıldığı durumlardaysa davanın düşmesi kararı verilmektedir.²⁴¹ Kanun, Cumhuriyet savcısının şahsi cezasızlık sebeplerinden birinin varlığı halinde takdir hakkını kullanarak dava açmayabileceği düzenlemesine sahiptir.²⁴² Bu surette verilen takipsizlik kararları, diğer takipsizlik kararlarından itiraz konusunda ayrılarak verildiğinde kesin nitelikte olmaktadır.²⁴³ Cumhuriyet savcısı, kamu davasının açılması gerektiği kanaatine sahip olduğu ihtimalinde, ceza

²³⁸ 5271 sayılı CMK. m. 160 “Cumhuriyet savcısı, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlar.”

²³⁹ 2547 sayılı YÖK. m. 53/c fıkrasında lüzumu muhakeme düzenlemesi mevcuttur.

²⁴⁰ 5237 sayılı TCK. m. 70/1 “Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olan suç hakkında yetkili kimse altı ay içinde şikâyette bulunmadığı takdirde soruşturma ve kovuşturma yapılamaz.”

²⁴¹ 5237 sayılı TCK. m. 73/4 “Kovuşturma yapılabilmesi şikâyete bağlı suçlarda kanunda aksi yazılı olmadıkça suçtan zarar gören kişinin vazgeçmesi davayı düşürür ve hükmün kesinleşmesinden sonraki vazgeçme cezanın infazına engel olmaz.”

²⁴² 5271 CMK. m. 171/1 “Cezayı kaldıran şahsî sebep olarak etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasını gerektiren koşulların ya da şahsî cezasızlık sebebinin varlığı halinde, Cumhuriyet savcısı kovuşturmaya yer olmadığı kararı verebilir.”

²⁴³ İtiraza kapalı olan bu tür kararların hak arama özgürlüğüne aykırı olduğuna ilişkin, görüşler için bkz. Birtek, Fatih: Cumhuriyet Savcısının Delilleri ve Fiili Takdir Yetkisi, MÜHF Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.19, S. 2013/2, 982

yargılamasına geçilmesinden önce uzlaşma²⁴⁴, ön ödeme²⁴⁵, kamu davasının açılmasının ertelenmesi²⁴⁶, seri yargılama usulü²⁴⁷ minvalinde birden fazla alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemine başvuru mümkündür.

Çalışma konusu suç, kanuni düzenlemede şikâyete ilişkin bir kayıt geçmemekle re'sen soruşturulup kovuşturulacak suçlar kapsamında kalmaktadır. Bu

²⁴⁴ 5271 sayılı CMK. m. 253/1 “Aşağıdaki suçlarda, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören gerçek veya özel hukuk tüzel kişinin uzlaştırılması girişiminde bulunulur:

a) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı suçlar.

b) Şikâyete bağlı olup olmadığına bakılmaksızın, Türk Ceza Kanunu'nda yer alan; ...

c) (Ek: 24/11/2016-6763/34 Md.) Mağdurun veya suçtan zarar görenin gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi olması koşuluyla, suça sürüklenen çocuklar bakımından ayrıca, üst sınırı üç yılı geçmeyen hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlar.

5271 sayılı CMK. m. 253/2 “Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olanlar hariç olmak üzere; diğer kanunlarda yer alan suçlarla ilgili olarak uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, kanunda açık hüküm bulunması gerekir.”

5271 sayılı CMK. m. 253/3 “Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olsa bile, (...) (1) cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda, uzlaştırma yoluna gidilemez. (Ek cümle: 26/6/2009 - 5918/8 Md.) Uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte aynı mağdura karşı işlenmiş olması hâlinde de uzlaşma hükümleri uygulanmaz.”

²⁴⁵ 5237 sayılı TCK. m. 75/1 “Uzlaşma kapsamındaki suçlar hariç olmak üzere, yalnız adli para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının yukarı sınırı altı ayı aşmayan suçların faili;

a) Adli para cezası maktu ise bu miktarı, değilse aşağı sınırını,

b) Hapis cezasının aşağı sınırının karşılığı olarak her gün için otuz Türk lirası üzerinden bulunacak miktarı,

c) Hapis cezası ile birlikte adli para cezası da öngörülmüş ise, hapis cezası için bu fıkranın (b) bendine göre belirlenecek miktar ile adli para cezasının aşağı sınırını, Soruşturma giderleri ile birlikte, Cumhuriyet savcılığınca yapılacak tebliğ üzerine on gün içinde ödemediği takdirde hakkında kamu davası açılmaz ...”

²⁴⁶ 5271 sayılı CMK. m. 171/2 “Uzlaştırma ve ön ödeme kapsamındaki suçlar hariç olmak üzere, Cumhuriyet savcısı, üst sınırı üç yıl veya daha az süreli hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı, yeterli şüphenin varlığına rağmen, kamu davasının açılmasının beş yıl süre ile ertelenmesine karar verebilir. Suçtan zarar gören veya şüpheli, bu karara 173'üncü madde hükümlerine göre itiraz edebilir.”

5271 sayılı CMK. m. 171/3 “Kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilebilmesi için;

a) Şüphelinin daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezası ile mahkûm olmamış bulunması,

b) Yapılan soruşturmanın, kamu davası açılmasının ertelenmesi halinde şüphelinin suç işlemekten çekineceği kanaatini vermesi,

c) Kamu davası açılmasının ertelenmesinin, şüpheli ve toplum açısından kamu davası açılmasından daha yararlı olması,

d) Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı ve Cumhuriyet savcısı tarafından tespit edilen zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi, koşullarının birlikte gerçekleşmesi gerekir.”

²⁴⁷ 5271 sayılı CMK. m. 250/4 “Cumhuriyet savcısı, Türk Ceza Kanunu'nun 61 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen hususları göz önünde bulundurarak, suçun kanuni tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında tespit edeceği temel cezadan ve koşulları bulunduğu takdirde zincirleme suça ilişkin hükümler uygulandıktan sonra belirlenen cezadan yarı oranında indirim uygulamak suretiyle yaptırımını belirler.”

surette, kamu davasına giden yolda soruşturmasını tamamlayan cumhuriyet savcısının, kanunda suç tipi bakımından müsaade edilmemesi nedeniyle sayılan alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerini uygulama imkânı bulunmayacaktır. Suç tipine uzlaşma çözüm yolu ekseninde bakmak gerekirse; kanuna henüz yeni sayılabilecek bir tarihte eklendiği, zamanla uygulama alanının genişletildiği ve birçok malvarlığına karşı suçta söz konusu olduğu değerlendirildiğinde çalışma konusu suçun da ileri bir tarihte uzlaşma kapsamına alınabileceğini düşünmek abesle iştigal olmayacaktır. Bu surette ileride gerçekleşebilecek muhtemel bir uzlaşma düzenlemesi neticesinde; uzlaşmanın teklif edilmemesi halinde mahkemece bu teklifin yapılacağı, eğer burada da uzlaşma teklif edilmediyse bunun bir bozma sebebi olacağı, sonradan uzlaşma kapsamına alınan suçlarda hüküm verilmiş olsa hatta infaz aşamasına geçilse dahi hükmün kaldırılacağı ve uzlaşma teklifi için dosyanın Cumhuriyet savcısına gönderileceği hatırlatılmalıdır.²⁴⁸ Ancak Cumhuriyet savcısı, etkin pişmanlık incelemesinde anlatıldığı üzere hatırlatmaları yapabilecek ve zararının tazmininin hem mağdurun hem de failin lehine olacağından bahisle soruşturma işlemlerini bir nevi uzlaşma yönünde yönetebilecektir. Keza ön ödeme ve uzlaşmada olduğu gibi, cezai düzenlemenin alt sınırı 3 yıl olmakla kamu davasının açılmasının ertelenmesi yoluna başvuru seçeneği de diğer şartlar gerçekleşebilecek olsa dahi mevcut değildir. Cumhuriyet savcısının takdir hakkını kullanmasıyla ilgili düzenleme, ilgili suç bakımından uygulama alanı bulacaktır. Zira yukarıda işlendiği üzere madde, şahsi cezasızlık nedenlerine ilişkin bir fıkra barındırmaktadır. Cumhuriyet savcısı, şahsi cezasızlık sebebi sebebiyle failin ceza almayacağı kanaatine varması durumunda takdir hakkını kullanarak dosya hakkında kamu davasının açılmasına yer olmadığına dair karar verebilecek ve bu karar diğer takipsizliklerden farklı olarak itiraza konu edilemeyecektir.

Soruşturma aşamasını yürütecek olan Cumhuriyet Başsavcılığı; muhakeme usulleri başlığı altında ele alınacak olan, yer bakımından yetkili mahkemenin belirlenmesine ilişkin şartlara tâbîdir. Kanun; iddia makamı için ayrı bir düzenleme yapmamakla yer bakımından yetkiyi, mahkemenin olduğu yerdeki Cumhuriyet Başsavcılığı'na bırakmıştır. Ancak gecikmesinde sakınca bulunan haller kapsamında

---

²⁴⁸ Kovuşturma Aşamasında Uzlaştırma Usulü, Bilgilendirme Yükümlülüğü ve Bu Aşamada Uzlaşmanın Hukuki Sonuçları, T.C. Adalet Bakanlığı Kılavuzu, s.6

yapılmakla tükenecek işlemler bakımından genel bir yetki tanımlanarak dosyanın o an bulunduğu yer Cumhuriyet Başsavcılığı, acil işlemleri yapmaya ehil kılınmıştır.

1.8.2 Muhakeme Usulleri

Davanın açılacağı yer bakımından hukukumuzdaki, özel düzenlemelerle belirlenenler hariç olmak üzere ağır ceza mahkemeleri ve sulh ceza hakimliklerinin görev alanına girmeyen suçlarda asliye ceza mahkemelerinin görevli olduğu düzenlemesi²⁴⁹ geçerli olacaktır. Bu doğrultuda temel ceza maddesi bakımından, üst sınırı on yıldan aşağıda olan banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması suçlarında asliye ceza mahkemelerinin görevli olduğu açıktır. Davaya bakmaya yetkili asliye ceza mahkemesi, kovuşturma safhasının yazılı yargılama usulüyle geçilmesine karar verilecektir. Zira çalışma konusu suç tipi, seri muhakeme yönteminin uygulanabilmesi için kanunda sınırlı olarak sayılan suçlar arasında bulunmamakla birlikte, basit yargılama usulünü²⁵⁰ uygulamak için belirlenen kriterlerde de kendine yer bulamamıştır.

Genel düzenlemelere göre, suçun işlendiği yer, kovuşturma aşamasında yetkili olmaktadır.²⁵¹ Suçun işlendiği yer belirlenirken kanunda buna yönelik doğrudan bir düzenleme bulunmadığından genel hükümlerin²⁵² yorumlanması gerekmektedir.²⁵³ Bu yöntem aracılığıyla, neticenin gerçekleştiği yerin hareketin icra edildiği yerden farklı olması halinde hem hareketin yapıldığı hem de neticenin oluştuğu yerin suç mahalli olarak kabul edilmesi gerekecektir.²⁵⁴ Bu surette, çalışma

²⁴⁹ 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun m.11 “*Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, sulh ceza hâkimliği ve ağır ceza mahkemelerinin görevleri dışında kalan dava ve işlere asliye ceza mahkemelerince bakılır.*”

²⁵⁰ 5237 sayılı TCK m. 251/1 “*Asliye ceza mahkemesince, iddianamenin kabulünden sonra adli para cezasını ve/veya üst sınırı iki yıl veya daha az süreli hapis cezasını gerektiren suçlarda basit yargılama usulünün uygulanmasına karar verilebilir...*”

²⁵¹ 5271 sayılı CMK. m. 12/1 “*Davaya bakmak yetkisi, suçun işlendiği yer mahkemesine aittir.*”

²⁵² 5237 sayılı TCK. m. 8/1 “*Türkiye’de işlenen suçlar hakkında Türk kanunları uygulanır. Fiilin kısmen veya tamamen Türkiye’de işlenmesi veya neticenin Türkiye’de gerçekleşmesi halinde suç, Türkiye’de işlenmiş sayılır.*”

²⁵³ Aydın, Murat: Ceza Muhakemesinde Yetki ve Görev Meselesinde Bazı Sorunlara İlişkin Değerlendirmeler, SDÜHF Dergisi, S. 2013/1, s. 45

²⁵⁴ Centel, Nur/ Zafer, Hamide: Ceza Muhakemesi Hukuku, 2010, Beta Yayıncılık, 7. Bası, İstanbul, s. 519

konusu suç tipinde bilişim sistemine nereden girildiği, yukarıda işlenen teknik yöntemler aracılığıyla yer olarak belirlenebiliyorsa yetki bu yerde olacaktır. Fakat girişin nereden yapıldığı; ip manipülasyonu, vpn vb. kimlik saklama yöntemleriyle yapıldıysa sistemin bulunduğu yer yetkili sayılarak yargı sürecinde ilerleme kaydedilecektir. Yetki kuralı kamu düzenine ilişkin değildir, ihbar veya dosyadaki tespitlerin yapıldığı yer mahkemesi de yargılamayı yürütebilecektir. Görüleceği üzere, yetki konusunda farklı ihtimaller bulunsa da kesin yetkili bir merci belirlenmemekle²⁵⁵, maddi gerçekliğe ulaşma gayesindeki ceza yargılaması delillere ulaşmanın kolaylığını öncelikli kriter olarak uygulamalıdır.

---

²⁵⁵ Yargıtay 5. CD. T. 29.06.2020 E. 2020/2688 K. 2020/11695 “... TCK'nın 245. Maddesinde düzenlenen başkasına ait banka veya kredi kartının izinsiz kullanılıp yarar sağlama suçunda soruşturma yapmaya yetkili C. Başsavcılığının, harcama işleminin yapıldığı veya menfaatin temin edildiği yer C. Başsavcılığı olduğu...”

SONUÇ

Çalışmada, ceza kanunda bilişim alanındaki suçlar başlığında düzenlenen gerçek bir banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suçu ele alınmıştır. TCK. m. 245'in ilk üç fıkrası müstakil birer temel ceza maddesi olduğundan, birbirinden farklı hususları düzenlemektedirler. Çalışmaya konu edilen ilk fıkra hükümleriyken diğer iki fıkranın da bilişim sistemleri aracı kılınarak girilen başka birtakım suçlar olduğu fark edilecektir. Düzenlemedeki suçların ortaya çıkış platformları olan ortak nokta göz önünde bulundurulduğunda, kanaatimize göre suç düzenlemesinin kendisine bilişim alanındaki suçlar bölümünde yer bulması, doktrindeki eleştirilere mukabil kanun sistematigi bakımından doğru bir usul izlendiğini göstermektedir. Zira, bilişim sistemleri bu suç tiplerinde bir araç yahut nitelikli hal doğuran sebep değil bizatihi suçun işleme yöntemi olarak kullanılmaktadır. Gerekçede de yer aldığı üzere bu suç tipi; hırsızlık, dolandırıcılık, güveni kötüye kullanma vb. suçlarına benzerlik göstermektedir ancak tüm bu suç tipleriyle olan ortak yönlerinin yanında kartlı ödemeler sistemini asıl hareket noktası kabul etmekle, suçla korunan hukuki değer bakımından karma bir nitelikte bulunmaktadır. Bir sağlık görevlisinin tedavide kullandığı neşter, makas, elektroşok türünde aletler hukuka aykırı kullanımda nasıl sağlık alanındaki nitelikli halleri değil de bizzat başka suçları doğuruyorsa burada da aynı yönde bir tutum söz konusudur. Doktorun kullandığı neşteri temsil eden kart, usulüne uygun kullanımda herhangi bir suça sebebiyet vermemekte iken, başkasınca suç amacıyla kullanıldığında yaralama suçundaki silahı karşılamaktadır. Ve bu yaralamanın tıbbi suçlar alanında değerlendirilmesi kulağa mantıklı gelmemektedir.

Eski kanun döneminde müstakil bir düzenlemesi dahi bulunmayan çalışma konusu suçlar, geniş yorumlamalar ve içtihadı birleştirme kararları ile bilgileri otomatik işleme tâbî tutan sistemlere ilişkin düzenlemelere sokulmaktaydı. Ceza hukukunun temel ilkesi olan kanuniliğe ket vuran bu uygulama, çoğu zaman ihtilafları tam olarak çözümlenememekte ve dahi 1991'den beri değişikliğe uğramamakla güncel uygulamaya nazaran müeyyide olarak çok hafif kalmaktaydı.²⁵⁶

---

²⁵⁶ 765 sayılı ETCK. M. 525/B "Başkasına zarar vermek veya kendisine veya başkasına yarar sağlamak amacıyla, bilgileri otomatik işleme tabi tutmuş bir sistemi veya verileri veya diğer herhangi bir unsuru kısmen veya tamamen tahrip eden veya değiştiren veya silen veya sistemin

Yeni kanun döneminde yapılan hususi düzenleme ve daha sonra maddeye yapılan ekler vasıtasıyla; çalışmada yer verilen birçok kanun gerekçesi, doktrinsel görüş ve yargı içtihadı kapsamında ilgili suçlar bakımından uygulamanın mülga kanun dönemine nazaran büyük oranda yeknesak hale geldiği söylenebilecektir. Bunun yanında sanal dünyanın her geçen gün daha da kompleks bir yapıya döndüğü ve suç işleme niyetindeki kişilerin daha kuvvetli imkânlar elde ettikleri de açıktır. Dolayısıyla bugünkü perspektiften bakıldığında büyük oranda yeterli görülen düzenlemenin, bu denli hızlı gelişen bir yapıya karşı yetersiz kalmamak için geliştirmelere ve yeni muhakeme usullerine sürekli açık tutulması gerektiği de belirtilmelidir. Bu surette çalışma yukarıda ele alınan hususlardan ön plana çıkan tartışmalı başlıklara maddeler halinde yer verilerek çalışma sonlandırılacaktır:

- Çalışma konusu suç tipinde mağdurun belirlenmesi için yardımcı mevzuatın atfıyla kartın teslim alınması kriterinin uygulanması gerekmektedir. Kartın esasen hamilde bulunduğu durumlarda, suç mağduru kart hamili olacakken henüz teslim edilmemiş ve bilgileri bir şekilde hamil tarafından öğrenilmemiş bir kart varsa, mağdurun kart çıkararak kuruluş olacağı söylenebilecektir. Yani, henüz teslim edilmemiş aynı kuruma ait kartları kullanan kargo görevlisi, tek bir kuruma karşı birden fazla suç işlemekle zincirleme suçtan sorumlu olacaktır. Yine farklı kurumlarca çıkarılmış aynı kişinin zilyetliğindeki kartları rıza dışı kullanan failin de aynı kişiye karşı tek suç işleyip kart adedince zincirleme fiilde bulunduğu belirlenecektir. Mağdurun tespitinin içtima, zincirleme suç, etkin pişmanlık ve şahsi cezasızlık sebepleri bakımından önem arz ettiği aşikardır.
- Kanun metnindeki şahsi cezasızlık sebeplerinin sadece çalışma konusu birinci fıkradaki suç tipi bakımından uygulama alanı bulacak şekilde düzenlendiği hatırlatılmadır. Cezaya etki eden bu şahsi sebeplerin genellikle şikâyete tâbî suçlarda görüldüğü düşünülecek olursa re'sen soruşturulan bu suç tipinde

---

işlemesine engel olan veya yanlış biçimde işlemesini sağlayan kimseye iki yıldan altı yıla kadar hapis ve beş milyon liradan elli milyon liraya kadar ağır para cezası verilir. Bilgileri otomatik işleme tabi tutmuş bir sistemi kullanarak kendisi veya başkası lehine hukuka aykırı yarar sağlayan kimseye bir yıldan beş yıla kadar hapis ve iki milyon liradan yirmi milyon liraya kadar ağır para cezası verilir.”

mağdura bu düzenlemeyle ilgili herhangi bir söz hakkı tanınmadığı fark edilecektir. Buna ek olarak ilgili başlık altında detaylıca incelendiği üzere, bu düzenleme tipi eş ve hısımlar bakımından değişiklikler istemektedir. Zira güncel durumda; boşanma davası açılması, ayrılık kararı verilmesi, eşler arasında bir suç işlenmesi vb. haller suretiyle tarafların hısımlar konumuna gelmesi ihtimali hiçbir önem arz etmeksizin şahsi cezasızlık sebebi uygulanmaktadır. Ek olarak hısımlık kavramı, medeni kanundan alınması suretiyle süreklilik arz etmektedir. Modern Türk aile yapısı göz önünde bulundurulduğunda, öz kardeşler için aranan aynı meskende ikamet etme şartının kişiye genellikle kardeşlerden daha uzak konumlanan kayın hısımlar bakımından neden aranmadığı da bir soru işareti barındırmaktadır.

- Suçun oluşumunda rızaya aykırı kart kullanımını şartı daha yukarıda incelenmekle birlikte, zararı öncelikli olarak malvarlığında doğuran suçlarda sıkça rastlanılan, hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsil amacı (HİDATA) bu suç tipinde de faili suça iten motivasyon olabilecektir. Ancak kanunda buna dair bir düzenleme bulunmasa da bu yönde bir değişikliğin maddi gerçekliği arayan ceza hukukuna olumlu katkıda bulunacağı söylenebilecektir.
- Etkin pişmanlık başlığı altında incelendiği üzere, tazminin ne zamana kadar ve hangi dönemdeki değerlendirme üzerinden yapılacağı doktrinde tartışmalıdır. İlk derece mahkemesinin ilk hükmü yönündeki daraltıcı yorumlar kanunilik ilkesine hâlel getirmekle birlikte dönemin parasal değerinin günümüze yuvarlanması veya faiz işletilmesi de genişletici surette bir ilke ihlalidir. Buradaki boşluğun kanuni düzenlemeyle giderilmesi ve bu zamana kadar da ilk verilen hüküm yönünde bir kısaltma yapılmadan uygulamada bulunulmasının hakkaniyete en uygun tutum olacağı söylenebilecektir.
- Suçun tamamlanması için menfaatin elde edilmesi gerekmektedir. İşbu menfaatin elde olmayan sebeplerle sağlanamaması durumunda teşebbüs hükümleri söz konusu olacaktır. Yukarıda ele alındığı üzere, hareketlerin elverişli olması teşebbüs bakımından birinci şarttır. Failin, şifresini bilmediği kartı ATM'ye takarak denemelerde bulunması, sanal sipariş yöntemiyle

sağlanacak menfaatten kargo, internet vb. sebepli bir aksaklıktan dolayı mahrum kalınması, banka hesabında kullanıma hazır mevduat bulunmaması, günlük işlem sınırının aşılmış olması dolayısıyla para çekilememesi, temassız ödeme limitinin işleme izin vermemesi vb. hallerde suça teşebbüs ettiği ancak elinde olmayan bir sebepten ötürü suçtan menfaat sağlayamadığı söylenebilecektir.

- Ele alınan suçların içtimaî düzenlemeleri uyarınca; çalışma konusu suç tipinin kendisine yakın görülen suçlarla birlikte işlenmesinde, hareketlerin tekliği sağlanmadığı için gerçek içtima kurallarının uygulanacağı söylenebilecektir. Söz gelimi hırsızlıkla elde edilen kart rıza dışı kullanımla menfaate konu edildiğinde burada hem hırsızlık hem de gerçek bir banka veya kredi kartının kötüye kullanılması söz konusu olacaktır. Durum; yağma, dolandırıcılık, suç eşyasının kabul edilmesi yahut satın alınması bakımından böyleyken hata sonucu ele geçmiş eşya üzerinde tasarruf ve güveni kötüye kullanma suçları bakımından hareketlerde paralellik tespit edilecektir. Bu surette anılan iki suç tipi için yukarıda temellendirildiği üzere sadece gerçek bir banka veya kredi kartının kötüye kullanılması suçu işlendiği kabul edilecektir. Ayrıca, madde farklı suçlar düzenlendiği fıkralarından üçüncüsünde, sahte bir kartın kullanımından bahsetmektedir. Bu durumda çalışma konusu suç geçitli suçta kendisinden geçilen suç olmakta ve sadece üçüncü fıkradan cezalandırma yoluna gidilmektedir.
- Hukukumuzdaki alternatif çözüm yollarından uzlaşma, tarafların henüz ceza yargılamasında karşı karşıya gelmeden suç nedeniyle uğradıkları maddi zararın ve maruz kaldıkları manevi bunalımın neticelerini tazmin adına Cumhuriyet savcılıklarınca uzlaştırılmalarıdır. Yargılama giderleri, iş yükü, infaz işlemleri derken hem vakit hem de nakit olarak sisteme bir yük bindiren ceza yargılamaları, şikâyete tâbî suçlar başta olmak üzere yavaş yavaş uzlaşma filtresinden geçme ön şartına kavuşmaktadırlar. Korunan hukuki değer başlığı altında ele alındığı üzere çalışma konusu suç tipinde her ne kadar bilişim sistemi olmazsa olmaz mahiyetteyse de esasen zarar mağdurun malvarlığında doğmaktadır. Bu sebeple benzer mahiyetteki suçlara kıyasla

Çalışma konusu suç tipinin de uzlaşma kapsamına alınması gerektiği muhakeme başlığı altında detaylıca ele alındığı üzere açıktır.

KAYNAKÇA

- Acar, Özlem: Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nda Kart Sahibinin Korunması, İKÜ SBE Yüksek Lisans tezi, 2009
- Akbulut, Berrin: Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2018
- Akipek, Şebnem: Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Çerçevesinde Kredi Kartları, AÜHF Dergisi, 2003/52 S.3 – ET: 23.09.2021
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/628947>
- Alacakaptan, Uğur: İşlenemez Suç, Ankara, AÜHF Yayınları 223, 1967 - ET: 08.09.2021
<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/10389/işlenemez%20suç.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Altuğ, Şahin, Banka ve Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, S. 2021/17 - ET: 17.09.2021
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1844497>
- Apaydın, Cengiz: Bilişim Suçları ve Bilişim Ceza Hukuku, İstanbul, Acar Matbaacılık, 2017
- Artuk, Mehmet Emin/ Gökçen, Ahmet/ Alşahin, M. Emin/ Çakır, Kerim: Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Adalet Yayınevi, 2020
- Artuk, Mehmet Emin/ Gökçen, Ahmet/ Yenedünya, Ahmet Caner: Ceza Hukuku Özel Hükümler (B), Ankara, Adalet Yayınevi, 2015
- Artuç, Mustafa: Malvarlığına Karşı Suçlar, Ankara, Adalet Yayınevi, 2018
- Aslan, Beşir: Ceza Hukukunda Yaş Küçüklüğü, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2012
- Atasoy, Emrah: Distopik Kurgu ve Ümitvar Distopya Bağlamında Ütopycılık Geleneği, GAÜN SBE Dergisi, S. 2020/3 - ET: 16.09.2021
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1187224>

- Aydemir, Efrail: Hukuksal Uyuşmazlıklar Yönünden Banka Kartları ve Kredi Kartları, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2013
- Aydın, Devrim: Suça Teşebbüs, AÜHF Dergisi, S. 2006/1 – ET: 23.09.2021
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/628137>
- Aydın, Hüseyin: Bir Güvenlik Tedbiri Olarak TBMM Üyeliğinden Yoksun Bırakma, İNÜHF Dergisi, C.3, S. 2012/1 – ET: 14.09.2021
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/208416>
- Aydın, Murat: İşlenemez Suç (Elverişsiz Teşebbüs), SÜHF Dergisi, Cilt 21, Sayı 2013/1 – ET: 23.09.2021
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/262810>
- Aydın, Murat: Ceza Muhakemesinde Yetki ve Görev Meselesinde Bazı Sorunlara İlişkin Değerlendirmeler, SDÜHF Dergisi, S. 2013/1 – ET: 18.09.2021
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/213568>
- Bakıcı Sedat: 5237 Sayılı Yasa Kapsamında Ceza Hukuku Genel Hükümleri, Ankara, Adalet Yayınevi, 2007
- Birtek, Fatih: Cumhuriyet Savcısının Delilleri ve Fiili Takdir Yetkisi, MÜHF Hukuk Araştırmaları Dergisi, C.19, S. 2013/2 – ET: 15.09.2021
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/813313>
- BKM Basın Bülteni - E.T: 09.01.2020
<https://bkm.com.tr/kurumsal-iletisim/basin-bultenleri/basin-bultenleri-2006>
- Budak, Mesut: Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması, P.A. Başkanlığı GBE Yüksek Lisans Tezi
- Centel, Nur/ Zafer, Hamide: Ceza Muhakemesi Hukuku, 2010, Beta Yayıncılık, 7. Bası, İstanbul
- Çavuş, Mustafa Fedai: Bireysel Finansmanın Temininde Kredi Kartları: Türkiye’de Kredi Kullanımı Üzerine Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi SBE Dergisi, 2006/15 – ET: 23.09.2021
<http://dergisosyalbil.selcuk.edu.tr/susbed/article/view/572/552>

- Dannecker, Gerhard(ç. Özbek, Veli Özer): Avrupa’da “Aynı Fiilden Dolayı Ancak Bir Ceza Verilebileceği” İlkesinin Getirdiği Garanti - Suç Politikası, Ankara, Seçkin Yayıncılık, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi/5, 2006
- Demir, Mustafa Cemil: Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu, İstanbul, M.Ü. SBE Yüksek Lisans Tezi, 2019
- Dönmezer, Sulhi/ Erman, Sahir: Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, İstanbul, Der Yayınları 2019
- Dülger, Murat Volkan: Bilişim Suçları ve İnternet İletişim Hukuku, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2014
- Eker, Hüseyin: Mala Karşı Suçlarda Etkin Pişmanlık, TBB dergisi, sayı 100 – ET: 23.09.2021
<http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2012-100-1192>
- Ekici Şahin, Meral: İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Suça Etki Eden Nedenlerin Şeriklere Sirayeti, AÜHF Dergisi, S. 2015/3 ET: 09.09.2021
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42388/510516>
- Ekinci, Mustafa: Ceza Hukuku Uygulamasında Banka ve Kredi Kartları, Ankara, Adalet Yayınevi, 2003
- Erdin, Selim: Ceza Hukukunda İlliyet, Marmara Üniversitesi SBE Kamu Hukuku Yüksek Lisans Tezi, 2013
- Erdoğan, Yavuz: Türk Ceza Kanunu’nda Bilişim Suçları, Legal Yayıncılık, 2012
- Günarlan, Yüksel: Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2017
- Hacip, Yusuf Has: Kutadgu Bilig – ET: 16.09.2021
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10716.yusufhashacibkutadgubiligmustafakacalinpdf.pdf?0>
- Hafizoğulları, Zeki/ Özen, Muharrem: Türk Ceza Kanunu Genel Hükümleri, Ankara, US-A Yayıncılık, 2017

- Hakeri, Hakan: Ceza Hukuku Genel Hükümler / Temel Bilgiler, Ankara, Astana Yayınevi, 2018

- İçel, Kayıhan: Ceza Yasası Hazırlanırken Uyulması Gereken On Ana Kural – Suç Politikası, Ankara, Seçkin Yayıncılık, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi/5, 2006

- İşgüzar, Hasan: Banka Kredi Kartı Sözleşmeleri, Ankara, Yetkin Yayınevi, 2003

- Karabulut, Ferhat/ Karapazarlıoğlu, Ersin/ Tosun, Hamza: Ceza Muhakemesinde Delil Kavramı ve Kovuşturma Sürecinde Hâkimlerin Delil Algısı, TBB Dergisi, 2015 – ET: 04.10.2021

<http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2015-120-1517>

- Karagülmez, Ali: Bilişim Suçları ve Soruşturma-Kovuşturma Evreleri, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2013

- Kart Kullanım Verileri - ET: 28.12.2019

<http://www.dijitalyol.com/bkm-2017nin-banka-ve-kredi-karti-kullanim-verilerini-paylasti/>

- Katoğlu, Tuğrul: Banka veya Kredi Kartlarının Kullanımı ile İlgili Suçlar, Hukuki ve Cezai Açından Banka ve Kredi Kartı Sempozyumu, Ankara, BÜHF ve BKM, 2009

- Kaya, Ferudun: Türkiye’de Kredi Kartı Uygulaması, İstanbul, Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, 2009

- Kıldan, İsmail Turgut: Malvarlığına Karşı İşlenen Suçlarda Etkin Pişmanlık Hükümünün Uygulanabilme Koşulları TAA Dergisi Cilt 1 Yıl 3 Sayı 8 - ET: 06.09.2021

<http://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423934904.pdf>

- Kızılot, Şükrü/ Kılıç, Cem/ Tokatlıoğlu, İbrahim: Kartlı Ödemelerin Ekonomik Faydaları Kart Kullanımının Yaygınlaşması İçin Gereken Düzenlemeler ve Teşvikler, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2014

- Koca, Mahmut/ Üzülmez, İlhan: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2014
- Kocaoğlu, Özlem: Kredi Kartı Sözleşmeleri, AÜ SBE Yüksek Lisans Projesi, Ankara, 2007
- Koç, Ziya: Banka ve Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması, İstanbul, On İki Levha Yayınları, 2011
- Kovuşturma Aşamasında Uzlaştırma Usulü, Bilgilendirme Yükümlülüğü ve Bu Aşamada Uzlaşmanın Hukuki Sonuçları, T.C. Adalet Bakanlığı Kılavuzu ET: 16.09.2021
<https://uzlasma.adalet.gov.tr/doc/ihtiyac/grprplr/9grupkitap.pdf>
- Köse, Metin: Ceza Kovuşturmasında Delillerin Ortaya Konulması ve Değerlendirilmesi, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2017
- Kurt, Levent: Bilişim Suçları ve Türk Ceza Kanunundaki Uygulaması, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2005
- Meran, Necati: Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Sahtecilik, Malvarlığı, Bilişim Suçları, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2008
- Okuyucu Ergün, Güneş: Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması, MÜHF Hukuk Araştırmaları Dergisi – Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, 2013/2 – ET: 23.09.2021
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/813333>
- Özbek, Veli Özer/ Kanbur, M. Nihat/ Bacaksız, Pınar/ Doğan, Koray/ Tepe, İlker: Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2014
- Özbek, Veli Özer/ Bacaksız, Pınar/ Doğan, Koray/ Tepe, İlker: Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2018
- Özbek, Veli Özer: Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu, DEÜHF Dergisi, 2007 ET: 09.09.2021
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/756859>
- Pos-ATM-Kart sayıları - E.T: 26.12.2019

<https://bkm.com.tr/pos-atm-kart-sayilari/>

- Reisoğlu, Seza: Banka Kredi Kartları ve Uygulama Sorunları, Bankacılar Dergisi, S.2004/49 – ET: 23.09.2021

<https://www.tbb.org.tr/dosyalar/dergiler/dokumanlar/49.pdf>

- Sungur, İlhan: Türkiye’de Banka ve Kredi Kartları Operasyonlarının Hukuki Çerçevesi, İstanbul, BKM Yayınları, 2013

- Taner, Fahri Gökçen: Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu Bir Bileşik Suç Mudur?, AÜHF Dergisi, 2007 ET:10.09.2021

<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/266/2402.pdf>

- Tarihsel Gelişim - ET: 25.12.2019

<https://www.dinersclub.com/home/about/dinersclub/story>

- Taşkın, Şaban Cankat: Bilişim Suçları, Beta Yayıncılık, 2008

- Taşdemir, Kubilay: Bilişim, Banka ve Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması ve Dolandırıcılık Suçları, Ankara, 2009

- TBB, Bankacılıkta Dolandırıcılık Eylemleri Tespit ve Önleme Yöntemleri, 2015 – ET: 23.09.2021

<https://www.tbb.org.tr/gec/KTPV14.pdf>

- TDK Güncel Türkçe Sözlük – ET: 09.09.2021

<https://sozluk.gov.tr>

- Tezcan, Durmuş/ Erdem, Mustafa Ruhan/ Önok, Murat: Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2012

- Toroslu, Nevzat/ Toroslu, Haluk: Ceza Hukuku Genel Kısım, Ankara, Savaş Yayınevi, 2018

- TR Ödeme Yöntemi - ET:14.09.2020

<https://troyodeme.com/hakkimizda>

- Türkiye Nüfus Haritası

<https://www.icisleri.gov.tr/turkiyenin-nufus-haritasi> - E.T: 26.12.2019

- Türkiye'deki Şirket Sayısı - E.T.: 26.12.2019

<https://kobitek.com/turkiyede-kac-sirket-var>

- Türkiye'nin Kart Pazarındaki Konumu - E.T: 29.12.2019

<https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/turkiye-avrupa-kart-pazarinda-liderligini-surduruyor/1686722#>

- Ulusal Tez Merkezi – ET: 23.09.2021

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (Tez çalışmalarına YÖK-TEZ aracılığıyla ulaşılmıştır.)

- Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)

www.uyap.gov.tr (Yargıtay Daire ve Ceza Genel Kurulu Kararları UYAP sistemi aracılığı ile alınmıştır.)

- Uyanık, Cahit: Kredi Kartlarına Çeki Düzen, Standart, Ekonomik ve Teknik Dergi, Ankara, 2005/44, S.519

- Ünal, Rahmi/İlgün, Candaş: Türk Borçlar Kanunu'nda Faize İlişkin Yenilikler & Banka Kartları ve Kredi Kartları Uygulaması, Ankara, MKS Matbaa, 2013,

- Yargıtay Bilişim Hukuku Konferansı, 9-10 Ekim 2008, Yargıtay Başkanlığı Yayını, Ankara

- Yargıtay Ceza Genel Kurul Kararları (2005-2015), Ankara, Adalet Yayınevi, 2015

- Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa: Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Ankara, Adalet Yayınevi, 2010, C. 5

- Yıldız, Ali Kemal: Kriminolojinin Ceza Hukukunun İnsan Anlayışı Üzerindeki Etkisi - Suç Politikası, Ankara, Seçkin Yayıncılık, Karşılaştırmalı Güncel Ceza Hukuku Serisi/5, 2006

- Yıldız, Mehmet Emre: Banka ve Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu, Ankara, Adalet Yayınevi, 2015